

โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายทักษิณ รักจริง

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Agro-tourism Extension and Development Model by Local Administrative
Organization**

Mr.Thaksin Rakjing

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Doctor of Philosophy in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อคุษฎีนิพนธ์ โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ชื่อและนามสกุล นายทักษิณ รักจริง
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง
3. อาจารย์ ดร.พิเชตวุฒิ นิลละออ

คุษฎีนิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาเอก เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2563

คณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์วิชัย ศรีขวัญ)

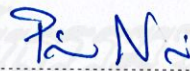
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ)

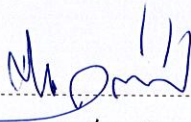
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง)

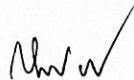
กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พิเชตวุฒิ นิลละออ)

กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ฤกษ์ห่วย)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล)

ชื่อคุณูปนิพนธ์ โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ผู้วิจัย นายทักษิณ รักรจริง รหัสนักศึกษา 4589000035 **ปริญญา** ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง
(3) อาจารย์ ดร.พิเชตวุฒิ นิลละออ
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 2) ศึกษาระดับความสำคัญในการจัดการการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่าย 3) วิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดล และ 4) ประเมินผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากรเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,850 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 50 แห่ง กำหนดตัวอย่างแบบเจาะจงและแบบง่าย ได้ตัวอย่าง เป็นผู้บริหาร อปท. 15 แห่ง ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 50 แห่ง ตัวแทนเครือข่าย 100 ราย และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ อปท. 10 ราย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการบริหารจัดการที่ดีของ อปท. มี 9 ด้าน มีองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวแบบ 5A ได้แก่ ที่พัก การคมนาคม สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมการท่องเที่ยว และมีมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยว การบริการ และการตลาด การท่องเที่ยว 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายให้มีความสำคัญกับแนวทางการจัดการและมาตรฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติที่ดี และมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยว และตัวแทนเครือข่าย ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) 3) โมเดล มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ (1) แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ อปท. ที่มีประสิทธิภาพ 5 ด้าน (2) รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชื่อมโยงกับนวัตกรรม การมีส่วนร่วม และยุทธศาสตร์ และ 3) มาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3 ด้าน ซึ่งมีเป้าประสงค์เพื่อความยั่งยืน 4) ประเมินผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น โมเดลจึงมีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของ อปท. สามารถนำไปใช้ได้จริง

คำสำคัญ: โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงเกษตร, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Dissertation title: Agro-tourism Extension and Development Model by Local Administrative Organizations

Researcher: Mr.Thaksin Rakjing ;**ID:** 4589000035;

Degree: Doctor of Philosophy (Agricultural Extension and Development);

Dissertation advisors: (1) Dr.Chalerm Sak Toomhirun; Associate Professor; (2) Dr.Jinda Khlibtong; Associate Professor; (3) Dr.Pichetwut Nillaor

Academic year: 2019

Abstract

The research objectives of study were: 1) to analyze and synthesis the management of agro-tourism extension and development guidelines in the local administrative organizations with best practices, 2) to study the importance levels of management, extension and development of agro-tourism and network, 3) to analyze and synthesis agro-tourism extension and development model, and 4) to evaluate model effectiveness.

The population of the study was 7,850 local administrative organizations and 50 agro-tourism areas. Purposive sampling and simple sampling techniques were conducted in this study. Fifteen local administrative organization executives, 50 agro-tourism representatives, 100 good practices network representatives, and 10 agro-tourism management experts were recruited. Data were analyzed using descriptive statistics, independent t-test, factor analysis and content analysis.

The study results revealed that: 1) Nine dimensions of good management practices guideline, 5A components of agro-tourism attractions (accommodation, accessibility, attraction, amenity, and activity), and 3 tourism extension standards (tourist attraction, services, and marketing standards) were included in the agro-tourism management guideline. 2) Mean scores of the importance of good management, and standard agro-tourism extension and development were observed at the high level. There were no statistically significant differences in all scores between agro-tourism representative and the network representative groups ($p > 0.05$). 3) There were 3 main components of this model including: (1) five areas of effective guidelines for agro-tourism management, extension and development in the local administration organization, (2) model linked to innovation, participation and strategy, and (3) three goal standards for sustainability. 4) Overall score of effectiveness agro-tourism extension and development model was observed at the highest level. These findings demonstrate that the model is suitable for practical application in the contexts of local administrative organization.

Keywords: Tourism Extension and Development Model, Agro-tourism, Local Administrative Organizations

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาชี้แนะและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และอาจารย์ ดร.พิเชตวุฒิ นิลละออ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการรัฐกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง ที่ให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ แนวความคิดทางด้านวิชาการที่มีประโยชน์และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มจนสำเร็จเรียบร้อย และอาจารย์วิชัย ศรีขวัญ ประธานกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ฤกษ์หิรัย กรรมการสอบ ที่ได้ชี้แนะให้คุษฎีนิพนธ์มีเนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทุกท่านที่สละเวลาให้ข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว ขอขอบคุณข้าราชการเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลควนปริง ที่ช่วยอำนวยความสะดวกส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัย และให้กำลังใจเป็นอย่างดี อีกทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงในการทำวิจัยครั้งนี้ จนกระทั่งคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นายทักษิณ รักจริง

ตุลาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	10
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบ.....	15
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี.....	18
มาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	21
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	35
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
รูปแบบการวิจัย.....	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การวิเคราะห์ข้อมูล	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี.....	85
ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญการจัดการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง เกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี.....	95
ผลการวิเคราะห์ระดับความสำคัญการจัดการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง เกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	104
ผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	114
ผลจากการประเมินประสิทธิภาพโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	132
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	136
สรุปการวิจัย	136
อภิปรายผล	142
ข้อเสนอแนะ	148
บรรณานุกรม	150
ภาคผนวก	156
ก รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560-2562.....	157
ข รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....	159
ค แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น).....	159
ง แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการ ปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร).....	176

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
จ แบบประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	186
ฉ ภาพกิจกรรม.....	191
ประวัติผู้วิจัย	194

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....52
ตารางที่ 3.1	สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย..... 82
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีผลการปฏิบัติที่ดี..... 86
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี..... 95
ตารางที่ 4.3	ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี..... 97
ตารางที่ 4.4	ความสำคัญในการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี... 99
ตารางที่ 4.5	ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทน แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 102
ตารางที่ 4.6	ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร..... 105
ตารางที่ 4.7	ข้อมูลพื้นฐานของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร..... 107
ตารางที่ 4.8	ความสำคัญในการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร..... 109
ตารางที่ 4.9	ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร..... 112
ตารางที่ 4.10	แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ (TOWS Matrix) 120
ตารางที่ 4.11	ผลการเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 123
ตารางที่ 4.12	ผลการเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของมาตรฐานการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร..... 125
ตารางที่ 4.13	ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก..... 127
ตารางที่ 4.14	ผลจากการประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..... 133

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 4.1 แสดงแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	121
ภาพที่ 4.2 โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	130

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีทิศทางการเจริญเติบโตที่มีการเกษตรเป็นรากฐานสำคัญ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม วัฒนธรรมด้านการเกษตรของไทยเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ การเกษตรของประเทศไทยมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย เกษตรกรมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการผลิตพืชผักผลไม้ และการเลี้ยงสัตว์ได้อย่างมีคุณภาพและสามารถผลักดันให้ผลผลิตทางการเกษตรเหล่านั้นเป็นสินค้าส่งออกหรือเป็นครัวระดับโลกได้อย่างภาคภูมิใจ นอกจากนี้การเกษตรยังสามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมหรือรูปแบบการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ผลิตได้พบปะกันโดยตรงลูกค้าสามารถสัมผัสการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ได้อย่างใกล้ชิด (นาฏสุดา เชนนะสิริ, 2555)

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นำกิจกรรมการเกษตรมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ทางการเกษตรและชื่นชมทัศนียภาพที่โดดเด่นของชนบท บางครั้งมีลักษณะเช่นเดียวกับการท่องเที่ยวชนบท (Rural Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการพัฒนาชนบทเป็นการเชื่อมโยงระหว่าง การเกษตรและการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ การจัดสรรผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา (ฮอลล์และเจนคิน, 1998) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาชนบท โดยการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีลักษณะเด่นคือ การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิธีการดำรงชีวิตของเกษตรกรที่มีการผสมผสานกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนเกษตรเพื่อการเรียนรู้และศึกษาหาประสบการณ์ความรู้ในเรื่องของเกษตรกรรม (ราณี อธิชัยกุล, 2556)

ประเทศไทยในปัจจุบันรัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง กำหนดให้ปี 2558 เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทยมีนโยบายส่งเสริมให้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทยอย่างเป็นทางการ โดยรัฐบาลพร้อมสนับสนุนส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย

ให้มีการรับรู้ไปอย่างกว้างขวาง รongรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และผลักดันการท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ประเทศไทยในมุมมองใหม่ เน้นคุณค่าที่นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการมาเที่ยวเมืองไทยผ่านวิถีไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับความเป็นไทย ตลอดจนให้เกิดการแบ่งปันประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการรับรู้ถึงภาพลักษณ์อันงดงามและความเป็นเอกลักษณ์ของไทย โดยในปี 2560 ได้กำหนดกรอบแนวคิด ท่องเที่ยว 4.0 ด้วยการเดินทาง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย ให้สอดคล้องกับนโยบายใหม่ ตามโมเดลเศรษฐกิจไทยแลนด์ 4.0 โดยยึดแนวทางปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน 2 ภารกิจ คือ ภารกิจแรก สร้างความเข้มแข็งจากภายใน ภารกิจที่สอง เชื่อมโยงภายในสู่เศรษฐกิจโลก มุ่งเน้นกลยุทธ์การนำเทคโนโลยีและออกแบบอย่างมีดีไซน์ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจการท่องเที่ยวฐานราก สร้างความมั่นคงทางการท่องเที่ยวผ่านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ เข้ามาพัฒนาสินค้าท่องเที่ยว ให้มีนวัตกรรมแตกต่างจากเดิมๆ ซึ่งหัวใจหลักของการสร้าง ความเข้มแข็งภายใน ประกอบด้วย สร้างความเข้มแข็งของชุมชน เครือข่าย ขกระดับนวัตกรรมทุกส่วนในประเทศ และสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการ ส่วนการเชื่อมโยงภายในสู่ภายนอกกับเศรษฐกิจโลก เริ่มจากต้นทางเศรษฐกิจครอบคลุมทั้ง 3 ระดับ คือ ภายในประเทศ ภูมิภาค และโลก ซึ่งโจทย์ของแผนแม่บทการท่องเที่ยว ระยะ 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2560-2564 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ตั้งเป้าพลิกชุมชนท่องเที่ยว สู่ก้าวใหม่ด้วยการใช้นวัตกรรมดิจิทัลการผลิตสินค้า ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์พื้นเมือง มาตรฐานบริการซึ่งมีอัตลักษณ์ท้องถิ่นวางขาย การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า เพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะตอบโจทย์ท้าทายในการสร้างคุณภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการเพิ่มทั้งรายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนจากนักท่องเที่ยวคนไทยและทั่วโลก (คสทชั โกวรรณะกุล, 2558)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในฐานะราชการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด มีบทบาทเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นแทนหน่วยงานของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภายใต้หลักคิดของการกระจายอำนาจที่เชื่อว่า คนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นย่อมรู้ และเข้าใจปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าคนที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากที่อื่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีทั้งหมด 7,850 แห่ง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 76 แห่ง เทศบาลมี 2,472 แห่ง แยกเป็น เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมี 2 แห่ง คือกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) ซึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นจึง

จำเป็นต้องมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม ต้องตระหนักและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จะสำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหวังเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น โดยให้วางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุง ดูแล บำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ซึ่งพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 ได้กำหนดให้ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเป็นคณะกรรมการในทุกระดับ รวมทั้งพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ด้วย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นผู้ดูแลงานทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มุ่งพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยให้เกิดสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557)

จากเหตุผลและผลการสำรวจข้างต้นเป็นสิ่งสำคัญต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ตลอดจนการดำรงรักษาจุดยืนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ถือเป็นโจทย์ใหญ่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดหารูปแบบแนวทางโอกาสหรือช่องทางที่เหมาะสมอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องการพัฒนาให้ดีขึ้นอีกหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และความเพลิดเพลินไปพร้อมกัน ยังไม่มีรูปแบบแนวทางที่เหมาะสม มีปัญหาอุปสรรคอีกมาก รวมทั้งเกษตรกรในท้องถิ่นยังไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างแท้จริง โดยหากยังมีการดำเนินการหรือสถานการณ์เช่นนี้ต่อไป อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ไม่ยั่งยืน ดังนั้นการวิจัยจึงต้องศึกษาการพัฒนาโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสม มีแนวทางการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีสามารถนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากประเด็นปัญหาการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้จำนวน 5 ข้อ ดังนี้

2.1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

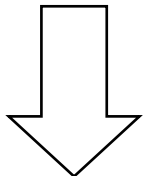
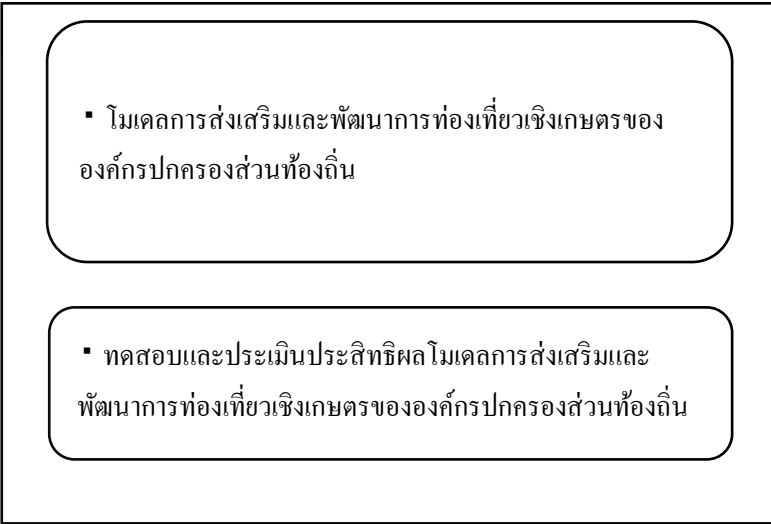
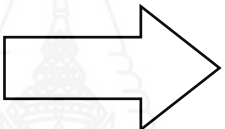
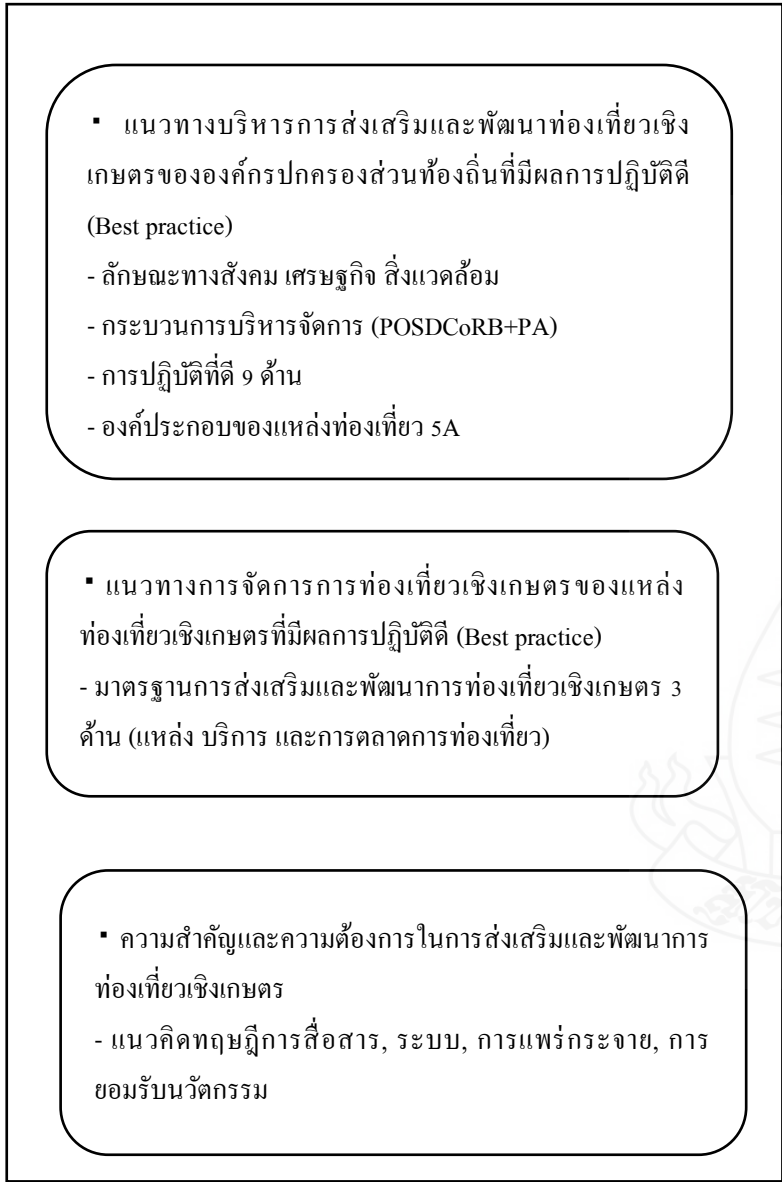
2.2 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญการจัดการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.3 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 เพื่อประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมากำหนดประเด็นในการศึกษาได้ จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 2) ศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 3) ศึกษาความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความต้องการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) วิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5) ทดสอบและประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแสดงในกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากอง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

3.1 แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice) โดยการศึกษาลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ
สิ่งแวดล้อม กระบวนการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA) ได้แก่ การวางแผน (planning) การจัด
องค์การ (organizing) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (staffing) การอำนวยการ (directing) การ
ประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) งบประมาณ (Budgeting) นโยบาย (Policy)
และอำนาจหน้าที่ (Authority) การปฏิบัติที่ดี 9 ด้าน ได้แก่ 1) มีผู้นำองค์กรดี 2) มีการมีส่วนร่วม 3)
มีการบริหารจัดการครบถ้วนสมบูรณ์ 4) มีการพัฒนาท้องถิ่น แก้ปัญหาคุณภาพชีวิต 5) มีจิตใจธรรม
มาภิบาล 6) มีความสามัคคีปรองดอง 7) มีนวัตกรรม 8) มีมาตรฐาน และ 9) มีต้นทุนที่ดี ซึ่งเป็น
ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว
5A ได้แก่ 1) ที่พัก (Accommodation) 2) การคมนาคม (Accessibility) 3) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 4)
สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) และ 5) กิจกรรมต่างๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity)

3.2 แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผล
การปฏิบัติดี โดยศึกษามาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3 ด้าน ได้แก่
มาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยว มาตรฐานการบริการ และมาตรฐานการตลาดการท่องเที่ยว

3.3 ศึกษาถึงความสำคัญและความต้องการในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิง
เกษตร ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร ระบบ การแพร่กระจาย การยอมรับนวัตกรรม

3.4 โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น

3.5 ทดสอบและประเมินประสิทธิผล โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิง
เกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาสำหรับการวิจัยครั้งนี้ไว้ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร 2) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบ 3) แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี 4) มาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.2 ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตประชากรเป็น 1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7,850 แห่ง (กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) 2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีจำนวนรวมทั้งหมด 50 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561) 3) เครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 134 คน (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561) และ 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 10 คน

4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร การวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท คือ 1) ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ตัวแปรตาม ได้แก่ เศรษฐกิจมั่งคั่ง สังคมมั่นคง และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้กำหนดพื้นที่ที่ทำการวิจัย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 7,850 แห่ง ที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีปีงบประมาณ พ.ศ.2560-2562 อันดับที่ 1-3 และเจาะจงเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในพื้นที่เท่านั้น ทั่วประเทศ

4.5 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการวิจัยครอบคลุม ระยะเวลาเตรียมการวิจัย ระยะเวลาดำเนินการวิจัย และระยะสรุป รายงานผลการวิจัย ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2561 ถึง เดือนกรกฎาคม 2562 รวมระยะเวลา 1 ปี

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนิยามศัพท์เฉพาะงานวิจัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จำนวน 13 ข้อ ดังนี้

5.1 โมเดล (Model) หมายถึง แบบจำลองการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2 การส่งเสริม (Extension) หมายถึง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3 การพัฒนา (Development) หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีขึ้นเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จก้าวหน้าขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.4 ท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรเกษตร

5.5 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ

5.6 การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ดี

5.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

5.8 การพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) หมายถึง รูปแบบของการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลย์มีปฏิสัมพันธ์เกื้อกูลกัน ทำให้ชีวิตมนุษย์อยู่ดีมีสุข ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งปัจจุบันและในอนาคต

5.9 การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การร่วมแรงร่วมใจกันของคนในท้องถิ่นในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่น

5.10 ศักยภาพในการบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถของคนในท้องถิ่น ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อรับนักท่องเที่ยว

5.11 การบริหารจัดการที่ดี หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.12 วิธีการปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดี

5.13 โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง รูปแบบการพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่พร้อมพัฒนาเพื่อนำไปสู่การประเมินประสิทธิผล

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยเรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้ทราบถึงแนวทางการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีประโยชน์ที่จะได้รับใน 6 ด้าน ดังนี้

6.1 ด้านผู้วิจัย เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการการถ่ายทอดและนำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่อื่นๆ

6.2 ด้านประชากร เป้าหมายเพื่อเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรในการพัฒนาศักยภาพผลักดันให้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นสินค้าส่งออก และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6.3 ด้านหน่วยงาน เพื่อเป็นประโยชน์แก่ หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวงเชิงเกษตร เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการท่องเที่ยว และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6.4 ด้านวิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ต่างๆ

6.5 ด้านนโยบาย เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผน สนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่น

6.6 ด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น เกิดกระแสการหมุนเวียนเงินตราในระบบเศรษฐกิจ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ จำนวน 7 ประเด็น ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการเกษตร
2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบ
3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี
4. มาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการเกษตร

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรในที่นี้หมายถึงการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยเนื่องจากรูปแบบการท่องเที่ยวเน้นไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ ความเพลิดเพลิน และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ในวิถีชีวิตดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชนและเกษตรกรโดยตรงรวมทั้งก่อให้เกิดการอนุรักษ์ควบคู่กันไปกับการท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชนและต่อสภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร การส่งเสริมการเกษตรมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย โดยปรับเปลี่ยนไปตามระบบเกษตรกรรม คือ เริ่มด้วยระบบการส่งเสริมแบบ

ธรรมชาติ ต่อมาเปลี่ยนเป็นแบบบริการ โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่าการส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการให้การศึกษานอกระบบและเป็นการศึกษาตลอดชีวิตซึ่ง พงษ์ศักดิ์ อังกลีทซ์ (2553) สรุปไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตร (Agricultural Extension) คือ การบริการการศึกษาแบบเสริม หรือขยายออกไปสู่ประชาชนทั่วไปเป็นกระบวนการถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการบริการอื่นๆที่จำเป็นต่อการผลิตทางการเกษตร โดยอาศัยการให้การศึกษานอกโรงเรียน เกษตรกร ครอบครัวเกษตรกร และบุคคลอื่นที่สนใจ โดยวิธีการฝึกปฏิบัติจริง และเน้นถึงการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตและความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของเกษตรกร ทั้งนี้การส่งเสริมการเกษตรยังมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้เกษตรกรและครอบครัวได้รับปัจจัยหรือนำปัจจัยต่างๆ มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพประสิทธิผลของเกษตรกร โดยการส่งเสริมการเกษตรจะมีบทบาทในการนำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้

การส่งเสริม (Extension) เป็นการขยายและถ่ายทอดความรู้ตามระบบวิทยาการแผนใหม่ (Innovation System) ซึ่งก่อประโยชน์ทางการศึกษา (Education Advantages) และมีคุณค่าทางการปฏิบัติ (Practical Values) แก่บุคคลผู้ซึ่งได้รับความช่วยเหลือ ในการเรียนรู้หรือผู้รับการส่งเสริม (People Intended, Clientele, Audience) ให้สามารถพัฒนาตนเอง โดยการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Better Living) เป็นสำคัญ

การพัฒนา (Development) เป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากความสนใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากการสังเกตปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งอธิบายไว้อย่างชัดเจนว่าสังคมและวัฒนธรรมของมนุษยชาติมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาด้วยสาเหตุต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การพิจารณาเรื่องการเปลี่ยนแปลงจึงต้องทำความเข้าใจทั้งในด้านทิศทางของการเปลี่ยนแปลง (Direction) ขนาดของการเปลี่ยนแปลง (Magnitude) ระยะเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (Time) สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือต่อต้านการเปลี่ยนแปลง (Change & Resistance to Change)

การส่งเสริมการเกษตรเป็นทั้งกระบวนการให้การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาตลอดชีพ เป็นการให้บริการความรู้ทางเกษตร และเป็นการผสมผสานแนวคิดของการใช้ความรู้ด้านการเกษตร การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมของเกษตรกร และความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน นำไปปรับใช้ในกระบวนการส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของเกษตรกร โดยการส่งเสริมการเกษตรมีแนวคิดพื้นฐานที่เป็นกระบวนการให้การศึกษานอกระบบเป็นการให้บริการและเป็นกระบวนการ ทำงานร่วมกับเกษตรกรและกลุ่มเป้าหมาย

1.2 รูปแบบการส่งเสริมการเกษตร จินดา ขลิบทอง (2555) ได้อธิบายถึงการส่งเสริมการเกษตร เริ่มจากการศึกษาตัวเกษตรกรและชุมชนที่เกษตรกรอาศัยอยู่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกรหรือชุมชนนั้น ในการคิดวิเคราะห์เชิงระบบนี้อยู่บนพื้นฐานของกรอบแนวคิดการพึ่งพาตนเอง และในการศึกษาเกษตรกรและชุมชนนี้ นอกจากจะรับทราบถึงปัญหาข้อจำกัดของเกษตรกรและชุมชนแล้ว นักส่งเสริมควรทราบถึงความรู้ที่มีอยู่ในตัวเกษตรกรและชุมชน (Tacit Knowledge) หรือภูมิปัญญา (Wisdom) ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในส่วนของปัญหานักส่งเสริมการเกษตรควรใช้แนวคิดกระบวนการแก้ปัญหาและการลดความขัดแย้ง ในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร โดยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาความต้องการของเกษตรกร และจึงค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นๆ ผลที่ได้จากการศึกษาจากนักส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรหรือชุมชนสร้างขึ้นตามกระบวนการจัดการความรู้ด้วยภูมิปัญญาของบุคคลหรือชุมชนนั้นๆ ต่อมาการนำความรู้จากคลังความรู้ไปใช้นักส่งเสริมการเกษตรควรต้องพิจารณาจัดแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นศาสตร์หรือส่วนที่เป็นศิลป์ กล่าวคือ แนวทางที่ได้จากคลังความรู้นี้ถูกต้องตามแนวคิดทฤษฎีหรือไม่และหากนำไปปฏิบัติจะสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ โดยควรพิจารณาให้สอดคล้องกับปรัชญาการส่งเสริมการเกษตรที่ให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้ตามแนวคิดการพึ่งพาตนเองเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนซึ่งนักส่งเสริมควรศึกษาร่วมกับเกษตรกรเพื่อให้ได้นวัตกรรมที่เหมาะสมแก่การแก้ไขปัญหาหรือสร้างแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรแบบใหม่ขึ้น เมื่อนักส่งเสริมได้ทราบถึงนวัตกรรมแล้ว ส่วนสำคัญของรูปแบบนี้คือการถ่ายทอดนวัตกรรมไปสู่เกษตรกรผ่านหลักการสื่อสาร ทั้งในส่วนของผู้ส่งสาร (Sender) ซึ่งหมายถึงนักส่งเสริม ตัวสาร (Message) ซึ่งหมายถึง นวัตกรรมที่นักส่งเสริมต้องการส่งให้แก่เกษตรกร ตัวช่องทาง (Channel) หมายถึง ช่องทางที่เกษตรกรจะได้รับทราบถึงนวัตกรรมนั้น โดยมีช่องทางหลักอยู่ 5 ช่องทางคือ ผ่านทางสายตา ผ่านทางการได้ยิน ผ่านทางกลิ่น ผ่านทางการรับรส และผ่านทางสัมผัส เป็นต้น โดยทั้งหมดที่กล่าวมาสิ่งที่นักส่งเสริมต้องคำนึงถึงมากที่สุดคือ ผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งหมายถึงเกษตรกรนั่นเอง โดยต้องพิจารณาถึงลักษณะพื้นฐาน ความชอบ ความต้องการ ทัศนคติและวัสดุอุปกรณ์ในการรับนวัตกรรมนั้นๆ นอกจากการถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรแล้ว นักส่งเสริมควรทำการประชาสัมพันธ์นวัตกรรมที่ได้แก่สาธารณะ เพื่อให้มีการศึกษาพัฒนานวัตกรรมนั้นให้ก้าวหน้าและเหมาะสมต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์และหลักของการส่งเสริมการเกษตร วรทัศน์ อินทรคัมพร (2546) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเกษตร คือ การมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความรู้ ความคิด และเกิดการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตเพื่อนำไปประกอบกับภูมิปัญญาของตัวเองเพื่อ

สร้างประสิทธิภาพการผลิตเป็นผลต่อรายได้ เศรษฐกิจ และพัฒนาครอบครัวเกษตรกร และสังคมชุมชนในชนบท ให้เกิดสภาวะการกินดีอยู่ดีมีสุข สามารถพึ่งตนเองได้ สรุปแล้วการส่งเสริมการเกษตรเน้นที่ การพัฒนาคน เป็นหัวใจหลักนอกจากนี้ (พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์, 2553) ระบุถึงหลักการส่งเสริมการเกษตรดังนี้ คือ ลักษณะของระบบงานส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างไร ใครคือผู้ที่เกี่ยวข้อง อะไรที่จะนำไปส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมาย ทำอย่างไรที่จะถ่ายทอดให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ และเข้าใจ ทำอย่างไรให้กลุ่มเป้าหมายยอมรับและนำไปใช้ให้เกิดผล ใช้ตัวชี้วัดอะไรว่างานส่งเสริมครั้งนี้สำเร็จ และจะรักษาสภาพแห่งความสำเร็จให้ยืนนานได้อย่างไร

1.4 ประเภทของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

โรเจอร์ (1995 อ้างถึงในชนาธิป แก้วบ้านดอน, 2557) ได้อธิบายว่า ประเภทของเกษตรกรที่ต้องพบเสมอมีดังนี้

1) พวกหัวไวใจสู้หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Innovator) เป็นเกษตรกรที่มีความตื่นตัวสูง พร้อมทั้งจะยอมรับความคิดนวัตกรรม หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เสมอ เกษตรกรในกลุ่มนี้มักเป็นผู้ที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ มีการลงทุนสูง มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง เป็นบุคคลที่กล้าได้กล้าเสียบุคคลเหล่านี้มีอยู่จำนวนน้อย คือประมาณร้อยละ 2.5 เท่านั้น

2) พวกขอลูกที่ ทำหรือพวกที่ยอมรับเร็ว (Early Adopter) เป็นกลุ่มที่มีความระมัดระวังตัวมาก ต้องการรอดูการทดลองและทดสอบภายใต้สถานการณ์ท้องถิ่นนั้นเสียก่อนจึงจะยอมรับบุคคลกลุ่มนี้จะสนใจต่อกิจกรรมใหม่ๆ อย่างรวดเร็วแต่จะยอมรับก็ต่อเมื่อเห็นผลการสาธิตว่ามีประโยชน์และคุ้มค่าเสียก่อนบุคคลประเภทนี้มีอยู่ประมาณร้อยละ 13.5

3) พวกเบิ่งตาลังเลหรือพวกยอมรับในระดับปานกลาง (Early Majority) เป็นกลุ่มที่มีอายุเฉลี่ยและการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง มีความสุขุมรอบคอบ มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคงมากนัก ประสบการณ์และความรอบรู้จำกัด จึงมีความลังเล ไม่กล้าตัดสินใจในเวลาอันรวดเร็วกับบุคคลประเภทนี้มีอยู่ประมาณร้อยละ 34

4) พวกที่หันเหหัวคือหรือพวกที่ยอมรับช้า (Late Majority) กลุ่มนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ 3 แต่มีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับคำแนะนำ มากกว่า และหวัดต่อการสูญเสียผลประโยชน์ หรือมองไม่เห็นคุณค่าของการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ จึงยึดมั่นอยู่ในวิธีการดั้งเดิมและอาจมีความรู้สึกในเชิงต่อต้านด้วยบุคคลประเภทนี้มีอยู่ประมาณร้อยละ 34

5) พวกงอมือจับเจ้าหรือพวกที่ยอมรับช้าที่สุด (Late Adopter or laggard) กลุ่มนี้โดยทั่วไปจะมีอายุมาก เป็นกลุ่มที่มีอะไรน้อยและทำอะไรได้น้อยที่สุด มีสติปัญญาที่ค่อนข้างต่ำ

เกียจคร้าน เกียจชา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องเกี่ยวเกี่ยวตลอดเวลาบุคคลประเภทนี้มีอยู่ประมาณร้อยละ 13.5

6) พวกไม่เอาไหนเลยหรือพวกไม่ยอมรับ (Dogmatist) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุมาก การศึกษาต่ำถึงระดับปานกลาง ยึดมั่นอยู่กับการปฏิบัติดั้งเดิม ไม่ยอมรับแนวความคิดใหม่ หรือการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิม บุคคลประเภทนี้เป็นปัญหาและอุปสรรค ในงานส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างมากบุคคลประเภทนี้มีอยู่ประมาณร้อยละ 2.5

สรุปได้ว่าการส่งเสริมการเกษตรเป็นทั้งกระบวนการให้การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาตลอดชีพ เป็นการให้บริการความรู้ทางเกษตร และเป็นการผสมผสานแนวคิดของการใช้ความรู้ด้านการเกษตร การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การมีส่วนร่วมของเกษตรกร และความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน นำไปปรับใช้ในกระบวนการส่งเสริมการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของเกษตรกร โดยการส่งเสริมการเกษตรมีแนวคิดพื้นฐานที่เป็นกระบวนการให้การศึกษานอกระบบเป็นการให้บริการและเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับเกษตรกรและกลุ่มเป้าหมาย การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรนั้นมีความสำคัญในด้านการพัฒนาความรู้แก่ เกษตรกร การพัฒนารายได้ การพัฒนาชีวิตเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกร การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยมากขึ้นในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพการเกษตรซึ่งเป็นพื้นฐานของ การดำรงชีพของประชาชนชาวไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.5 บทบาทการส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนา

1. การส่งเสริมมีบทบาทหลักต่อการผลิตทางการเกษตร
2. การส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทในเชิงแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการเกษตร

2.1 บทบาทของการส่งเสริมในการพัฒนาการเกษตร (Agricultural Development)

2.1.1 การผลิตผลผลิตการเกษตรอย่างชาญฉลาด

2.1.2 การผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการผลิตอย่างเหมาะสมกับสภาพของ

ทรัพยากร

2.1.3 การผลิตโดยการระมัดระวังต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่าง

เหมาะสม

2.1.4 การผลิตผลผลิตการเกษตรไปสู่การพัฒนาในเชิงอุตสาหกรรมแปร

รูปได้

2.2 บทบาทของการส่งเสริมในการพัฒนาชีวิตและครอบครัวเกษตรกร (Farm

Family)

2.3 บทบาทของการส่งเสริมการเกษตรต่อการพัฒนาชุมชนในชนบท (Rural Development)

2.4 บทบาทของการส่งเสริมการพัฒนาประเทศ (National Development)

สรุปได้ว่าการส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทต่อการพัฒนาในการผลิตทางการเกษตร และบทบาท ในเชิงแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการเกษตร ซึ่งรวมถึงบทบาทการพัฒนาการเกษตร การพัฒนาชีวิตและ ครอบครัวเกษตรกร การพัฒนาชุมชนในชนบท และบทบาทการพัฒนาประเทศ

2. แนวคิดที่เกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบ

การวิจัยพัฒนารูปแบบ (Model Development) เป็นกระบวนการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลองตลอดจนการทดสอบรูปแบบที่ดีเพื่อนำไปสู่สถานการณ์ที่ดีในการศึกษาวิจัย สิ่งที่สร้างหรือสิ่งที่พัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของเรื่องให้เข้าใจง่ายขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความหมายของรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบนักวิชาการส่วนใหญ่ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2555) ซึ่งกล่าวไว้ว่า รูปแบบ (Model) เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองหรือบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย อุทุมพร จามรมาน (2541) ได้ให้ความหมายรูปแบบหมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ดังนั้นรูปแบบจึงมีมากกว่าหนึ่งมิติหลายตัวแปร และตัวแปรต่างๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล เขาวดี วิบูลย์ศรี (2544) อธิบายว่า รูปแบบคือวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใดๆ ให้ปรากฏ โดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่างๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิแผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่างๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

2.2 ประเภทของรูปแบบ

กีพีส์ (1988, น. 561-565) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้น โดยใช้หลักการเปรียบเทียบ โครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้น ด้วยรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียนสร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถังน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้าอัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์การศึกษา การย้ายออกการจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิหรือรูปภาพ เพื่อให้เห็น โครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามากเช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษารูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้ คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ

2.3 องค์ประกอบของรูปแบบ

สมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555, น. 16) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่าควรมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมินรูปแบบโดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้

2.4 ลักษณะของรูปแบบที่ดี

วาโร เฟ็งส์วัตตี (2553, น. 6) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้คือ รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงของการพัฒนารูปแบบรูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเมื่อทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก รูปแบบควรอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาได้อย่างชัดเจน รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษาและรูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ

สรุปได้ว่ารูปแบบ หมายถึง แบบจำลองหรือตัวแบบอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่ผ่านการศึกษาและพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นเป็นสิ่งที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากหลักปรัชญาทฤษฎีหลักการ แนวคิดและความเชื่อที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการแสดงโครงสร้างทางความคิดหรือองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญเป็นขั้นเป็นตอนสำหรับถ่ายทอดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโดยใช้สื่อหรือเครื่องมือเข้าช่วยเพื่อทำให้เกิดความรู้ เข้าใจได้ง่ายและกระชับถูกต้อง สามารถวัดตรวจสอบและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจได้ รูปแบบโมเดล (Model) มีหลายประเภททั้งในเชิงกายภาพที่เป็นรูปธรรมและเชิงแนวคิด เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาซึ่งประกอบด้วย แผนภูมิ รูปภาพรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ และรูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมไม่ปรากฏมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้างส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา และรูปแบบที่ดี

ควรมีลักษณะดังนี้ คือ รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่า ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันแบบรวมๆ รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการทำนายผลที่จะเกิดขึ้น สามารถตรวจสอบได้ข้อมูล รูปแบบควรชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ได้ศึกษาได้อย่างชัดเจน และรูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด หรือโมทัศน์ใหม่ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ และเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี

เป็นการนำเสนอกรอบความคิดในการบริหารจัดการการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนได้ผลผลิตที่มีประสิทธิผลไปพร้อมกันด้วย ในยุคปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะองค์กรเล็กหรือองค์กรใหญ่ต่างก็ต้องการการจัดการที่ดีทั้งนั้น เพื่อให้องค์กรสามารถก้าวหน้าได้ดีที่สุดโดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความหมายของการบริหารจัดการที่ดี เป็นกระบวนการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุด จะประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ ด้านการวางแผน ซึ่งเป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการจัดองค์การการจ้องค์การจะเป็นขั้นตอนในการจัดบุคคลและทรัพยากรที่ใช้ในการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ในการทำงาน ด้านการนำ และการจูงใจจะเป็นขั้นตอนที่จะสามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยการสร้างขวัญและจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านการควบคุมจะเป็นการติดตามผลการทำงานและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความร่วมมือและประสานงานกันระหว่างคนในองค์กร

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี

3.2.1 ทฤษฎีกระบวนการบริหาร หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ เป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติได้ของ กูลิค และ เออร์วิคค์ โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCoRB” ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ

1) Planning การวางแผน เป็นการวางเค้าโครงกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) Organizing การจ้องค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

3) Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงานเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากร มนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับ การจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4) Directing การอำนวยความสะดวกเป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการ ตัดสินใจใจ (Decision making) เป็นต้น

5) Coordinating การประสานงาน เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของ กระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และ รวดเร็ว

6) Reporting การรายงาน เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ ผู้บังคับบัญชาตามชั้น ได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย

7) Budgeting การงบประมาณเป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการ ควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลังและในการวิจัยครั้งนอกจาก POSDCoRB แล้ว ยังเพิ่ม PA มา อีกคือ Policy คือ นโยบาย และ Authority คือ อำนาจหน้าที่

3.2.2 ทฤษฎีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มักจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป เช่น การบริหารงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective: MBO) หรือการบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management) ซึ่งมีแนวความคิดหลักเหมือนกันแม้ว่าจะแตกต่างกันไปบ้างใน รายละเอียดการบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้ กิตติ คุณสมบัติ (2556 อ้าง จาก ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2543) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นการบริหารที่เน้นการวางแผนการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์กรต้องยอมรับและคำนึงถึงผลงานรวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการจัดวางระบบ การตรวจสอบผลงานและการให้รางวัลตอบแทนผลงาน ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์ (2543, น. 12) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ว่าเป็นการบริหารโดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์หรือความ สัมฤทธิ์ผลเป็นหลักใช้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวบ่งชี้เป็นตัวสะท้อนผลงานให้ออกมาเป็น รูปธรรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงานและการตรวจวัด ผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตและผลลัพธ์ซึ่ง

จะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน(Key Performance Indicators : KPIs) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้าโดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสมาชิกขององค์กรและตลอดถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กร

3.3 แนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย

แนวทางการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย มี 9 ประการ สุขุมธ สมนิมนวล (2556) ดังนี้

1) มีผู้นำองค์กรดี คือ เป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะของภาวะผู้นำสูงมาก สามารถจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม และปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ในการทำงานได้อย่างชัดเจน และมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่มุ่งผลประโยชน์ต่อประชาชน มีลักษณะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง ที่สำคัญต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ ซึ่งเรียกว่า จิตใจธรรมมาภิบาล คือ บริหารงานด้วยความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบสูง

2) มีการมีส่วนร่วม การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีจะต้องเปิดโอกาสให้ทุกส่วนทุกฝ่าย และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกเรื่องและทุกกระบวนการ ซึ่งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกขั้นตอนจะทำให้การดำเนินงานราบรื่นเรียบร้อย และประสบความสำเร็จ

3) มีการบริหารจัดการครบถ้วนสมบูรณ์ คือ มีการบริหารงานครบถ้วนและมีประสิทธิภาพตามแนวคิดทฤษฎีกระบวนการบริหาร POSDCoRB+PA

4) มีการพัฒนาท้องถิ่น แก้ปัญหาคุณภาพชีวิต คือ การพัฒนาท้องถิ่นการแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น

5) มีจิตใจธรรมมาภิบาล คือ มีการบริหารงานด้วยหลักธรรมมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 คือ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย 7 ประการ ได้แก่ 1. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3. การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 5. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ 6. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน 7. การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

6) **มีความสามัคคีปรองดอง** คือ มีการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีปรองดอง ความเมตตา และความเอื้ออาทรต่อกัน

7) **มีนวัตกรรม** คือ มีนวัตกรรม หรือ โครงการริเริ่มใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ ทันยุคสมัย และถูกใจประชาชน เพราะการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาให้ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความแตกต่างและความเหนือกว่าองค์กรอื่นๆ

8) **มีมาตรฐาน** คือบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเป็นระเบียบ ประหยัด คุ่มค่า อย่างเท่าเทียม

9) **มีต้นทุนที่ดี** ในที่นี้มี 4 ประการคือ 1. มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีทัศนคติที่ดี มีความรักความสามัคคี มีคุณธรรม มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ขยันขันแข็งในการทำงาน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และยังหมายรวมถึงประชาชนที่มีความพร้อมและมีความรู้ในเรื่องการพัฒนา การมีส่วนร่วม และบทบาทหน้าที่กระบวนการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน 2. เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ครบถ้วนทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ 3.การมีงบประมาณอย่างเพียงพอ หรือสามารถขอสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆได้ 4.ผู้นำองค์กร ที่มีพลังอย่างน้อย 5 พลังคือ 4.1 พลังความคิด คือเฉลียวฉลาด ริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเชิงบวกและมีวิสัยทัศน์ 4.2 พลังการทำงาน คือมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ 4.3 พลังบุคลิกภาพ คือบุคลิกของผู้นำ น่าเชื่อถือ น่าเคารพ น่าเลื่อมใส 4.4 พลังแห่งมนุษยสัมพันธ์ คือเป็นกันเองประสานงานเก่ง สามารถสร้างความร่วมมือได้ทุกภาคส่วน 4.5 พลังแห่งการพูดและการสื่อสารที่ดี

ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ใช่แค่การให้ความสำคัญกับหลักการบริหารจัดการทั่วไปแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังต้องมีการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของตนเองให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ด้วยการบริหารงานตามหลักนิติธรรมหลักคุณธรรมหลักความโปร่งใสหลักความมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่าเพื่อบรรลุเป้าหมายการบริหารราชการ

4. มาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549) กล่าวถึงการท่องเที่ยวแม้ว่าจะไม่ใช่สิ่งจำเป็นพื้นฐานหรือปัจจัย 4 ของการดำรงชีวิตแต่ก็เป็นเรื่องของการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นนันทนาการ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการเสริมคุณภาพชีวิตเพราะการท่องเที่ยวถือเป็นการผ่อนคลายความเครียด พร้อมกับได้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ได้เห็นความสวยงาม ได้สัมผัสกับวิถีการ

ดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากที่เคยได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และได้สร้างความสัมพันธ์กับคนต่างถิ่นด้วย สำหรับประเทศไทยเรานั้นถือได้ว่ามีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงเพราะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เข้าไปสัมผัส ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource) และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศิลปวัฒนธรรม (Cultural Resource) ที่มีคุณค่าทางโบราณคดีและศิลปะ ซึ่งกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศจากที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

4.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวคือ การดำเนินกิจกรรมบริการด้านการนำเที่ยว เช่น บริการด้านการเดินทาง บริการด้านอาหารและการพักผ่อน และบริการด้านการนำเที่ยว ซึ่งดำเนินการโดยหวังผลกำไร ที่ต้องอาศัยแรงงานและการลงทุนสูง โดยใช้เทคนิควิชาการเฉพาะ มีการวางแผน การจัดองค์การ และการตลาด ครอบคลุมธุรกิจหลายประเภท ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry) การซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออกที่มองไม่เห็นด้วยสายตา (Invisible Export) เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ในประเทศและจะช่วยให้เกิด งานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ทางด้านสังคมการท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลายความตึงเครียด พร้อมกับการได้รับความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแผกแตกต่างออกไปอีกครั้ง อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนช่วยสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีบทบาทช่วยกระตุ้นให้มีการนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางที่ผู้อยู่ในท้องถิ่นได้เก็บมาประดิษฐ์เป็นหัตถกรรมพื้นบ้าน ขายเป็นของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสรุปได้ว่าบทบาทและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีดังต่อไปนี้ (ฉันทิช วรรณถนอม, 2552)

4.1.1 ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวทำให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมากรายได้ที่ได้มาในรูปเงินตราทั้งในประเทศและต่างประเทศจากการท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้ดุลภาพของการชำระเงินได้ และรายได้จากการท่องเที่ยวจะกระจายไปสู่ประชากร อย่างกว้างขวางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการจ้างงานการท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในระบบเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดการใช้จ่ายต่อๆ

กันไปอีกหลายรอบ เพราะเมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งจะก่อให้เกิดรายได้แก่คนบางกลุ่มหรือกิจกรรมบางประเภท บุคคลหรือกิจกรรมที่ได้รับรายได้นี้จะนำรายได้ส่วนหนึ่งใช้จ่ายต่อไปเรื่อย ๆ

4.1.2 ด้านสังคม การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่อื่น ได้มีโอกาสพบปะหรือทำกิจกรรมร่วมกันมีส่วนช่วยเสริมสร้างสัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีต่อกัน ก็จะเป็นการลดช่องว่างทางสังคมของประชากรได้เป็นอย่างดีความสงบสุขย่อมเกิดขึ้นในสังคมการท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือนและการท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยขจัดปัญหาการล้นไหลและการเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำในเมืองของประชาชนชนบท

4.1.3 ด้านการสนับสนุน พื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี การสนับสนุนพื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ชาติไทยเป็นชาติเก่าแก่ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองมานาน มีความเป็นเอกลักษณ์ เป็นความภูมิใจและความหวงแหน การฟื้นฟูเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจึงเป็นการรักษาสืบสานมรดกเหล่านี้ไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลังด้วยดังจะเห็นได้จากงานฟื้นฟูประเพณีต่างๆ ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมมากขึ้น โดยคงรักษาจุดมุ่งหมายเดิมไว้เช่น ประเพณีสงกรานต์ประเพณีลอยกระทงประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น

4.1.4 ด้านสุขภาพ การที่ได้มีโอกาสเดินทางพักผ่อนตามความพึงพอใจไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติอันงดงาม การไปยังนกดกปลา หรือการได้เที่ยวชมความเจริญก้าวหน้าของเมืองใหญ่ๆ ได้พบเห็นสิ่งที่ยังไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อน ย่อมทำให้เกิดความเบิกบาน ความสบายใจจะช่วยบรรเทาความเหน็ดเหนื่อยเคร่งเครียดจากการทำงานได้เป็นผลให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

4.1.5 ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เมื่อเกิดการท่องเที่ยวไปยังส่วนต่างๆ ของประเทศไปยังชนบทที่ห่างไกล ไปยังป่าเขา แม่น้ำลำธารก็จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น ทำให้เกิดการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนร่วมมือกันในการรักษาสภาพต่างๆ ไว้ไม่ให้ถูกทำลายด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวก็จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงรักษาสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้ดีขึ้นกล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไปในตัว

นอกจากนั้น การท่องเที่ยวยังเป็นผลดีต่อสุขภาพ และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

4.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว องค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยวจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

4.2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ ทรัพยากรทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติซึ่งสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขาป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก ชายทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะแก่ง เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืดเป็นต้น บางแห่งได้รับการจัดให้เป็นสวนรุกขชาติสวนพฤกษศาสตร์ วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิดเป็นต้นและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Tourism Resource) นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นผลงานที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ที่อนุชนรุ่นหลังบังเกิดความหวงแหนและปฏิบัติสืบสานต่อไป ทั้งนี้ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออก 3 ชนิดได้แก่

(1) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Tourism Resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมืองคูเมืองอุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

(2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต (Culture and Rural Way of Life) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา เช่น ประเพณีในรอบปีทั้งประเพณีในราชสำนัก (พระราชพิธีต่างๆ) ประเพณีไทย ประเพณีท้องถิ่น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีกินเจ หรือประเพณีถือศีลอดอาหาร งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเช่น พิธีโกนจุก พิธีแต่งงาน พิธีบวช และพิธีศพ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ได้แก่การสร้างบ้านเรือน ชุดแต่งกายอาหารประจำถิ่น การประดิษฐ์ของใช้เพื่อการดำรงชีวิต ภาษาพูดในท้องถิ่นและวรรณคดีพื้นบ้าน เป็นต้นหมู่บ้านที่มีวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิหมู่บ้านทอผ้าหมู่บ้านทำร่มหมู่บ้านช่างรวมถึงตลาดนัด ตลาดน้ำ เป็นต้น

(3) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง (Recreation Attraction) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนที่ให้ความรื่นรมย์ บันเทิง เช่น สวนสัตว์ สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การแสดงศิลปะสมัยใหม่ แหล่งบันเทิง ศูนย์การค้า ศูนย์การประชุม เป็นต้น

4.2.2 การบริการการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) หมายถึง การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ เป็นการใช้ความสะดวกระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกอย่างใดก็ได้ ความไม่ปลอดภัยอาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา ซึ่งภัยต่างๆ เหล่านี้ อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว จึงควรมีมาตรการในการสร้างความปลอดภัยอย่างจริงจัง และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริการการท่องเที่ยว

4.2.3 การตลาดการท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง จะต้องมีการตลาดการท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน และใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยการตลาดการท่องเที่ยว ทำได้ 2 วิธี คือ การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและการบริการการท่องเที่ยว เป็นต้น และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน กล่าวได้ว่าการพิจารณาองค์ประกอบภายในระบบการท่องเที่ยว มีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันและมีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน ซึ่งความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีสิ่งแวดล้อมนอกระบบที่เกี่ยวข้องเกี่ยวพันเป็นอุปสรรคหรือได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวอีกหลายประการ เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและการลงทุน สังคมและวัฒนธรรมองค์กรและกฎหมาย เป็นต้น

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552) อธิบายว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไร้ตัวตน เพราะเกิดจากการรวมตัวของอุตสาหกรรมอื่นๆ หากจะจัดการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนก็ต้องจัดการองค์ประกอบต่างๆ ให้ยั่งยืนด้วย องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีดังนี้

1. ที่พัก (Accommodation) หมายถึง สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้คนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก พร้อมการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งปัจจุบันธุรกิจที่พักได้พัฒนาเรื่อยมา โดยมีรูปแบบการจัดบริการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าอย่างสูงสุด มีการบริหารงานในระบบเครือข่ายทั้งในรูปแบบของเครือข่ายท้องถิ่นและเครือข่ายระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาธุรกิจที่พักรูปแบบต่างๆ ยังเป็นแรงผลักดันให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้นทั้งระบบมาตรฐานการบริการที่สูงขึ้น และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการบริหารจัดการที่เอื้อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติและความยั่งยืนของการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เช่น โรงแรม รีสอร์ท ทิวทัศน์ไฮเทล บังกะโล เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ลอร์จ เป็นต้น

2. การคมนาคม (Accessibility) เป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญเนื่องจากมีบทบาทในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ทั่วโลกซึ่งการคมนาคมในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาให้สามารถตอบสนองการเดินทางท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ เช่น ธุรกิจการบิน การเดินเรือ และการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ รถไฟฟ้า เป็นต้น

3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวได้ เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ หาดทราย ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา เป็นต้น ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายถึง รวมถึง สิ่งดึงดูดใจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความโดดเด่นและเป็นที่น่าสนใจกว่าแหล่งอื่นๆ เช่น ทะเลหมอก ทะเลแหวก บ่อน้ำพุร้อน เป็นต้น

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อให้เอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบป้องกันความปลอดภัยทางทะเล เป็นต้น

5. กิจกรรมต่างๆด้านการท่องเที่ยว (Activity) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น โดยรูปแบบของกิจกรรมต่างๆจะแตกต่างกันตามประเภทของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การเดินป่า การนั่งช้าง การดูนก ฯลฯ กิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การดำน้ำ การตกปลา เป็นต้น

4.3 รูปแบบการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับตัวเองอีกแนวหนึ่ง ที่ทำให้เกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน บันเทิงใจ และเกิดการเรียนรู้ ปัจจุบันก็มีการจำแนกลักษณะรูปแบบของการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อที่จะกำหนดเป้าหมายของกลุ่มนักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนว่าชอบเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบไหน ซึ่งมีอยู่หลากหลายรูปแบบจึงทำให้มีการจัดรูปแบบของการท่องเที่ยวภายในประเทศให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้อย่างดี การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น ได้แบ่งออกไปตามปัจจัยหลายๆ อย่าง ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวเกิดขึ้นในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปอย่างหลากหลาย แต่รูปแบบการท่องเที่ยวที่ Travel in Thailand ได้จัดแบ่งไว้ มีดังนี้

4.3.1 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวไปในสถานที่ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติสังคมหรือชุมชนตามธรรมชาติเพื่อชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สังคม ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การเดินป่าการดำน้ำ การศึกษาวิถีชีวิต เป็นต้น

4.3.2 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยงแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัยๆ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่างๆ ได้ความรู้ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

4.3.3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวังวัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณีวิถีการดำเนินชีวิตศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย นักท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมาความเชื่อ มุมมองความคิดความศรัทธาความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากมาย การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่กำลังเป็นที่นิยม คือ “โฮมสเตย์” นักท่องเที่ยวจะได้เข้าไปพักอาศัยกับชาวบ้านในชุมชน และดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับชาวบ้าน

4.3.4 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing) เป็นการท่องเที่ยวที่ผนวกโปรแกรมการทำกิจกรรมบำบัดหรือฟื้นฟูโรค 2) การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health

Promotion) เป็นการท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และพักใน โรงแรมหรือรีสอร์ท หรือศูนย์สุขภาพ ร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่สถานะนั้นๆ จัดขึ้น เช่น การนวดแผนไทย บริการอาบน้ำแร่ เป็นต้น กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกหรือมีเหตุจูงใจที่จะไปท่องเที่ยว

4.4 หลักการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ในการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวหลักการดำเนินการที่สำคัญมี 5 ประการดังนี้

4.4.1 เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

4.4.2 เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

4.4.3 เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกัน การเอาเปรียบนักท่องเที่ยวรวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

4.4.4 เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยรอบ ทั้งทางด้านการตลาด การลงทุนและการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

4.4.5 บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย

4.5 การวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งถือเป็นรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าและบริการอื่นๆ รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทวีคูณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตโดยรวมของประเทศมีค่าทวีคูณขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้สู่ภูมิภาคเมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ตามภูมิภาค ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์การพัฒนาภูมิภาค

ต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างงานใหม่ให้กับภูมิภาคเพื่อการสนับสนุนการ
 ท่องเที่ยวการท่องเที่ยวที่มีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการนำเอาทรัพยากร โดยเฉพาะ
 ทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมการท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบท
 รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น มาประดิษฐ์ของใช้ในรูปสินค้าและ
 บริการพื้นเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวความสำคัญของการท่องเที่ยวดังกล่าว ทำให้การพัฒนาและ
 ส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องมีทิศทางและแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งต้องใช้กระบวนการในการวางแผน
 อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บท
 จากนั้นนำแผนงานและโครงการไปสู่การปฏิบัติโดยมีการอำนวยความสะดวกตามผลจนบรรลุ
 วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีคณะกรรมการหรือคณะทำงานเข้ามา
 รับผิดชอบตั้งแต่การกำหนดนโยบายการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บท แล้วนำแผนไปสู่
 การปฏิบัติอย่างจริงจังในการจัดทำแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยที่แผนดังกล่าวจะเป็น
 สิ่งที่ยกถึงแนวทางในการดำเนินงาน แผนงาน โครงการต่างๆ ที่จะตอบสนองตามเป้าหมายและ
 วัตถุประสงค์ที่วางไว้

4.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและ
 สังคม คือ เกิดการสร้างงาน พัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้อง มีแหล่งรายได้ใหม่ ระบบสาธารณสุขปลอดภัยได้รับ
 การพัฒนาหรือปรับปรุงเนื่องจากระบบการท่องเที่ยว และมีความก้าวหน้าทางสาธารณสุข ปลอดภัย
 จากโรคภัย แต่ในขณะเดียวกันชุมชนจะได้รับผลกระทบด้านลบด้วย เช่น ชุมชนที่เติบโตเร็วเกินไป
 โครงสร้างของชุมชนอาจเปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมเดิมและวิถีชีวิตของชุมชนถูกกลืนไปกับ
 อิทธิพลของวัฒนธรรมจากภายนอก ที่ผ่านมาชุมชนแทบไม่ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการ
 ท่องเที่ยว เนื่องจากผู้มีโอกาสมากกว่าได้แสวงหาผลประโยชน์จากชุมชนและทรัพยากร โดยให้
 ประโยชน์ต่อชุมชนเพียงเล็กน้อยและสร้างผลกระทบทางลบไว้มาก การลดผลกระทบของการ
 ท่องเที่ยวต่อชุมชน การสร้างโอกาสและประโยชน์ที่แท้จริงแก่ชุมชนและท้องถิ่นดังนั้นการมีส่วนร่วม
 ร่วมของชุมชนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยว โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนสำคัญในการ
 กำกับดูแล ควบคุมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี เนื่องจากเป็น
 เจ้าของท้องถิ่นเกิดความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งธรรมชาติศิลปวัฒนธรรม
 ช่วยกันดูแลความสะอาดเรียบร้อย ความร่มรื่นของท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการดูแลความสงบ

เรียบร้อย ความปลอดภัย และชุมชนสามารถให้บริการและให้ข้อมูลด้านความเป็นอยู่และวัฒนธรรมกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติโดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนควรต้องมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น

4.7 มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษารวบรวมเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งองค์การภาครัฐและองค์กรอิสระได้จัดทำและประกาศใช้ตลอดจนพระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

4.7.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติพ.ศ. 2507 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้มีเนื้อหาสำคัญได้แก่การกำหนดป่าสงวนแห่งชาติการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติและบทกำหนดโทษ โดยในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1) **ด้านการกำหนดป่าสงวนแห่งชาติ** ด้านนี้ได้กล่าวถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงเขตและการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติการปักหลักเขตและป้ายหรือเครื่องหมายแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งต้องทำอย่างเปิดเผยและเห็นได้ง่าย นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีกรรมการป่าสงวนแห่งชาติมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการด้วย ในด้านการอ้างสิทธิ์หรือการทำประโยชน์ของบุคคลก่อนการกำหนดเขตป่าสงวนได้ระบุขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน ส่วนประเด็นที่มีความสำคัญของหมวดนี้คือ การที่ส่วนราชการหรือองค์กรของรัฐที่มีความต้องการใช้พื้นที่ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อประโยชน์ของรัฐสามารถทำได้ซึ่งในส่วนนี้มีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

2) **ด้านการควบคุมและการรักษาป่าสงวนแห่งชาติ** เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการยึดถือครองทำประโยชน์ในที่ดินป่าสงวนฯ การกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติและการดำเนินการตามกฎหมายอื่นๆ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3) **ด้านการลงโทษในกรณีที่ถูกฝ่าฝืนและกระทำให้เกิดความเสียหายและทำลายหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายต่างๆ** ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดขึ้น โดยโทษที่กำหนดไว้มีทั้งจำคุกและปรับเป็นเงินตามจำนวนตามแต่ละกรณี

4.7.2 ด้านการบริการการท่องเที่ยว ในด้านนี้มีมาตรฐานและกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว สรุปได้ดังนี้

1) มาตรฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวมี 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home Stay) มาตรฐานโรงแรม มาตรฐานโครงการ Clean Food Good Taste และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยแต่ละมาตรฐานมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1.1) มาตรฐานที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท เป็นมาตรฐานที่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการประเมินศักยภาพโฮมสเตย์ในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2547 และใช้เป็นคู่มือของผู้ประกอบการในการพัฒนาโฮมสเตย์ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน และได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการแล้วสำหรับกรอบมาตรฐานและตัวชี้วัดประกอบด้วย มาตรฐาน 8 ด้าน และ 43 ตัวชี้วัด ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านที่พัก มี 7 ตัวชี้วัด ซึ่งมีจุดเน้นที่ตัวบ้านและสภาพแวดล้อมที่มีความมั่นคงถูกสุขลักษณะมีความปลอดภัยและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (2) มาตรฐานด้านอาหารและโภชนาการ มี 6 ตัวชี้วัดโดยเน้นในด้านการปรุงอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ภาชนะที่สะอาด น้ำดื่ม น้ำใช้สะอาดและมีบริการร้านอาหารในชุมชน (3) มาตรฐานด้านความปลอดภัย มี 5 ตัวชี้วัด มาตรฐานด้านนี้เน้นให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโดยกำหนดให้มีเวรยามดูแลความปลอดภัย มีเครื่องมือสื่อสาร การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การเตือนภัยนักท่องเที่ยว และจัดระบบความปลอดภัยอื่นๆในชุมชน (4) มาตรฐานด้านการจัดการ มี 8 ตัวชี้วัด มีจุดเน้นอยู่ที่การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ การจัดการบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ตั้งแต่ก่อนเดินทางเข้ามาพักที่โฮมสเตย์ จนถึงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางกลับ นอกจากนี้ ยังเน้นการบริหารที่ยึดหลักการที่ว่าการทำงานโฮมสเตย์ไม่ควรให้ส่งผลกระทบต่ออาชีพหลักของชุมชน (5) มาตรฐานด้านกิจกรรมท่องเที่ยว มี 6 ตัวชี้วัด มาตรฐานด้านนี้มุ่งให้ชุมชนรู้จักการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในท้องถิ่นและกิจกรรมในชุมชนเป็นสิ่งที่จูงใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาพักในโฮมสเตย์โดยยึดหลักการรักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน (6) มาตรฐานด้านสภาพแวดล้อม มี 4 ตัวชี้วัด จุดเน้น คือ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม โดยพื้นที่หลักของแหล่งท่องเที่ยวยังคงสภาพเดิม (7) มาตรฐานด้านมูลค่าเพิ่มมี 4 ตัวชี้วัด มุ่งให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ร้านขายของที่ระลึกและโอกาสในการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน เป็นต้น (8) มาตรฐานด้านการส่งเสริมการตลาดมี 3 ตัวชี้วัด เป็นมาตรฐานที่มุ่งให้ผู้ประกอบการโฮมสเตย์สามารถทำการตลาดด้วยตนเองได้ด้วยการผลิตสื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลโฮมสเตย์ด้วยตนเองและร่วมกับองค์กรทางการท่องเที่ยวในด้านการตลาดด้วยมาตรฐานและตัวชี้วัดดังกล่าวได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในระดับประเทศและระดับอาเซียน ได้มีการประเมินโฮมสเตย์ทั่วประเทศ และมีการมอบตราสัญลักษณ์ให้แก่โฮมสเตย์ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินแล้วหลายแห่ง ในขณะนี้ยังมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงอาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศ

แรกในกลุ่มอาเซียนที่ได้มีการพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทอย่างเป็นรูปธรรม

1.2) มาตรฐานโรงแรม หมายถึง การกำหนดคุณภาพและคุณลักษณะของโรงแรมในแต่ละระดับมาตรฐานที่จะถือเป็นหลักเกณฑ์ในการเทียบกำหนดให้โรงแรมในแต่ละระดับมาตรฐานพึงมีเป็นมาตรฐานที่สมาคมโรงแรมไทยจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือการส่งเสริมอุตสาหกรรมบริการโรงแรมในประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และการบริการที่ดีมีจิตสำนึกต่อวิชาชีพและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตลอดจนเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคอีกทางหนึ่งด้วยในการพิจารณาว่าโรงแรมใดมีมาตรฐานในระดับใดใน 5 ระดับ คือระดับห้าดาวลงมาจนถึงระดับหนึ่งดาวนั้น พิจารณาจากปัจจัยหลักได้แก่ (1) สภาพทางกายภาพ เช่น ที่ตั้งและสภาพแวดล้อม เป็นต้น (2) การก่อสร้าง เช่น โครงสร้างทางกายภาพของโรงแรม ระบบในโรงแรม การเลือกใช้วัสดุและระบบความปลอดภัย เป็นต้น (3) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เข้าพักและผู้มาใช้บริการ เช่น ปริมาณของใช้ที่จัดให้และอุปกรณ์ตกแต่ง เป็นต้น (4) คุณภาพการบริการและการรักษาคุณภาพ เช่น บุคลิกภาพ คุณภาพการบริการความสะอาด สุขอนามัยและชื่อเสียงของโรงแรม เป็นต้น (5) การบำรุงรักษาโรงแรมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในโรงแรม ส่วนขอบเขตการครอบคลุมของมาตรฐานโรงแรมในประเทศไทยได้กำหนดไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่ มาตรฐานการก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกมาตรฐานการบำรุงรักษามาตรฐานคุณภาพการบริการขั้นตอนอื่นๆ เกี่ยวกับการพิจารณาว่าโรงแรมใดจะได้รับมาตรฐานในระดับใดนั้น สมาคมโรงแรมได้กำหนดหลักเกณฑ์อื่นๆ ประกอบด้วย คุณสมบัติของโรงแรมที่จะขอให้รับรองมาตรฐาน ซึ่งเป็นไปตามความสมัครใจตลอดจนวิธีการรับรองมาตรฐานนั้นดำเนินการในรูปของคณะกรรมการรับรองมาตรฐานภายใต้องค์กรที่ชื่อว่า “มูลนิธิพัฒนามาตรฐานและบุคลากรในอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว” ในปัจจุบันมีโรงแรมจำนวนมากได้ขอรับรองมาตรฐานและได้นำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.3) มาตรฐานโครงการ Clean Food Good Taste หรือเรียกอีกชื่อว่า “โครงการอาหารสะอาด รสชาติอร่อย” เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล โดยกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ดำเนินการภายใต้ต้นนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนมีการสร้างเสริมสุขภาพและมีหลักประกันสุขภาพ โดยได้เชื่อมโยงโครงการนี้เข้าสู่ธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งมุ่งสนับสนุนนโยบายที่จะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวโดยใช้ปัจจัยด้านอาหารเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น ดังนั้น โครงการนี้จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ ได้แก่ เพื่อลดความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการบริโภคอาหารและน้ำที่ไม่สะอาด ซึ่งมีสาเหตุจากร้านจำหน่ายอาหาร โรงอาหารและแผงลอย

จำหน่ายอาหารส่งเสริมการจัดบริการอาหารในแหล่งท่องเที่ยวให้ถูกสุขลักษณะโดยมีการบริการอาหารที่สะอาดปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศและส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดการบริการด้านอาหารและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ส่วนเป้าหมายการดำเนินงานของโครงการจะครอบคลุมสถานที่ปรุง ประกอบ จำหน่ายอาหาร อันได้แก่ ร้านอาหารจำหน่ายอาหารแผงลอยจำหน่ายอาหารและโรงอาหารที่จำหน่ายในทุกพื้นที่ของประเทศไทยโครงการฯ ได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์โดยกำหนดไว้ 4 กลยุทธ์ ได้แก่ การสร้างพหุภาคีเพื่อให้มีเครือข่าย และเป็นเจ้าของโครงการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนการประกันคุณภาพเพื่อสร้างระบบติดตามและตรวจสอบ ได้การสร้างความยั่งยืน โดยเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และการประชาสัมพันธ์ เพื่อชักชวนผู้ประกอบการเข้าร่วม โครงการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคและเป็นแรงกดดันทางสังคมให้สถานที่ปรุง ประกอบ และจำหน่ายมีการปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนการใช้สื่อมวลชนเป็นกลวิธีในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายสำหรับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาใช้ “มาตรฐานสุขาภิบาลอาหาร” โดยแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ร้านอาหารแผงลอยจำหน่ายอาหาร และ โรงอาหาร มีข้อกำหนดในการปฏิบัติตามมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารแตกต่างกัน กล่าวคือ ร้านอาหารมีมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารจำนวน 15 ข้อแผงลอยฯ มีมาตรฐานฯ 12 ข้อ และ โรงอาหารมีมาตรฐานฯ 30 ข้อ โดยแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้ร้านอาหาร มีข้อกำหนดความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหารที่ปรุงและเตรียมอาหารคุณภาพของอาหารที่นำมาปรุง ภาชนะที่สะอาดอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ปรุงอาหาร ตลอดจนการดูแลขยะมูลฝอย ห้องน้ำห้องส้วม ความสะอาด และถูกสุขลักษณะของผู้ปรุงและผู้บริการเป็นต้นแผงลอยจำหน่ายอาหาร สภาพของแผงลอยต้องทำจากวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย มีสภาพดีเป็นระเบียบ นอกนั้น ไม่แตกต่างจากร้านอาหารโรงอาหาร มีข้อกำหนดมากกว่า 2 กลุ่มแรก เนื่องจากสภาพของพื้นที่กว้างขวางกว่าโดยข้อกำหนดส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน แต่มีรายละเอียดในแต่ละด้านมากกว่านอกจากเกณฑ์มาตรฐานทางกายภาพดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีหลักเกณฑ์ทางแบคทีเรีย โดยการตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียอย่างง่ายด้วยน้ำยาตรวจเชื้อ โคลิฟอร์มขั้นต้น (SI-2) จำนวน 10 ตัวอย่างคือตัวอย่างอาหาร 5 ตัวอย่าง ตัวอย่างภาชนะ 3 ตัวอย่าง และตัวอย่างมือผู้สัมผัสอาหาร 2 ตัวอย่าง รวมทั้งเกณฑ์อื่นๆ อีก 4 ข้อ ได้แก่การจำหน่ายอาหาร โรงอาหารในสถาบันต่างๆ โรงครัวในโรงพยาบาล และซูเปอร์มาเก็ต ปั้มน้ำมัน และร้านสะดวกซื้อต่างๆจะต้องมีเกณฑ์การปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด

1.4) มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชุมชน (มผช.) เป็นข้อกำหนดคุณภาพที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ชุมชนและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งมาตรฐานดังกล่าวคือ

คุณภาพผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับการผลิตของผู้ผลิตชุมชน โดยเน้นให้มีการนำไปปฏิบัติตามมาตรฐานได้โดยง่ายซึ่งแนวคิดที่สำคัญในการกำหนด มพช. คือเป็นการสนับสนุนผู้ผลิตรายย่อยให้ทำผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและสนับสนุนการตลาดโดยการให้เครื่องหมายรับรอง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและยกระดับการผลิตในระดับรากหญ้าหรือชุมชน โดยเฉพาะในด้านการตลาดถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับและเพิ่มความน่าเชื่อถือของผู้ซื้อทั้งในและต่างประเทศในการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) จะรับฟังข้อมูลและข้อคิดเห็นด้านการกำหนดมาตรฐานจากผู้เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ได้แก่ผู้ผลิตในชุมชน ผู้บริโภคและนักวิชาการ เพื่อนำมากำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือ มพช. ที่มีความเหมาะสมกับสภาพของชุมชน เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายและมีแนวทางปฏิบัติที่ไม่ซับซ้อน

4.8 มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

4.8.1 มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วยสนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวและสนับสนุนหรือจัดให้มีระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

4.8.2 มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วยสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการภัตตาคารร้านและอาหารสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึกสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยวสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศและสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง

4.8.3 มาตรฐานด้านการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วยสนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยวสนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวและสนับสนุนหรือจัดให้มีการ โฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยมาตรฐานในแต่ละด้านได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยตัวชี้วัดมี 2 ระดับ ได้แก่

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึงตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึงตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนายกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือก้าวหน้ามากกว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ความพร้อมทางด้านงบประมาณ บุคลากรฯลฯ

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดรูปแบบการปกครองที่มีลักษณะการกระจายอำนาจ การปกครองจากรัฐบาลส่วนกลางให้แก่ส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเองเพราะประชาชนย่อมต้องทราบถึงความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น มีความผูกพัน รักใคร่ในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ทั้งยังรู้จักสภาพท้องถิ่นที่ทรัพยากร ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่นดีกว่า การได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของตนเองและส่วนรวม ในระดับชุมชนถือได้ว่าเป็นการฝึกฝนหรือปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน (เกสริน เลิศกุลศล, 2552, น. 1) ซึ่งการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวคิดที่มีมานานนับตั้งแต่เริ่มมีรัฐธรรมนูญ โดยต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองภายในท้องถิ่นของตน การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับแต่ที่ชัดเจนที่สุดคือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มีการบัญญัติไว้เป็นหมวดการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน และต่อมาในปี 2542 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานราชการ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ได้กำหนดให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังและยังมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะอีกด้วย (ไททัศน์ มาลา, 2554, น. 29) ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย มี 2 รูปแบบ คือ 1. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งในทุกจังหวัดจะมี 3 ประเภท ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 2. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการบริหารจัดการไม่เหมือนกับรูปแบบทั่วไป จะมีขึ้น

เป็น กรณีๆ ไป ส่วนใหญ่จะเป็นเขตเมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง ปัจจุบันมีกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (รุ่งรัตนา เจริญจิตต์, 2555, น. 9-11)

5.1 ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้จำนวนมากส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียด ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดไว้ในหมวด 18 มาตรา 281 มาตรา 282 และมาตรา 283 (โกวิทย์ พวงงาม, 2552, น. 17) ดังนี้มาตรา 281 ภายใต้อำนาจมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติมาตรา 282 การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

กล่าวโดยสรุป การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจเพื่อประโยชน์ของรัฐและท้องถิ่น เน้นผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

5.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น ถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะการปกครองท้องถิ่นเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นในการสอนการเมืองการปกครองแก่ประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีส่วนในการปกครอง และการบริหารท้องถิ่นทำให้เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่ง

ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝน ให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม เข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชน ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีอยู่เป็นจำนวนมาก นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ขณะที่แต่ละท้องถิ่นมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน ประชาชนจึงเป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเองมากที่สุด ซึ่งกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยรวมจึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการดังกล่าวเอง (สิวพร สุขเอียด, 2559)

5.3 การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทยและต่างประเทศ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองในท้องถิ่น (Local Administration) ระดับรากหญ้าที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับ ประชาชนในท้องถิ่น โดยตรง มีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น ที่ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงแทนประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารกิจการของท้องถิ่นจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นการลดอำนาจหน้าที่ของรัฐส่วนกลางทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการเพิ่มอำนาจของท้องถิ่นให้เข้มแข็งขึ้น ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดแนวทางและนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินไว้ในมาตรา 78 ว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เองและส่งเสริม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น ระบบสาธารณสุขปโภค และสาธารณูปการอื่น ๆ เป็นต้น

5.3.1 การปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยปัจจุบันมีทั้งหมด 7,850 แห่ง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 76 แห่ง เทศบาลมี 2,472 แห่ง แยกเป็น เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบลมี 5,300 แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบ

พิเศษมี 2 แห่ง คือกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นจึงมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามามีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นระดับพื้นฐาน ได้มีอำนาจในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงวิธีการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นซึ่งนับวันมีแต่จะทวีคูณและเป็นสิ่งใหม่ๆ ออกมาอยู่เสมอ ผู้เขียนรับรู้และตระหนักว่าเป็นภาระอันหนักที่ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้การปฏิบัติของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหวังเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองซึ่งถ้าสามารถทราบได้ว่าบทบาทและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับใดก็จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาส่งเสริมความรู้และความเข้าใจด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นที่สำคัญยิ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 78 กำหนดว่า “รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น” นอกจากนี้ในการด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังได้ระบุไว้ในหมวด 9 รวมทั้งหมด 9 มาตรา อันเริ่มตั้งแต่มาตราที่ 282 ถึงมาตรา 290 ซึ่งโดยรวมแล้วพบว่ามาตราทั้งหมดกล่าวถึงการที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ใน

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมายเท่านั้น ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็สามารถรับผิดชอบในการดำเนินการได้ รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยการบริหารราชการส่วนกลางเป็นการรวมอำนาจ (Centralization of Power) การบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นการแบ่งอำนาจ (Deconcentration of Power) และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจ (Decentralization of Power)

ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 กำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรถ่ายโอนภารกิจด้านการพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่นให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรูปแบบการถ่ายโอนในลักษณะ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการร่วมกับรัฐ” ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมส่งเสริมการเกษตร เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความชัดเจนของความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกันหลังการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสมควรทำความตกลงร่วมกันพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สุขกับเกษตรกรและชุมชนในท้องถิ่น โดยจะทำงานร่วมกันในเรื่องต่อไปนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการถ่ายโอนภารกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น โดยให้วางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุง ดูแล บำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ตามมาตรา 16(8) มาตรา 16(13) มาตรา 17(14) มาตรา 23(19) และมาตรา 24 (12) พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 กำหนดให้ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมเป็นคณะกรรมการในทุกระดับ รวมทั้งพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ด้วย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกลไกสำคัญในการประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ ในระดับต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นผู้ดูแลฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มุ่งพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยให้เกิดสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

6.3.2 การปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ

การปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ มีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยรูปแบบการปกครองท้องถิ่นสากล แบ่งออกเป็น 2 ระบบ ได้แก่ การปกครองท้องถิ่นตามระบบคอนติเนนท (Continental System) มีรากฐานและวิวัฒนาการมาจากการปกครองท้องถิ่นของฝรั่งเศส เน้น

หลักการรวมอำนาจและเอกภาพแห่งรัฐ โดยถือว่ารัฐบาลมีอำนาจเต็ม ท้องถิ่นจะมีอำนาจและอิสระ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายและการมอบอำนาจบางประการให้ท้องถิ่นประเทศที่ระบบการปกครองท้องถิ่นแบบนี้นอกจากฝรั่งเศสแล้วยังได้แก่ เยอรมัน อิตาลี สเปน รวมทั้งประเทศไทย และการปกครองท้องถิ่นตามระบบแองโกล-แซกซอน (Anglo-Saxon System) มีรากฐานและวิวัฒนาการมาจากการปกครองท้องถิ่นของอังกฤษ โดยท้องถิ่นยังคงสงวนอำนาจบางประการเอาไว้ได้ เป็นการเปิดกว้างให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความหลากหลาย รูปแบบไม่แน่นอนตายตัวได้แก่ ประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย ปากีสถาน เป็นต้น (นันทวัฒน์ บรรณานันท์, 2544)

สรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่นในแต่ละประเทศมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน มาจากปัจจัยในด้านรูปแบบของรัฐ ว่าเป็นรัฐเดี่ยวหรือรัฐรวม และประวัติศาสตร์ทางการเมืองการปกครองของประเทศว่าเป็นอย่างไร อย่างไรก็ดีตามแม้ว่าประเทศต่างๆมีรายละเอียดของการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกันแต่ล้วนยึดถือระบบการปกครอง ท้องถิ่นสากลที่ทั่วโลกถือเป็นแม่แบบ

6. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาชนบท โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้มาทำให้เกิดประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะเป็นการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้นเป็นการคิดค้นเอาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศมาจัดกิจกรรมหรือจัดเป็นรูปแบบทางการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจ และอยากเดินทางไปเที่ยว การขยายเส้นทางทางการท่องเที่ยว และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และการให้ความรู้ในคุณค่าของภูมิปัญญาของเกษตรกรไทย

6.1 ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) องค์การสหประชาชาติได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว เป็น

การเดินทางด้วยความสมัครใจ และเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่เป็นประจำแต่มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งการท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีคุณประโยชน์ต่างๆมากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนึกถึงการท่องเที่ยวก็ไม่ควรนึกถึงประโยชน์เพียงด้านเดียวเพราะหากขาดการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวที่ดี อาจก่อผลกระทบเชิงลบตามมาอย่างมากมาย

เทิดชาย ชั่วบำรุง (2552) ได้อธิบายถึงทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) เป็นสินค้าหลักทางการท่องเที่ยวที่จะขายหรือสร้างแรงดึงดูดใจให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งรวมถึงแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่นเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้ คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติหมายถึง สภาพภูมิประเทศรวมทั้งอากาศและทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ชายหาด เกาะแก่ง สัตว์ป่า เป็นต้นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนสถานหมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีความสำคัญในฐานะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนาที่แสดงถึงอารยธรรมของท้องถิ่น มีผลดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวไปเยือน เช่น เมืองโบราณ พระราชวัง ปราสาทหิน สุสาน หอไตร พิพิธภัณฑสถานอนุสาวรีย์ อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน สมรภูมิ บ้านบุคคลสำคัญ วัด โบสถ์ วิหาร เทวรูป รูปปั้น พระพุทธรูป จิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีเอกลักษณ์ และถ่ายทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สภาพบ้านเรือน ภาษา การแต่งกาย การละเล่น ดนตรี กวี ศิลปะ ประเพณี งานเทศกาล พิธีกรรม ความเชื่อ ค่านิยม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น และทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทมนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการสร้างกิจกรรมใหม่ หรือปรับปรุงดัดแปลงให้สถานที่ที่มีความหลากหลายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ สวนสัตว์ ศูนย์วิจัยเกษตร สวนส้ม สวนกล้วยไม้ สวนสนุก สถานที่ชมทิวทัศน์ สถานบันเทิง สถานที่ซื้อสินค้า สถานที่เล่นกีฬา พิพิธภัณฑสถานของเอกชน เป็นต้น

นิออน ศรีสมยง (2552) ได้อธิบายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) คือ การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักสามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว มีการจัดระบบการให้บริการไว้รับรองนักท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยดูจากลักษณะของการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร

สามารถแบ่งได้ การกสิกรรม คือรูปแบบการทำนา รูปแบบเกษตรกรรมผสมผสานรูปแบบสวนผลไม้ รูปแบบไม้ดอกไม้ประดับ รูปแบบศูนย์ศึกษาและศูนย์วิจัยทดลอง รูปแบบตลาดการเกษตร การประมง การปศุสัตว์การป่าไม้ และด้านวัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกรรม ส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา ตามนโยบายรัฐบาล เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนเกษตรกรรมเป็นอย่างดีและยั่งยืนกรมส่งเสริมการเกษตรจึงเล็งเห็นการพัฒนาจากภาคเกษตรกรรมให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ภาคการเกษตรมีหลายรูปแบบ ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงควรมีหลักการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถทำให้การดำเนินการพัฒนาและส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหลายรูปแบบไปในทิศทางเดียวกันอีกทั้งเกษตรกรที่สนใจที่จะเริ่มทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะมีแนวทางในการปฏิบัติต่อไป สนาเดอร์ และคณะ (2009) อธิบายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ขยายแนวคิดมาจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสด้านเกษตรกรรมโดยตรง เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้เรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ของเกษตรกร สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งได้รับความเพลิดเพลินและการพักผ่อน เกษตรกรสามารถนำทรัพยากรเกษตรและวัฒนธรรมเกษตรมาเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว นำมาสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และยังมีมุ่งเน้นพัฒนาความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นให้สามารถเพิ่มรายได้ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต ตลอดถึงวิธีการดำเนินชีวิตของเกษตรกรได้ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการกล่าวถึงกว่า 35 ปีมาแล้ว ส่วนใหญ่ใช้คำในภาษาอังกฤษว่า Agritourism หรือ Agro-tourism หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวของมนุษย์ที่ให้ตัวเองได้สัมผัสกับกิจกรรมหรือการันทนาการในสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ปกติแล้วจะใช้เวลาท่องเที่ยวอยู่ในฟาร์ม นาฏสุดา เชมนะสิริ (2555) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเดินทางจากสถานที่พำนักอาศัยปกติไปยังแหล่งการเกษตร โดยใช้ยานพาหนะในการเดินทางอย่างใดอย่างหนึ่งตามเส้นทางคมนาคมทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ เพื่อเยี่ยมชมกิจกรรมการเกษตรต่างๆ และอาจเข้าร่วมทำกิจกรรมนั้นด้วยก็ได้ ทั้งนี้นักท่องเที่ยวอาจพักค้างคืนอยู่ที่แหล่งการเกษตรก่อนเดินทางกลับได้แต่ต้องใช้เวลาต่อเนื่องกันไม่เกิน 1 ปี ราณี อิศัยกุล (2556) ในแต่ละครั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นกระแสการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมากขึ้นในปัจจุบันจึงเกิดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากมายในต่างประเทศ เช่น ประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ฟิลิปปินส์ รวมทั้งในประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่มีความหลากหลายในการประกอบอาชีพเกษตรมีภูมิปัญญาทางการเกษตรและมีชื่อเสียงทางด้านไม้ผล ข้าว การประมงและกิจกรรมปศุสัตว์ที่ก้าวหน้ามาแต่โบราณ

ความหลากหลายดังกล่าวจึงเป็นสิ่งดึงดูดใจและนำความประทับใจมาสู่นักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติวิถีชีวิตการเกษตรที่ผสมผสานกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ตลอดจนการศึกษา เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบสัมมาชีพอย่างใกล้ชิดและยังเพิ่มการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายได้ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเกษตร อีกทั้งยังเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ว่าจะป็นฟาร์มเกษตร สวนผัก สวนผลไม้สวนดอกไม้โดยสถานที่แห่งนั้น มีความสวยงามของทัศนียภาพ และนักท่องเที่ยวเองก็ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการเกษตรที่ผ่านทางกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

6.2 องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นิออน ศรีสมยง (2552) ได้อธิบายองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่ามีส่วนที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว การเกษตร คือ ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตผลิตผลทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น แสงแดด ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็นต้น หรือการจัดการโดยมนุษย์ เช่น เครื่องมือทางการเกษตรต่างๆ เทคโนโลยีทางการเกษตร เป็นต้นตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Market) จึงทำให้การจัดการด้านการตลาดมีลักษณะที่เจาะจงเฉพาะกลุ่ม โดยต้องเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจกิจกรรมทางการเกษตร ต้องการที่จะเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆและบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเช่น ที่พัก ร้านอาหารการบริการนำเที่ยว จะต้องเกี่ยวกับการเกษตรชนบท ตัวอย่างบริการที่ชัดเจน คือ ที่พักตามบ้าน (Homestay) และที่พักตามสวนเกษตรต่างๆ (Farm stay) พะยอม ธรรมบุตร (2549) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวออกเป็น 5 ปัจจัย ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) คือ การขนส่งคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวสวนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ตัวเมือง รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ถนนทางหลวง โครงข่ายคมนาคม ซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนี้ถือว่า เป็นปัจจัยสำคัญและเป็นหัวใจของการท่องเที่ยวที่พักแรม (Accommodation) ถือเป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวซึ่งต้องค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 คืน ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ เกสเฮาส์ ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) อาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม งานมหรหรรรม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตของชุมชนเจ้าบ้านกิจกรรม (Activities) ถือเป็นหัวใจสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม ซึ่งกิจกรรมอาจเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เช่น การดำน้ำ การทอดผ้า การ

จับปลา การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน รวมไปถึงกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น การพายเรือ ดำน้ำ ดูปะการัง เดินป่าดูนก หรือกิจกรรมผจญภัย เช่น การปีนหน้าผาการล่องแก่งการขี่ช้าง และการบริการต่าง ๆ (Ancillary) ในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบริการด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวรถจักรยาน ATM โรงพยาบาล ปั้มน้ำมัน ฯลฯ

ผู้วิจัยสามารถสรุป องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ประการด้วยกัน ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ที่พักรวม (Accommodation) แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) กิจกรรม (Activities) บริการต่าง ๆ (Ancillary) ทั้ง 5 ประการนี้ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว องค์ประกอบการท่องเที่ยวเหล่านี้จะเป็นปัจจัยหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวซึ่งการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นับได้ว่าเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระตุ้นการตัดสินใจการเลือกและเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้

6.3 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรมการท่องเที่ยว (2552) ได้แบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 3 ลักษณะคือ แบ่งตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลักสามารถแบ่งได้ 5 ประเภท ได้แก่ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรแบบผสมผสาน แบ่งตามลักษณะเจ้าของกิจการและการบริหารจัดการและแบ่งตามขนาดของแหล่งท่องเที่ยวกำหนดตามขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวแบ่งได้ 3 ประเภทคือแหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ 51 ไร่ขึ้นไปขนาดกลาง 21-50 ไร่และขนาดเล็กไม่เกิน 20 ไร่ กรมส่งเสริมการเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2545) ได้ทำการจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ คือ แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตรเป็นการดำเนินการร่วมกันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้าน มีทั้งประเภทที่พักค้างแรมในหมู่บ้าน และประเภทระยะสั้น ไม่เกิน 1 วัน ในแต่ละจุด จะมีจุดเด่น โดยเฉพาะเช่น หมู่บ้านทำนา หมู่บ้านไม้ผล หมู่บ้านไม้ดอก หมู่บ้านพืชผัก หมู่บ้านปลูกหม่อนทอผ้าไหม หมู่บ้านเลี้ยงผึ้ง และแหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม เป็นพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรรายใดรายหนึ่ง โดยเฉพาะส่วนใหญ่จะเป็นสวนเกษตรที่ประสบความสำเร็จในการเพาะปลูกหรือสัตว์เลี้ยงเฉพาะอย่าง เช่น สวนเงาะ สวนทุเรียน สวนมะม่วง สวนลิ้นจี่สวนเกษตรผสมผสาน สวนไม้ดอกต่างๆ ซึ่งทางการส่งเสริมการเกษตรจะเข้าไปช่วยสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการจัดการให้ดีขึ้นทั้งในด้านการจัดการพื้นที่ วิธีการต้อนรับนักท่องเที่ยวการจัดแสดงสินค้าแปรรูปและสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ผู้ศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การท่องเที่ยวเพื่อไปเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกร วัฒนธรรม โดยนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เช่น การทำนา ปลูกผัก แปรรูปผลิตภัณฑ์อีกทั้งยังสามารถแบ่งการจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามการกำหนดขนาดพื้นที่ ได้แก่ขนาดใหญ่ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

6.4 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดี การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ของบุคคลทั้ง 3 กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกันคือ เจ้าของสวนผู้จัดนำเที่ยวรวมถึงมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวที่ต่างกลุ่มจะต้องรู้วิธีการจัดการอย่างมีระบบเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน ดังนี้

1. แนวทางบริหารจัดการของเจ้าของสวน

- 1.1 เตรียมสถานที่ที่เข้าชมควรเป็นเส้นทางวงรอบเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็น
- 1.2 หากมีมุมสาธิตได้ ควรจัดเจ้าหน้าที่เตรียมการสาธิตให้ชม
- 1.3 มีมัคคุเทศก์นำชมสวนสามารถอธิบายได้ดีเท่ากับหรือมากกว่าเจ้าของสวนมีเกร็ดความรู้ มีการเปรียบเทียบ
- 1.4 จัดมุมสถานที่พักผ่อน จัดมุมบริการอาหารและเครื่องดื่มจำหน่ายโดยอาจขอให้เพื่อนบ้านบริการแทน เพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น มุมนี้จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกด้วย ทั้งของในสวนและของเพื่อนบ้านใกล้เคียง
- 1.5 จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ทิ้งขยะ แยกเปียกและแห้ง
- 1.6 มีบริการห้องสุขาที่สะอาดอาจมีกล่องรับเงินบริการ เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลได้รับผลประโยชน์

2. แนวทางบริหารจัดการของผู้ประกอบการนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์

- 2.1 ต้องรอบรู้สถานที่/สวนแห่งนั้นอย่างละเอียด เพื่อให้ข้อมูลในการตัดสินใจและการเตรียมตัวแก่นักท่องเที่ยวได้
- 2.2 รู้ข้อควรปฏิบัติและข้อห้ามในการเที่ยวสวนเกษตร และถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจก่อนเดินทาง
- 2.3 หลังจากนำเที่ยวชมแล้ว ควรหาเวลาให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สัก 15-20 นาที ระหว่างการเดินทางกลับ หรือเป็นการประเมินผลการชมสวนนั้น ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงได้

3. แนวทางการเตรียมตัวไปท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว

- 3.1 เป็นผู้ที่สนใจการทำสวนเกษตรแต่ละสาขาที่จะไปชม

3.2 มีการเตรียมตัวเดินทาง และเตรียมอุปกรณ์ของที่ใช้ตามที่ผู้จัดรายการนำเที่ยว
แนะนำ

3.3 หากมีความชอบถ่ายภาพเป็นที่ระลึกแล้ว ควรเตรียมกล้องและฟิล์มไปให้มาก
พอ เหลือใช้ดีกว่าไม่พอ

3.4 ปฏิบัติตามข้อแนะนำและข้อห้ามของแต่ละสถานที่ เพราะต้นพืชและธรรมชาติรอบด้านนั้นมีความอ่อนไหวและเปราะบาง มีโอกาสติดเชื้อโรคจากผู้ที่เป็นไปได้ ในทำนองเดียวกันหากนักท่องเที่ยวบางคนเป็นภูมิแพ้ต่อยาฆ่าแมลงง่ายก็ควรต้องระมัดระวังเช่นกัน ในช่วงที่เจ้าของสวนฉีดยาป้องกันแมลงและเชื้อราที่สามารถทำลายต้นพืชได้

3.5 มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปเยือนมี
สภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด และสวยงาม

6.5 การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในต่างประเทศ การพัฒนารูปแบบ
การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในต่างประเทศมีแนวทางการจัดการและแนวการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี
มากมายหลายแห่ง ยกตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศต่างๆ เช่น

ประเทศไต้หวัน มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประเทศไทย
และมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ควรแก่การเป็นต้นแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
เกษตรในประเทศไทย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประเภทฟาร์มปศุสัตว์ คือ Flying Cow
Ranch เป็นฟาร์มเลี้ยงวัวตั้งอยู่ในมณฑลเหมียวลี่ (Miaoli County) ทางภาคเหนือของประเทศ
ไต้หวัน มีสถานที่ตั้งอยู่บนภูเขา สภาพภูมิประเทศโดยรอบเป็นภูเขาและป่าไม้ ซึ่งเป็นสถานที่
ท่องเที่ยวที่ทางรัฐบาลสนับสนุนให้คนมาเที่ยวและเป็นเขตอนุรักษ์ธรรมชาติ ฟาร์ม Flying Cow
Ranch ตั้งขึ้นในปีค.ศ. 1975 โดยมีปรัชญาเน้นในเรื่อง “ธรรมชาติ สุขภาพ และความสนุกสนาน”
(Nature, health and fun) และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีพื้นที่นันทนาการและมีการ
จัดบริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้ได้รับประสบการณ์การทำฟาร์ม พร้อมกับการพักผ่อนในวันหยุดกับ
การเรียนรู้การผลิต ผลผลิตจากวัว และการดำรงชีวิตในระบบนิเวศวิทยา ซึ่งจะมีความสวยงามที่
แตกต่างกันตาม 4 ฤดูกาลในประเทศไต้หวัน ได้แก่ ฤดูหนาว ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อนและฤดูใบไม้ร่วง
เจ้าของฟาร์มฯ ได้พัฒนาผลผลิตจากวัวที่มีคุณภาพและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในฟาร์มฯ ที่
หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมการปฏิสัมพันธ์สัตว์เลี้ยงภายในฟาร์ม กิจกรรมลงมือทำด้วยตนเอง
(DIY: Do it yourself) เพื่อให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง กิจกรรมสร้างสรรค์งาน
ศิลปะ และกิจกรรมสำรวจหรือศึกษาเส้นทางธรรมชาติ ฟาร์มตั้งอยู่ในชนบทแต่ห่างไกลจากเมือง
หลวงไทเปเพียงประมาณ 1 ชั่วโมง ทำให้สะดวกต่อการเดินทางเข้า-ออก และมีที่พักแรมสำหรับ
นักท่องเที่ยว ทั้งที่พักแบบชนบท แบบญี่ปุ่น และแบบตะวันตก มีห้องอาหารให้บริการอาหาร

สุขภาพ มีร้านขายของฝากที่เป็นผลผลิตจากวัว เช่น นม โยเกิร์ตเจลลี่นม ไอศกรีม และของที่ระลึกต่างๆ (Rochaporn , 2017)

ฮอกไกโด คือ จังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่และเต็มไปด้วยธรรมชาติอันสมบูรณ์ สามารถเรียกได้ว่าเป็นเจ้าแห่งการทำเกษตรกรรมในประเทศญี่ปุ่น ในเขต Tokachiอันมีเมืองหลักคือ เมือง Obihiro มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากว่าเป็นแหล่งที่มีทุ่งนาเป็นจำนวนมากของญี่ปุ่น ไร่ながกว้างใหญ่สุดลูกหูลูกตา ถือเป็นทิวทัศน์ที่ทำให้สัมผัสได้ถึงความเป็นฮอกไกโด เรียกสวนไร่ながที่ Tokachiปกติแล้วจะไม่สามารถเข้าไปชมได้ แต่ตอนนี้มีบริการ “Farm guide” ที่จะพานักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมและปิกนิกตามสวนต่างๆ ที่มีพืชผลหลายชนิดผลัดเปลี่ยนกันไปตามฤดูกาล เช่น rape flower, มันฝรั่ง, ข้าวสาลี, ข้าวโพด, ฮ่วยซัว เป็นต้น พื้นที่การเกษตรนี้ ไม่ใช่ฟาร์มที่ทำเพื่อการท่องเที่ยว แต่เป็นฟาร์มที่เป็นพื้นที่การเกษตรที่ปลูกผลผลิตเพื่อจำหน่ายของจริงและคนที่อยู่ในไร่ก็คือเกษตรกรตัวจริง นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ได้ทานผลผลิตตามฤดูกาลจากไร่จริงๆ ไม่ใช่บนโต๊ะอาหาร ได้สัมผัสและรับฟังความรู้ลึกของเกษตรกรด้วยตัวเอง ก่อนจะเข้าไปในพื้นที่เพาะปลูกทุกคนจะต้องเปลี่ยนมาใส่รองเท้าบูทเฉพาะ และใส่ที่คลุมรองเท้าเพื่อให้เชื้อโรคที่อาจจะติดอยู่ตามร่างกายปะปนเข้าไปในไร่ได้ โดยไกด์ผู้นำเที่ยวจะมีความเชี่ยวชาญเรื่องการเกษตรเป็นอย่างดี และจะทำหน้าที่อธิบายเรื่องต่างๆแทนเกษตรกรที่อยู่อยู่กับงาน นักท่องเที่ยวจะได้รู้เรื่องราวของผลผลิตทางการเกษตร ตั้งแต่เริ่มเพาะปลูกในสวนจนกลายเป็นอาหารบนโต๊ะของทุกคนด้วยคำอธิบายที่เข้าใจง่าย ครอบคลุมไหนที่มีเด็กเล็กมาด้วยก็สามารถเข้าใจได้ง่ายเช่นกันแน่นอนว่านักท่องเที่ยวสามารถลองเก็บเกี่ยวผลผลิตในไร่ได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูใบไม้ร่วงเป็นช่วงเวลาของการเก็บเกี่ยว “ข้าวโพด” และ “ฮ่วยซัว” การได้ลองสัมผัสและเก็บเกี่ยวด้วยมือของตัวเองเป็นประสบการณ์ที่ไม่ลืม ทุกคนสามารถทานผลผลิตจากฟาร์มได้ตอนทำกิจกรรม “Farm picnic”เช่น ในช่วงฤดูใบไม้ร่วงก็จะสามารถทาน “ข้าวโพดนึ่ง” และ “ฮ่วยซัวย่างเนย” ได้ หรือหากเลือกแพคเกจที่มีอาหารกลางวันด้วยก็จะได้ทาน “แซนวิชมันอบเนยจากแป้งสาลีของ Tokachi” และ “ขนมปังจากแป้งสาลี Tokachi” การได้ทานของที่เรเป็นผู้เก็บเกี่ยวมาเอง คงเป็นความสุขอีกแบบที่ไม่เคยได้สัมผัสมาก่อน สุดท้ายการได้พบผู้คนหลากหลายการจากมา farm picnic คือเสน่ห์อย่างหนึ่งของกิจกรรมนี้ การได้มาสัมผัสกับความยากลำบากและความตั้งใจของเกษตรกร น่าจะทำให้ความตระหนักที่มีต่อวัตถุดิบและอาหารเปลี่ยนไปด้วยไม่มากก็น้อย หากใครอยากลองเปิดประสบการณ์ท่องเที่ยวฮอกไกโดในรูปแบบที่ต่างออกไป

ดัลต์ ประเทศเวียดนาม ไม่เพียงแต่มีทิวทัศน์ทางธรรมชาติที่สวยงามงดงาม ภูเขาสวยงาม อากาศเย็นสบายและบริสุทธิ์ มีสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมพื้นบ้านเท่านั้น หากยังมีหมู่บ้านปลูกดอกไม้มานานาพันธุ์ด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัส

กับบรรยากาศที่ดีที่ไม่ค่อยมีในตัวเมืองแออัด เมืองดาลัตได้พัฒนารูปแบบการผลิตเกษตรด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาเกษตรกรรมอุตสาหกรรม ใช้เทคโนโลยีอัตโนมัติ เทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุใหม่ๆ เทคโนโลยีชีวภาพและพันธุ์พืชที่มีคุณภาพสูงตลอดจนการปลูกโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์จึงทำให้ได้ผลผลิตสูงและพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายหลังพัฒนาตามทิศทางดังกล่าว เมืองดาลัตได้พัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว โดยปัจจุบันมีพื้นที่ผลิตเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง 4 เขตจากพื้นที่ทั้งหมด 5 เขต หลายครอบครัวได้พัฒนาการเกษตรพร้อมกับการท่องเที่ยว จังหวัดเลิมด่ง ได้ใช้ประชาสัมพันธ์และการโฆษณาเพื่อพัฒนาการเกษตร จังหวัดมีจุดแข็งสองประการได้แก่ การพัฒนาการท่องเที่ยวและเกษตรเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งจะผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าสูงให้แก่เกษตรกรและเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เป็นจุดนัดพบ ดังนั้น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยการเข้าร่วมของหลายหน่วยงานนั้น มีผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เรียกความสนใจจากนักท่องเที่ยว จังหวัดเลิมด่งได้จัดหมู่บ้าน 3 แห่งได้แก่ ห้างขายเทียนและหว่านແ່ງเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศึกษาระบบวิธีการปลูกดอกไม้ การผลิตและการเก็บดอกไม้ ซึ่งได้ส่งผลดีต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด สวนดอกไม้มีพื้นที่กว่า 3,000 ตารางเมตรโดยปลูกดอกเบญจมาศและดอกคาร์เนชั่น ซึ่งเริ่มแรกปลูกเพื่อขาย ต่อมาได้เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมสวนดอกไม้ได้เป็นที่รู้จัก ดาลัตเชิงเกษตรไปได้ทุกเดือน เมื่อไปเที่ยวไร่สตอเบอร์รี่ นักท่องเที่ยวจะเที่ยวไปทานลูกสตอเบอร์รี่สุกสีแดงสวยไปและเก็บภาพสวยๆ อีกทั้งซื้อเป็นของฝากได้ด้วย (Nguyen Tien Long, 2559)

6.6 ตัวอย่างการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย

ล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ สถานที่อยู่ หมู่ที่ 1 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมสัมผัสความรู้สึกรื่นรมย์ของท้องน้ำด้วยการนั่งเรือเลียบคลองมหาสวัสดิ์เพลิดเพลินกับการบรรยายประวัติของคลองมหาสวัสดิ์พร้อมรับชมและชิมผลไม้ เช่นสวนส้มโอ มะม่วง ขนุนและผลไม้ต่างๆ ตามฤดูกาล ชมสวนไม้ดอก เช่น กุหลาบกล้วยไม้ และพายเรือเก็บบัวกลางบึงบนนาบัวอีกทั้งการเยี่ยมชมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ ชมการสาธิตการจัดสานใบมะพร้าว เช่น หมวก กระเป๋า และซื้อของฝากกลับบ้านที่เป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่นเช่น ไข่เค็มเสริมไอโอดีนข้าวตังจากข้าวซ้อมมือ ผลไม้ปรุงรสเช่น มะม่วง มะยม มะละกอ ฝรั่งและมะกอก

กิจกรรม

จุดที่ 1 ชมสวนผลไม้ (ช่วงเวลาที่แนะนำระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน)
ส้มโอ, มะม่วง, ขนุน

จุดที่ 2 สวนกล้วยไม้ (ช่วงเวลาที่แนะนำ ตลอดทั้งปี) ชมกล้วยไม้สกุลหวาย
เรียนรู้การขยายพันธุ์และการเลี้ยงกล้วยไม้ ชมกล้วยไม้พันธุ์ "ทัศนีย์" ซึ่งมีที่เดียวในประเทศไทย

จุดที่ 3 ชมนาบัวตัดดอกจักรขาว(ช่วงเวลาที่แนะนำตลอดทั้งปี)เรียนรู้การทำนาบัว
พายเรือเก็บบัวกลางบึง

จุดที่ 4 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมหาสวัสดิ์ (ช่วงเวลาที่แนะนำตลอดทั้งปี) ชิมและเลือกซื้อของฝากจากผลิตภัณฑ์เกษตรเรียนรู้การจักสานใบมะพร้าว เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ เช่น หมาก กระจ่าง

สรุปทรัพยากรการท่องเที่ยวกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่ชุมชนเป็นเจ้าของหากพิจารณาทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแล้วสามารถแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 7 ประเภท คือ 1) แหล่งธรรมชาติที่มีความสวยงาม โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเช่น ป่าเขา น้ำตก ถ้ำ ทะเล 2) แหล่งโบราณคดี/แหล่งประวัติศาสตร์/ศาสนสถานที่สวยงาม 3) พิพิธภัณฑสถาน 4) งานบุญพื้นบ้าน งานประเพณีพื้นเมืองในรอบปี (12 เดือน) 5) ภูมิปัญญาพื้นบ้านวิถีชีวิตพื้นบ้าน และการประกอบอาชีพหลักในชุมชน 6) ไร่ นา สวนเกษตรต่าง ๆ และ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ 7) บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสามารถทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวด้านบริการอย่างมีคุณภาพในแต่ละสาขาเช่น บริการรถนำเที่ยว เรือนำเที่ยว บริการในร้านอาหาร และบริการนำเที่ยว(มัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือวิทยากรในท้องถิ่น) เป็นต้น(นิออน ศรีสมยง, 2552)

6.7 สถานการณ์ ปัญหา การเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตั้งแต่ระดับชุมชน ชาติ และนานาชาติ

6.7.1 สถานการณ์การการท่องเที่ยวโลก การท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียมีอัตราการเติบโตสูงขึ้นสินค้าเกษตร จะมีราคาสูงและผันผวนรุนแรงมาก ส่งผลต่อแผนบริโภคและการผลิต การท่องเที่ยวเพื่อการผจญภัย เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆจะทำให้ต้องการเพิ่มมากขึ้น ลักษณะการท่องเที่ยว จะอยู่ในรูปแบบของ eco-tourism มีการช่วยเหลือ ชุมชนท้องถิ่น และการส่งเสริมธรรมชาติการท่องเที่ยวในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียน ปัญหา มัคคุเทศก์ ทรัพยากรบุคคล ด้านภาษา ประเทศไทยมีความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

6.7.2 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ ผลกระทบจากเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายด้านท่องเที่ยวกัน

อย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงการคุ้มค่างานมากขึ้น ส่งผลให้เกิดพฤติกรรม last minutes ใช้เวลาสั้นในการตัดสินใจในการจอง การซื้อสินค้า และการบริการการท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความคุ้มค่านักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจในการท่องเที่ยว ในความสนใจพิเศษ (Special Interes Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมการจัดการที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรับรองของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิม การอนุรักษ์วัฒนธรรมและวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนประเพณีดั้งเดิมมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรดังนั้นจึงเป็น โอกาสสำคัญที่จะสร้างเอกลักษณ์และตราสัญลักษณ์สินค้าของการท่องเที่ยว

6.7.3 สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย นักท่องเที่ยวไทยมีแนวโน้มเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น โดยรัฐบาลได้ส่งเสริมการท่องเที่ยว ในประเทศอย่างจริงจังในหลายปีที่ผ่านมา นโยบายรัฐบาล จากแผนบริหารราชการแผ่นดิน ปี 2555-2558 มุ่งเน้นการปรับพื้นฐานการท่องเที่ยวในเชิงโครงสร้างและการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพรวมถึงการตลาดเชิงรุกในรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 11 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงความสมดุลและความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวพัฒนายกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอและบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งสาขาการผลิตอื่นๆ

กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นนโยบายที่จะขับเคลื่อนงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปี 2558 เพื่อเพิ่มรายได้และขยายโอกาสให้แก่เกษตรกรและประชาชนในภาคเกษตร ซึ่งเป็นช่องทางตลาดให้กับชุมชน รวมทั้งการให้บริการนักท่องเที่ยวในลักษณะของที่พักร้านอาหาร และเครื่องดื่ม การให้บริการผู้นำชมท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 27 แหล่ง ใน 27 จังหวัด เชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชนที่มีการประกอบการและมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็น Smart Product ในการก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการระดับที่สูงขึ้น และจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อขยายผลให้ครบ 77 จังหวัด ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์งาน

ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งในปี 2558 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็น “ปีท่องเที่ยววิถีไทย” และเป็นวาระแห่งชาติ มีจุดเน้นในการเชิญชวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศให้มาเที่ยวเมืองไทยมากขึ้น ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้คนไทยออกเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพื่อสัมผัสกับวิถีชีวิตไทยอันเป็นผลให้คนไทยรักวัฒนธรรมไทยและภาคภูมิใจในความเป็นไทยในการนี้กรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 แห่ง 4 ภูมิภาคเพื่อเป็นตัวอย่างในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแบบวิถีไทย ดังนี้

- 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมเลียบบคลองมหาสวัสดิ์อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
- 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- 3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
- 4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตั้งแต่ตุลาคม 2545 – กันยายน 2556)

ปีพ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว			รายได้		
	ชาวไทย	ต่างประเทศ	รวม	การบริการ	การจำหน่ายสินค้า	รวม
2545	73,415	2,629	76,044	1,833,179	5,920,458	7,753,637
2546	225,410	12,022	237,432	4,068,788	30,508,263	34,577,051
2547	273,781	35,386	309,167	8,209,862	33,840,480	42,050,342
2548	880,595	79,291	959,886	14,449,660	57,617,010	72,066,670
2549	803,099	71,384	874,483	22,364,865	42,076,556	64,441,421
2550	429,813	43,644	473,457	12,276,048	73,583,715	85,859,763
2551	367,168	54,089	421,257	14,663,890	61,962,222	76,626,112
2552	772,451	26,682	799,133	13,261,914	37,305,557	50,567,471
2553	632,135	46,892	679,027	14,736,355	24,372,616	39,108,971
2554	631,252	31,848	663,100	8,911,850	15,142,454	24,054,304

ปีพ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว			รายได้		
	ชาวไทย	ต่างประเทศ	รวม	การบริการ	การจำหน่ายสินค้า	รวม
2555	122,736	2,733	125,469	5,796,762	10,748,200	16,544,962
2556	156,084	4,389	160,473	6,605,550	9,159,823	15,765,373

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเทศไทยมีจุดอ่อนด้านความปลอดภัย กฎระเบียบ สิ่งแวดล้อม สุขอนามัยและนโยบายรัฐบาล โดยปี 2552 องค์การการท่องเที่ยวโลก จัดลำดับด้านการจัดการกฎหมาย ระเบียบ บริการ พื้นฐานที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว Regulatory Framework ของประเทศไทยไว้ในอันดับที่ 70 ของโลก ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าปี 2551 และ 2552 หากพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ประเทศไทยมีจุดอ่อนด้านความมั่นคงความปลอดภัย Safety & Security อยู่ในอันดับที่ 118 และความยั่งยืนในทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อยู่ในลำดับที่ 90 ของโลก

มีการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการบริหารจัดการยังขาดเสถียรภาพ ขาดองค์กรกลางที่มีหน้าที่บังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระทำตามแผนรวม และบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และรวมถึงกฎระเบียบของรัฐ ที่ไม่ทันการพัฒนาของเอกชน การวางแผนที่ไม่นำไปสู่การปฏิบัติหรือการลงทุน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อปท. และชุมชนขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการจัดการภูมิทัศน์ และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น การลงทุนด้านการท่องเที่ยวเน้นการก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ และขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนและท้องถิ่น และหน่วยงานทุกระดับ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวขาดการเชื่อมโยง ระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัดและประเทศ

6.7.5 ปัญหาและอุปสรรคที่นักท่องเที่ยวพบเจอจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการท่องเที่ยวความรู้ด้านการบริการ การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีคุณภาพ ภาษา ฝึกอบรม
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดการบริหารจัดการที่ดี
3. การประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นไปอย่างไม่ครอบคลุม

4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่สามารถประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้

5. ขาดป้ายบอกทิศทาง ป้ายไม่เด่นชัดไม่สะดุดตา ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และส่วนบริการต่างๆในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่มีความพร้อมที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ยานพาหนะสำหรับเข้าชม สาธารณูปโภค ห้องน้ำ ไฟฟ้า ที่จอดรถ ร้านอาหาร และเครื่องคัม

7. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดเอกลักษณ์ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเทศไทยมีความหลากหลาย เช่น ไม้ดอก สวนผลไม้

8. ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร

9. แหล่งท่องเที่ยวมีความแออัดหรือขาดแหล่งระบายอากาศที่ดี ไม่มีความสะอาด

10. การประชาสัมพันธ์ไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีความหลากหลาย ไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีในการ ทั้งภาครัฐและเอกชน ภาคการศึกษา ภาคประชาชน

11. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ไม่เชื่อมต่อกันขาดความร่วมมือไม่มีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวกิจกรรมไม่เพียงพอ

12. ภัยคุกคามการท่องเที่ยว ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การขยายตัวที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ

6.8 ข้อเสนอแนะเชิงบูรณาการในมิติต่างๆ ทางด้านส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ตามรากฐานเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ทางการเกษตร และความสามารถในการแข่งขันเวทีโลก

ความพอประมาณ

1. บุคคลากร การใช้แรงงานในภาคครัวเรือนเป็นหลัก
2. การใช้จ่ายอย่างรอบคอบไม่ก่อหนี้สิน

3. การทำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตเดิม ไม่ปรุงแต่ง
4. การรับนักท่องเที่ยวตามขีดความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

มีเหตุผล

1. การจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสมดุลของการเงิน
2. การจัดทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ต้องเกิดจากวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. การสร้างกลยุทธ์ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. การบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว
5. การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเต็มที่ โดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น
6. ควรจัดการด้วยการสร้างจุดขายจากความแตกต่าง สร้างเอกลักษณ์ของกรท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความน่าเชื่อถือ และสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ

ภูมิคุ้มกัน

1. การอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มทักษะ สร้างองค์ความรู้การบริหารจัดการบริการ
2. การปรับภูมิทัศน์ ความสะอาด ความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว
3. การสร้างเครือข่ายระหว่างการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถหมุนเวียน มีการสร้างปฏิทินการท่องเที่ยวที่ต่อเนื่อง
4. การดำเนินจัดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้มาตรฐานซึ่งจะเป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีมีคุณภาพ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
5. การกำหนด แนวทาง ข้อควรปฏิบัติในการจัดทำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
6. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการด้านการท่องเที่ยว
7. การจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ที่จอดรถ ห้องน้ำ

คุณธรรม

1. การบริหารด้านการเงินอย่างประหยัดและรู้คุณค่า
2. การรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานที่ดี ทั้งรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ผลผลิตทางการเกษตร
3. ควบคุมให้กิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
4. การสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความรู้

ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำเป็นที่ต้องมีองค์ความรู้ในเรื่องของการจัดการ การบริการ การบริหาร เนื่องจากผู้ปฏิบัติเป็นเกษตรกร/ตัวแทนเกษตรกร ที่มีความรู้จากภาคการเกษตรเพียงอย่างเดียว ทำให้ต้องเพิ่มองค์ความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวด้วยการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ควนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ทั้งด้านความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ และความรู้ คุณธรรม เกิดการเชื่อมโยงบทบาทภาคธุรกิจ และภาคชุมชนท้องถิ่น ให้มีการร่วมทุน อันจะนำไปสู่การสร้างรากฐานเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง รักษาทุนและทรัพยากร พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่อไป

6.9 กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรและการวิจัยที่เหมาะสม

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2543) ได้เสนอแนวทางการบริการจัดการการท่องเที่ยวเกษตร ควรประกอบด้วย

1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ กำหนดให้มีจุดบริการนักท่องเที่ยวในชุมชน visiting center เพื่อเป็นจุดศูนย์กลางที่นักท่องเที่ยวจะเข้าชมกิจกรรมทางการเกษตรในแหล่งชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้ความรู้และข้อมูลเบื้องต้นต่างๆ ก่อนและหลังปฏิบัติงานในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดความสะดวกและความพร้อมสำหรับการบริการนักท่องเที่ยว มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ สถานที่จอดรถ จุดเรือ สถานที่พักผ่อน สถานที่แสดงกิจกรรมเกษตร สถานที่จำหน่ายสินค้า สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่ม ห้องสุขา และส่วนแสดง วิชาการด้านการเกษตร

2. การพัฒนาจุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นการปรับพัฒนาบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ให้เกิดความพร้อมในการบริการตามข้อ

3. การประชุมชี้แจง จัดประชุมชี้แจง การดำเนินงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องของบริษัท นำเที่ยวผู้แทนเกษตรกรในชุมชน เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ และเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ รูปแบบ การดำเนินโครงการตลอดจนผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้จากการเข้าร่วมธุรกิจ การให้บริการนักท่องเที่ยว

6.10 ประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวไทยและตลาดโลก ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สามารถนำไปสู่การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. การขยายตัวของการท่องเที่ยวโลก การขยายตัวของเศรษฐกิจการขยายตัวของโครงสร้างตลาด ความร่วมมือระหว่างประเทศตามกรอบความร่วมมือต่างๆ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลก และแนวโน้มนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ แนวโน้มด้านการแข่งขันสูงขึ้น ประเทศไทยจะต้องแข่งขันกับประเทศต่างๆ เพื่อแย่งชิงตลาดนักท่องเที่ยว จึงต้องเตรียมความพร้อมในการสร้างนวัตกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะการลงทุนในการส่งเสริมภาพลักษณ์และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2. ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาความปลอดภัย ภาวะเบียด ด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัย การขยายตัวของนักท่องเที่ยวโดยเน้นจำนวนนักท่องเที่ยว ปัจจุบันลาว เวียดนาม กัมพูชา เปิดตัวแหล่งท่องเที่ยวมาก ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยต้องปรับตัวสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และมาตรการในการแก้ไขภาวะเบียดและข้อบังคับต่างๆ ให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวได้

3. โครงสร้างด้านการบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ยังเป็นจุดอ่อนของการท่องเที่ยวไทย กลไกการจัดการท่องเที่ยวไทยยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพ พัฒนาการท่องเที่ยวขาดการเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงควรรหาแนวทางการทำงานบูรณาการร่วมกัน กำหนดภารกิจ ขอบเขตงานให้ชัดเจน

กำหนดรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับพื้นที่ สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

4. วิกฤตและความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว ทั้งภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ โรคระบาด สภาวะเศรษฐกิจถดถอย หรือสถานการณ์ทางการเมือง

5. ความพร้อมของภาคบริการและการท่องเที่ยว

6.10 การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว

1. จัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ เพื่อให้การใช้ประโยชน์เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการท่องเที่ยว

2. พัฒนามาตรฐานบริการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นกรอบในการยกระดับคุณภาพของสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว ให้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

3. ส่งเสริมและผลักดันให้สถานประกอบการ ได้นำมาตรฐานดำเนินการบริการแหล่งท่องเที่ยวไปใช้ในทุกภาคส่วน

4. สนับสนุนกิจกรรมด้านการตรวจประเมินและรับรอง

5. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่จูงใจให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้เข้าสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย ผลัดกันเครื่องหมายรับรองการท่องเที่ยวไทยให้เป็นที่ยอมรับ นำเชื่อถือ และเชื่อมั่นจากนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

6. จัดทำแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวให้ชัดเจน ครอบคลุม ทันสมัย เชื่อมโยงไปยังบริการอื่นๆ อย่างครบวงจร และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลอย่างแท้จริง

6.11 กลไกการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงาน โครงการ หากคนในชุมชนมีความต้องการที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรร่วมกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการของชุมชน จากนั้นจะต้องตั้งคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนขึ้นมากำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการของชุมชน จากนั้นคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขอชุมชนขึ้นมาบริหารจัดการ เพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการ ควรประกอบด้วยคนจากหลายส่วน ได้แก่ เกษตรกร ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ตัวแทนผลิตภัณฑ์ ทำหน้าที่

ผลิต คู่มือทรัพยากร ผู้ประกอบการธุรกิจในพื้นที่ท่องเที่ยว หรือภาคเอกชน ทำหน้าที่เชื่อมโยง สนับสนุน ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่บริหาร สนับสนุน ตัวแทนจากกรม ส่งเสริมการเกษตร การท่องเที่ยวของประเทศไทยและหน่วยงานอื่นๆ ทำหน้าที่ปรึกษา กำกับดูแล กลุ่มคนเหล่านี้จะร่วมกันทำหน้าที่บริหารจัดการโครงการ วางแผนการดำเนินกิจกรรม กำหนดแล ควบคุมกฎเกณฑ์การบริการ การต้อนรับ ตลอดจนการดูแลรักษาสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการคัดเลือกและแต่งตั้ง คณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร เพื่อให้ เกิดความชัดเจนและเกิดความเรียบร้อยในการดำเนินงาน เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการ ประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อทำความเข้าใจในการ ดำเนินงาน หรือ พิจารณาโครงการต่างๆหากต้องการคำปรึกษาแนะนำขอความร่วมมือได้จาก สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมักทำงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในเขตพื้นที่กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงเกษตร ส่วนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน สำนักพัฒนาเกษตรกรรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น ประธานคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีหน้าที่ควบคุมการทำงานของคณะกรรมการ และ ประสานความร่วมมือของแต่ละฝ่าย สร้างสรรค์แผนพัฒนากิจกรรม จัดหาแหล่งเงินทุนหรือหา งบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้คนภายในและภายนอก ชุมชนได้รับข่าวสารกันอย่างทั่วถึง สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้ มีความเป็นเจ้าของร่วมกัน ให้ช่วยกันสนับสนุนส่งเสริม พัฒนากิจกรรมต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง มีระบบการบริหารจัดการที่ดี จัดทำระเบียบ กฎข้อบังคับต่างๆ การดำเนินงานจะต้องมีการประเมิน ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหน่วยงานของรัฐ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาคเอกชนจะเข้ามามีส่วนช่วย สนับสนุนการดำเนินงาน และงบประมาณ ในที่สุดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะกลายเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาเยือนหรือมีการบอกต่อให้คนอื่นๆ ไป เยือนอย่างแน่นอน

2. การดำเนินงาน เป็นขั้นตอนหลังจากที่ชุมชนได้จัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิง เกษตรเรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะมีการดำเนินงานต่างๆ ดังนี้

2.1 การคัดเลือกพื้นที่และวิเคราะห์ศักยภาพ คณะกรรมการคัดเลือกพื้นที่ที่สามารถดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมวิเคราะห์ศักยภาพ ความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

2.2 การเตรียมความพร้อมของชุมชน คณะกรรมการชี้แจงโครงการและทำความเข้าใจกับชุมชนเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ กำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนเกษตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับทรัพยากรการเกษตร และความต้องการของชุมชน

2.3 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรทางการเกษตรจัดหางบประมาณดำเนินการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวด้วยการดำเนินการดังนี้

2.3.1 การปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ศูนย์บริการและต้อนรับ ลานจอดรถ ทางเดินชม ชุมแสดงสินค้าหรือผลิตภัณฑ์การเกษตร ห้องสุขา ถังขยะ

2.3.2 การตกแต่งและปรับปรุงภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การตกแต่งบริเวณจุดสาธิต จุดต้อนรับ เส้นทางเดิน การจัดบอร์ดข้อมูล บอร์ดนิทรรศการ ป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยว แผนที่แหล่งท่องเที่ยวป้ายบอกทางในพื้นที่

2.4 การพัฒนาบุคลากร เป็นการพัฒนาเกษตรกรในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการบริการ การต้อนรับ การเป็นผู้นำ การให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว รวมทั้งการบริหารจัดการการตลาดและธุรกิจท่องเที่ยวของชุมชน พร้อมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการโครงการ สามารถเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้อำนวยการประโยชน์ในชุมชน เพื่อให้ดำเนินโครงการได้อย่างยั่งยืน

2.5 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการตลาด จัดหางบประมาณในการผลิตสื่อ เช่น แผ่นพับ แผ่นปลิว ป้ายประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนรวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดรูปแบบต่างๆ เพื่อชักชวนดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.6 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

6.12 ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ยุทธศาสตร์กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา (2555-2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไว้ดังนี้

1. สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมให้กับธุรกิจ ส่งเสริมการใช้อองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการพัฒนาสินค้าและบริการ
2. ขยายฐานการผลิตและการตลาดของภาคธุรกิจที่มีศักยภาพออกสู่ตลาดต่างประเทศพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีทักษะการบริหารและความเชี่ยวชาญในสายอาชีพ และพัฒนามาตรฐานธุรกิจและวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
3. พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุนในภาคบริการทั้งในประเทศและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในภาคบริการ
4. พัฒนาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก โดยการฟื้นฟูพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่เชื่อมโยงโครงข่ายวิสาหกิจชุมชนธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และกระแสดังกล่าวของตลาดโลก เช่น ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการค้าปลีกทางการตลาดรูปแบบใหม่ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าและขยายไปยังตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ
5. บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงสมดุลและความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพและเพียงพอ และบูรณาการการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งสาขาการผลิตและบริการอื่นๆ
6. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ท้องถิ่นและชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย วิสาหกิจชุมชนและบุคลากรภาครัฐ เพื่อร่วมกันพัฒนาและเชื่อมโยงกับสาขาการผลิตและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องในพื้นที่ตามแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของ

บุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบต่างๆ ที่ อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตามกฎระเบียบใหม่ของโลก

ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวเชิง เกษตร
2. การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีมาตรฐานและเกิดความยั่งยืน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง
3. การพัฒนา สินค้าและบริการสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้มีเอกลักษณ์ แรงจูงใจในการเลือกซื้อ ใช้บริการจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. การสร้างความเชื่อมั่น และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้แพร่หลาย มีภาพลักษณ์ของ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบต่างๆที่ดี เน้นการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงนักท่องเที่ยว
5. การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการจัดสรรงบประมาณ บริหาร ทรัพยากรการท่องเที่ยว การสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม

6.13 การสร้างความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในระดับชุมชน ระดับชาติ และ ระดับนานาชาติ

ระดับชุมชน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด องค์กรบริหารส่วน ตำบล เทศบาล

1.1 ร่วมกับชุมชนสำรวจค้นหาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างแหล่งท่องเที่ยว ใหม่ๆพัฒนาวิถีชีวิตการประกอบอาชีพทางการเกษตรของชุมชน

1.2 จัดทำแผนหรือ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.3 สนับสนุนงบประมาณและสิ่งอำนวยความสะดวกและบุคลากรเพื่อสนับสนุน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.4 จัดระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน และหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องต่างๆ

1.5 อำนวยความสะดวกด้าน โครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนน การกำจัดขยะ การระบายน้ำ แสงสว่าง ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

1.6 สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เช่น ที่พักโฮมสเตย์ อาหารและเครื่องดื่ม จุดท่องเที่ยว การเกษตร

1.7 ช่วยประชาสัมพันธ์หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ

1.8 ประสานงานกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ

2. องค์กรเกษตรกรกร ได้แก่ แม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร วิสาหกิจชุมชน

2.1 พัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้สามารถรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยว สนับสนุนกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และทรัพยากรที่มีอยู่

2.2 ส่งเสริมบทบาทชุมชนและองค์กรเกษตรกรในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างครบวงจร ทั้งการพัฒนา บำรุงรักษาและพัฒนาสิ่งแวดล้อม การต้อนรับ โดยเริ่มจากการสร้างจิตสำนึก เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการสนับสนุนผลิตภัณฑ์พื้นบ้านและการบริการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

ระดับชาติ

1. กรมการท่องเที่ยว

1.1 ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย รวบรวมข้อมูล และจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

1.2 จัดทำแผนพัฒนาบริหารการท่องเที่ยว แผนพัฒนาทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

- 1.3 ติดตามประเมินผลงานการท่องเที่ยว
- 1.4 ส่งเสริม สนับสนุนกิจการภาพยนตร์ ทั้งภาคการผลิต การบริหารและกิจการที่เกี่ยวข้อง
- 1.5 ปฏิบัติตามอื่นๆตามที่กฎหมายกำหนด ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2. กรมส่งเสริมการเกษตร

- 2.1 ศึกษาวิเคราะห์ และบริการความรู้เกี่ยวกับการประกอบกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเชิงอนุรักษ์
- 2.2 ส่งเสริม สนับสนุน การประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิงอนุรักษ์ให้แก่กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด
- 2.3 ศึกษา วิเคราะห์ และวางแผนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและพื้นที่ของชุมชนให้เกิดรายได้ในเชิงวิสาหกิจเกษตร
- 2.4 เป็นศูนย์กลางข้อมูล และการประสานงานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร
- 2.5 จัดให้เป็นศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรทั้งด้านพืชสวน พันธุ์พืช เพาะเลี้ยง การเลี้ยงผึ้ง การส่งเสริมการเกษตรที่สูง เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้พร้อมกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.6 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. หน่วยงานรัฐวิสาหกิจและองค์กรมหาชน ได้แก่ สำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ลูกค้า (สพต) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และองค์การบริหารพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

- 3.1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- 3.2 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 3.3 อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
- 3.4 ส่งเสริมร่วมมือหรือดำเนินการฝึกอบรม การศึกษาทางวิชาการ เพื่อสร้างมาตรฐาน สร้างบุคลากรให้เพียงพอต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3.5 ให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมมือและประสานงานกับส่วนราชการ องค์กร สถาบันนิติบุคคลและเอกชน ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

3.6 ดำรวจ วางแผนและดำเนินการจัดสร้าง ส่งเสริมอนุรักษ์ ฟื้นฟู บูรณะหรือพัฒนาสถานที่ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

4. องค์กรเอกชน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (The association of domestic Thailand) สมาคมไทยบริการท่องเที่ยว(Thai travel agents association TTAA) สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย สทอ. (Thai ecotourism and adventure travel association)สมาคมโรงแรมไทย (Thai hotel association THA) สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (Association of Thai travel agent ATTA) สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย (Professional guide association Thailand PGA) สมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยวส่วนภูมิภาคแห่งประเทศไทย (Thai federation of provincial tourist association TFOPTA) สมาคมผู้ประกอบการนำเที่ยวไทย (The association of Thai tour operators ATTO) สถาบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism society TTS) สมาคมส่งเสริมการประชุมนานาชาติ ไทย (Thailand incentive convention association TICA) และมูลนิธิโครงการหลวง

4.1 กำหนดมาตรฐานกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และผจญภัย

4.2 ประสานงานและมีส่วนร่วมกับองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

4.3 เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหา

4.4 ส่งเสริม เผยแพร่องค์ความรู้และสร้างจิตสำนึก เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผจญภัย

5. องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ สำนักงานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Mekong tourism coordinating office MTCO)สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (The pacific asia travel association PATA) องค์กรการท่องเที่ยวโลก (The world tourism organization WTO)คณะอนุกรรมการด้านการท่องเที่ยวภายในคณะกรรมการว่าด้วยการค้าและการท่องเที่ยวอาเซียน (Sub-committee on Tourism of the committee on trade and tourism)สมาคม

ส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคเอเชียตะวันออก (East-asia travel association EATA) สมาคมสเกด คลับ นานาชาติ (Association international de SKAL club AISC) สมาคมบริษัทนำเที่ยวแห่งอเมริกา (America society of travel agents ASTA) สมาพันธ์สมาคมบริษัทนำเที่ยวนานาชาติ (Universal federation of travel agent association UFTAA) สมาคมส่งเสริมการประชุมระหว่างประเทศ (Internation congress and convention association) สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (World travel and tourism council WTTC) และสมาคมการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN tourism association ASEANTA)

- 5.1 การให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
- 5.2 การให้ความรู้และฝึกอบรมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
- 5.3 พัฒนาสิ่งแวดลอมและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
- 5.4 พัฒนาด้านสถิติและการวิจัยตลาดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
- 5.5 คุณภาพในการให้บริการทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ
- 5.6 ประสานงานและการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

ภายใต้การร่วมมือของหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรระหว่างประเทศ ล้วนมีหน้าที่ บทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้พัฒนา สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลง และก่อให้เกิดความมั่นคงต่อเศรษฐกิจและสังคมได้

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบงตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ทศพล ถาวร (2554, น. 52-54) ได้ศึกษาพบว่า ประชากรที่เป็นตัวแทนครัวเรือน มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก โดยภาพรวมมีศักยภาพความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็นในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพด้านความพร้อมเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ศักยภาพด้านความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในระดับปานกลาง ศักยภาพด้านความพร้อมด้านทักษะและการจัดการการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในระดับมาก โดย

มีความต้องการพัฒนาด้านการก่อตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมากในทุกด้าน ยกเว้นในด้านการพัฒนาร้านอาหารและสถานที่จอดรถที่มีความต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง

7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เทพกร ณ สงขลา (2556) ได้ศึกษาพบว่าในช่วงที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้รับความนิยม มีกิจกรรมสาธิตให้ความรู้การเกษตร การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และแนะนำธุรกิจเกษตร มีผลให้เกิดการอนุรักษ์ และเพิ่มมูลค่าทรัพยากรเกษตร ต่อมาเมื่อนักท่องเที่ยวลดลง ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีการปรับกิจกรรมไม่พึงพาธุรกิจท่องเที่ยวมากนัก การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอช้างกลางมีความยั่งยืนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรเกษตร แต่ไม่ยั่งยืนในด้านการเป็นธุรกิจบริการที่มีผลกำไรและการมีนักท่องเที่ยวสม่ำเสมอ ควรมีการจัดการทรัพยากรเกษตรที่เน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกษตรมีการเรียนรู้วัฒนธรรมและการสัมผัสธรรมชาติ

7.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนบ้านบางเหรียญใต้ อำเภอกวนเนียง จังหวัดสงขลา สุจิตราภรณ์ จุสปาโล (2558, น. 89-103) ได้ศึกษาศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการออกแบบรายการนำเที่ยวที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งเรียนรู้ในตำบลบางเหรียญใต้ จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ชุมชน และผู้ประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารายการนำเที่ยวบนฐานการรักษาวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเชิงอนุรักษ์บนวิถีความพอเพียง เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชนทั้งแบบไปกลับและค้างคืนเพื่อรองรับการเปิดการท่องเที่ยวอาเซียนและสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล

7.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศิริโรรัตน์ หอมมาน (2547, น. 149-150) ได้ศึกษาถึง ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ โดยมากสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี การเข้าถึงหมู่บ้าน โดยภาพรวมมีระดับความพร้อมปานกลางโดยเห็นว่า ความสะดวกต่อการใช้ยานพาหนะ และการบริการของรถโดยสารเข้าสู่หมู่บ้าน มีความพร้อมค่อนข้างมาก สิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมมีความพร้อมในระดับค่อนข้างน้อยสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมมีความพร้อมในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความพร้อมค่อนข้างมากและความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยภาพรวมมีความพร้อมใน

ระดับปานกลาง โดยเห็นว่า ขนาดของพื้นที่ การให้บริการ ความเหมาะสมของวันเวลาในการเข้าชม มีความพร้อมที่สามารถรองรับต่อการท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง

7.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน โครงการหลวงปางดะ รัฐนันท พงศ์วิโรทธิ์ธ (2558) ได้ศึกษาพบว่าศักยภาพชุมชนมีความพร้อมในการพัฒนาด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกษตรและวิถีชีวิตท้องถิ่น ส่วนองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะต้องมีการพัฒนาต่อไป โดยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนควร มุ่งเน้นจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมชน การบริหารงานต้องมีความโปร่งใส มีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่ ขอมรับและรับรู้กัน โดยทั่ว สามารถตรวจสอบได้ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นระยะเพื่อไม่ให้ เกิดการผูกขาดอำนาจพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนให้เหมาะสม โดยส่งเสริมให้ มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย หากเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชุมชน รูปแบบเชิง เกษตรเฉพาะตัวให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสร้างความ แตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแสวงหาโอกาสในการขยายตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ โดยเฉพาะตลาดในประเทศและขยายเครือข่ายการตลาดจากตลาดในประเทศและต่างประเทศ

7.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่ ไม้ วันทนา นิรมบ้านคอน (2552) ได้ศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นในตำบลบางไผ่ ไม้ คือ การเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมการทำเกษตรกรรมที่หลากหลาย รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร และแหล่ง ท่องเที่ยวเกษตรประเภทเฉพาะรายบุคคลหรือรายกิจกรรม รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เชิงเกษตรในตำบลบางไผ่ ไม้ แบ่งออกเป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ที่ต่างร่วมมือกัน จัดการการท่องเที่ยว ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในด้านที่ตนเองถนัดและไม่มีข้อจำกัดใน เรื่องอื่น ๆ เช่น สถานที่หรือแหล่งเงินทุน ศักยภาพของตำบลบางไผ่ ไม้ในการพัฒนาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยการใช้แบบประเมินศักยภาพของชุมชน พบว่าตำบลบางไผ่ ไม้มี ศักยภาพการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับมาก

7.7 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ชมาพร คงคร (2549, น. 92-93) ได้ศึกษาพบว่ากิจกรรมที่ชุมชนนำมา ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการเที่ยวชมทรัพยากรธรรมชาติรองลงมา เป็นการแปรรูปผลผลิตเกษตรการผลิตและทอผ้าไหม/ฝ้ายไร่นาสวนผสมการผลิตสินค้าหัตถกรรม

การทำสวนดอกไม้ การพักอยู่กับชาวบ้าน การทำสวนไม้ผล การทำประมง การผลิตผักปลอดสารพิษ การชมโบราณสถาน และการชมวิถีชีวิตชาวบ้าน

7.8 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เบญจวรรณ แจ่มเจริญ (2554) ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้นำท้องถิ่นมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 53.78 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 42.5 ผู้นำท้องถิ่นเป็นสมาชิกกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผามากที่สุดอาศัยอยู่ในพื้นที่เฉลี่ย 45.52 ปี มากกว่าครึ่งดำรงตำแหน่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำตำบล โดยมีระยะเวลาการเป็นผู้นำท้องถิ่นเฉลี่ย 10.52 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว และประกอบอาชีพทำสวนเป็นอาชีพเสริม มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 9,093.67 บาท และมีรายจ่ายต่อเดือนเฉลี่ย 7,400.50 บาท ผู้นำท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อยโดยมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการองค์การ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดการเงิน และการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อยในทุกประเด็น และมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางในทุกประเด็น และผู้นำท้องถิ่นมีปัญหาในทุกด้านของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะ การขาดคนที่มีความพร้อมและมีจิตอาสาในการทำงานท่องเที่ยวเชิงเกษตร การขาดงบประมาณในการดำเนินการ ข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาไม่ทั่วถึงและเมื่อเริ่มต้นทำดี มากแต่ไม่มีการติดตามผลงาน ผู้นำท้องถิ่นมีข้อเสนอแนะในทุกด้านของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะ การศึกษาข้อมูลนอกพื้นที่เพื่อการพัฒนา ควรให้ชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมมากกว่านี้ การจัดตลาด จุดขายพืชผักผลไม้ปลอดสารพิษหรือตลาดตามฤดูกาล การจัดการการเงินโดยตรงไปตรงมาโปร่งใส ตรวจสอบได้ ให้ทุกหมู่บ้านช่วยกันประชาสัมพันธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ทำงานด้านการประเมิน

7.9 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดชลบุรี นาฏสุดา เชนนะสิริ (2556, น. 95) ได้ศึกษาพบว่าความต้องการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต คือ ไม่มีความต้องการในด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภค เพียงแต่ต้องการให้เพิ่มดวงไฟตามตรอกและซอย เพื่อให้มีแสงสว่าง ปลอดภัยมากขึ้น และมีความต้องการความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตเกษตรในชุมชนเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์ในชุมชน ให้มีรายได้เสริมมากขึ้นต้องการความรู้ในการทำบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าในชุมชน ในส่วนของตำบลหนองหงษ์ อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า มีความเจริญด้านสิ่งก่อสร้าง ถนนหนทาง และมีสาธารณูปโภคในสภาพใช้งานได้และทั่วถึง ยังขาดแต่ไฟฟ้าทางสาธารณะตามแหล่งชุมชนอีกเป็น

บางแห่ง มีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ อาทิ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มน้ำยาล้างจาน กลุ่มปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ จึงทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากความรูภูมิปัญญาของชาวบ้านหลายอย่าง มีความต้องการที่จะแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรในท้องถิ่น

7.10 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน กรณีศึกษาบ้านนาดิน ตำบลอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ ฐนผการจ คงอินทร์ (2545, น. 8) ได้ศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายและเพศหญิงอยู่ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 35-49 ปี นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 98.5 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด ด้านการประกอบอาชีพกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพด้านการเกษตรร้อยละ 45.5 และมีรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3,001-5,000 บาทต่อเดือน นอกจากนี้รายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประมาณ 500 บาทต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มก็สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประมาณ 500 บาทต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มก็สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.2 ไม่สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารได้ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านนาดินมีการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรน้อย โดยเฉลี่ยประมาณ 2 เดือนต่อครั้ง และโทรทัศน์ก็เป็นแหล่งที่กลุ่มตัวอย่างใช้ในการรับสื่อมากที่สุดถึงร้อยละ 26.1 ในด้านการได้รับการฝึกอบรมในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น มีแค่ร้อยละ 26.1 เท่านั้นที่ได้รับการฝึกอบรม โดยหน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมและสนับสนุนมากที่สุดคือ สหกรณ์จังหวัดกระบี่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหน่วยงานในระดับจังหวัด เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ เป็นต้น และกิจกรรมที่ได้จัดฝึกอบรมให้กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด คือ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว

7.11 งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย พิมพา หิรัญกิตติ (2557) ได้ศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยว่าควรจัดตั้งศูนย์บริการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เป็นแหล่งซื้อสินค้าเกษตร/ผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริการนักท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการให้บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือต้องการพักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียด ความสวยงามของสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านสิ่งดึงดูดใจ คือ การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงาม ความเหมาะสมของสภาพภูมิทัศน์ในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉลี่ยนักท่องเที่ยวเคยท่องเที่ยวเชิงเกษตรรวมครั้งนี้ด้วย จำนวน 4 ครั้ง โดยในแต่ละครั้งมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1,500 บาท โดยเดินทางแบบเข้าไป-เย็นกลับ มากกว่านักท่องเที่ยวพักค้างแรม โดยเฉลี่ยนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวพักค้างแรม จำนวน 1 คืน ในการ

เดินทางแต่ละครั้ง โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชอบการท่องเที่ยวรูปแบบสวนผลไม้ รองลงมา คือ รูปแบบเกษตรแบบผสมผสาน และรูปแบบไม้ดอกไม้ประดับ ตามลำดับ

7.12 งานวิจัยที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา วิจารณ์ สุราลัย (2556, น. 153-154) ได้ศึกษาพบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ โดยภาพรวมแหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทักษิณภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การเพาะเห็ด การทำไวน์ ไร่องุ่น ความเป็นมิตร การทำการเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของเกษตรกร ความเป็นกันเอง ในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ เพื่อมาตรฐานและคุณภาพในการจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก และสินค้าขึ้นชื่ออำเภอวังน้ำเขียว ด้านที่พัก โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีที่พักบริการ แต่ภายในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงมีที่พักให้บริการ ขนาด รูปแบบ ราคา แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับระดับมาตรฐานของที่พัคนั้นๆ ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว แต่ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคุณภาพและบริการ ด้านการเข้าถึง โดยภาพรวมพบว่า การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากถนนเส้นหลักค่อนข้างลำบากเนื่องจากถนนบางช่วงลักษณะเส้นทางลาดยาง สลับกับดินลูกรัง โดยเฉพาะฤดูฝนแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถเดินทางเข้าไปได้ และป้ายบอกเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวไม่มีความชัดเจนเนื่องจากจำนวนป้ายที่ถูกติดตั้งมีจำนวนมากเกินไปอีกทั้งยังบดบังทัศนียภาพ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ ทางด้านร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ไฟฟ้า ประปา ห้องสุขาเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในวันปกติ แต่หากเป็นช่วงวันหยุดจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น การเก็บองุ่น การทำเกษตรอินทรีย์ การเพาะเห็ด อำเภอวังน้ำเขียวมีกิจกรรมที่จัดเป็นประจำ คือ งานเบญจมาศบานในม่านหมอก ในปี พ.ศ. 2556 มีกิจกรรมเพิ่งเริ่มจัดครั้งแรก คือ งานดอกไม้ในสายหมอก ด้านบริการต่างๆ โดยภาพรวมพบว่า ตู้เอทีเอ็ม ตู้โทรศัพท์ รวมถึงสถานพยาบาลมีค่อนข้างน้อยและห่างไกลกับแหล่งท่องเที่ยว

7.13 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไทยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอาเซียน ราณี อลิษฐ์กุลและคณะ (2558) ได้ระบุว่า นโยบายด้านการจัดการศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน ประกอบไปด้วยการจัดตั้งและจดทะเบียนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีมาตรฐาน การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านท่องเที่ยวชุมชน/สหกรณ์ชุมชนด้วยการลงทุนของชาวบ้าน การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการมีส่วนร่วมของชุมชน การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรให้พัฒนาเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีเงื่อนไขในการอนุรักษ์พื้นที่และธรรมชาติ การจัดการขยะและการกำจัดของเสียในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการค้นหา/พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรต้นแบบ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุป เป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้คือ การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์หาแนวทางบริหารการส่งเสริมและพัฒนาท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice) การศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีรวมไปถึงความสำคัญและความต้องการในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการทดสอบประเมินผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (research and development) ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method research) ซึ่งเป็นการใช้เทคนิควิธีการทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัย หนังสือ บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ในการใช้ศึกษาหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจ (survey) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview form) ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และศึกษาระดับความสำคัญการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความต้องการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และข้อ 3

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ได้จากการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติเปรียบเทียบ (t-test) การวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก (swot analysis) จากนั้นทำการสังเคราะห์เป็น โมเดลต้นแบบ (prototype model) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางการบริหารและการส่งเสริมการเกษตรเป็นกรอบในการสังเคราะห์โมเดล ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

ขั้นตอนที่ 4 การทดสอบและประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำโมเดลต้นแบบ (prototype model) ที่ได้จากระยะพัฒนาในขั้นตอนที่ 3 มาทดสอบกับ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการด้านการปกครอง นักวิชาการด้านการส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำมาปรับปรุงให้เป็น โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 5

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากร เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามทะเบียนของกรมการปกครอง ปี 2563 จำนวนรวมทั้งหมด 7,850 แห่ง (กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) *กลุ่มตัวอย่าง* ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) กลุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560-2562 ที่ได้รับรางวัลอันดับที่ 1-3 ตามผลประกาศ และเจาะจงเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในพื้นที่เท่านั้น ซึ่งเป็นตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 ราย ดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แดด อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ 2) เทศบาลตำบลจิ้ว อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย 3) เทศบาลตำบลหาง อำเภอกิ่ง จังหวัดเชียงราย 4) เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี 5) เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี 6) เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 7) องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี 8) องค์การบริหารส่วนตำบล

ห้วยเกตุ อำเภอดะพวนหิน จังหวัดพิจิตร 9) เทศบาลตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง 10) องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ 11) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา 12) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 13) เทศบาลตำบลเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี 14) เทศบาลตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน และ 15) เทศบาลตำบลก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

2.2 ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

ประชากร เป็นตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับรางวัล “แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม” ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2561 จำนวน 50 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ,2561) *กลุ่มตัวอย่าง* เป็นตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) แหล่งละ 1 คน รวมจำนวน 50 คน (รายชื่อตามภาคผนวก ข)

2.3 ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประชากร เป็นตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับรางวัล “แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม” ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2561 จำนวน 134 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ,2561) *กลุ่มตัวอย่าง* เป็นตัวแทนเครือข่ายของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ที่ได้รับรางวัล “แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม” ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2561 โดยการคำนวณจากสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 100 คน (รายชื่อตามภาคผนวก ข)

2.4 ผู้เชี่ยวชาญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ได้แก่ 1) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดตรัง 2) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดตรัง 3) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและขยายพันธุ์พืชที่ 2 จังหวัดตรัง 4) นายกเทศมนตรีตำบลนาตาล อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง 5) นายกองการบริหารส่วนตำบลนาโยงใต้ อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง 6) ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี 7)

ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วังเทพชาโร จังหวัดตรัง 8) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต เชื้อขำ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง 9) อาจารย์ ดร.พิเชตวุฒิ นิลละอ อธิการบดี ประจำมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี และ 10) นายกองค้ำการบริหารส่วน จังหวัดตรัง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด (1) ลักษณะของเครื่องมือการวิจัย (2) วิธีสร้างเครื่องมือการวิจัย (3) การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือการวิจัย (content validity) และ (4) การทดสอบความเที่ยง (reliability) ดังนี้

3.1. ลักษณะของเครื่องมือการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ชุด ดังนี้

3.1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นคำถามปลายเปิด (opened – end question) แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) บริบททั่วไปในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มาตรฐานในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview form) สำหรับตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามแบบปลายปิด และคำถามแบบปลายเปิด แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปผู้ให้สัมภาษณ์ 2) บริบททั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 5) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.3 แบบประเมินประสิทธิผล สำหรับการประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (assessment form) โดยผู้เชี่ยวชาญแบบประเมินประสิทธิผลแบ่งออกเป็น 1) หลักการสร้างโมเดล 2) การเชื่อมโยงของโมเดล 3) องค์ประกอบด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร และ 5) แนวทางการส่งเสริมการ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวัดค่าตามมาตราลิกเคอร์ต (Likert type scale) ซึ่งมีเกณฑ์กำหนดน้ำหนักการประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ค่าน้ำหนักคะแนน
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

3.2. วิธีสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2.2 กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับแนวคิดและ วัตถุประสงค์การวิจัย

3.2.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง

3.2.4 นำเครื่องมือที่จัดทำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์ เป็น ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านที่ทำกรวิจัย เพื่อปรับปรุงให้มีความถูกต้องใน เนื้อหา (content validity) ได้แก่ ความครอบคลุมด้านเนื้อหาและความถูกต้องตามสำนวนภาษา จากนั้นนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาคุณุณีนิพนธ์ให้ความเห็น และ ข้อเสนอแนะไว้

3.3 การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือการวิจัย (content validity) เพื่อให้ตรงกับเนื้อหาของการศึกษา โดย

3.3.1 ผู้ศึกษาทดสอบ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ด้วยตนเองในขั้นต้น

3.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ ไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสม ความตรงตามเนื้อหา (content validity) และให้คำแนะนำแก้ไข จากนั้นรวบรวม ข้อมูล ความคิดเห็น มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ การวิจัย

3.4 การทดสอบความเที่ยง (reliability) หลังจากเครื่องมือผ่านการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทดสอบหาค่าความเที่ยง (reliability consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งการประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาได้มีการพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา	การแปลความหมายระดับความเที่ยง
มากกว่า 0.9	ดีมาก
มากกว่า 0.8	ดี
มากกว่า 0.7	พอใช้
มากกว่า 0.6	ค่อนข้างพอใช้
มากกว่า 0.5	ต่ำ
น้อยกว่าหรือ เท่ากับ 0.5	ไม่สามารถรับได้

ซึ่งการหาความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ที่ค่าระดับความตรงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96 จึงถือได้ว่าแบบสัมภาษณ์มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่างๆ ระหว่างเดือน กรกฎาคม 2561 ถึง เดือนกรกฎาคม 2562 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) จัดทำแผนการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้

3) ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลหลังปฏิบัติงาน

4) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการสำรวจ (survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) จัดทำแผนการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสัมภาษณ์ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยว

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้

3) ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลหลังปฏิบัติงาน

4) วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำผลการจากวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ได้จากการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติเปรียบเทียบ (t-test) การวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก (swot analysis) จากนั้นทำการสังเคราะห์เป็นโมเดลต้นแบบ (prototype model) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการบริหารและการส่งเสริมการเกษตรเป็นกรอบในการสังเคราะห์โมเดล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) จัดทำแบบประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (assessment form) เพื่อสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้อันดามัน

2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้

3) ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลหลังปฏิบัติงาน

4) วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการประมวลผลและวิเคราะห์ตามระเบียบทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ได้แก่

1) สถิติเชิงพรรณนา (descriptive Statistic) ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากคำถามปลายเปิดและวิเคราะห์เนื้อหาเข้าสู่ตัวแปรและปัจจัยสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจ (survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ ได้แก่

1) สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) วิเคราะห์เนื้อหาเข้าสู่ตัวแปรและปัจจัยสำคัญ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) สถิติเชิงเปรียบเทียบ (comparative statistic) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ T-test

2) สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) และหมุนแกนด้วยเทคนิค Varimax ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้มีจำนวนตัวแปรที่น้อยที่สุดและมีค่า Factor loading มากในแต่ละด้าน

3) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก (swot analysis) จากนั้นทำการสังเคราะห์เป็น โมเดลต้นแบบ (prototype model)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อหาค่าเฉลี่ย ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) หลักการสร้าง โมเดล 2) การเชื่อมโยงของโมเดล 3) องค์ประกอบด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร และ 5) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคะแนนที่ได้รับจะนำมาวิเคราะห์และแปรผลของค่าเฉลี่ยตามระดับความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	น้อยที่สุด
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	น้อย
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	ปานกลาง
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	มาก
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	มากที่สุด

ตารางที่ 3.1 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย เรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จุดประสงค์	ขั้นตอนการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี	ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี (best practice)	ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามทะเบียนของกรมการปกครอง ปี 2563 จำนวนรวมทั้งหมด 7,850 แห่ง	ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติที่ดี ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 15 ราย	1. แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) 2. อุปกรณ์บันทึกเสียง ภาพ และถ่ายภาพเคลื่อนไหว	1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
2. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญ การจัดการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ขั้นตอนที่ 2-3 การสำรวจ (Survey)	1. ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี จำนวน 50 แห่ง 2. ตัวแทนเครือข่ายของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี จำนวน 134 คน	1. ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 50 แห่ง 2. ตัวแทนเครือข่ายของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี โดยการคำนวณจากสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 100 คน	1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview form) 2. อุปกรณ์บันทึกภาพ และถ่ายภาพเคลื่อนไหว	1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ตารางที่ 3.1 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย เรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

จุดประสงค์	ขั้นตอนการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
3. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ โมเดลการส่งเสริมและ พัฒนากองทุนที่วิสาหกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ และสังเคราะห์โมเดล การส่งเสริมและ พัฒนากองทุนที่วิสาหกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามทะเบียนของ กรมการปกครอง ปี 2563 จำนวนรวม ทั้งหมด 7,850 แห่ง 2. ตัวแทนแหล่ง กองทุนที่มีผลการ ปฏิบัติที่ดี จำนวน 50 แห่ง 3. ตัวแทนเครือข่ายของ ผู้ประกอบการแหล่ง กองทุนที่มีผลการ ปฏิบัติที่ดี จำนวน 134 คน	1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการปฏิบัติที่ดี โดยการ คำนวณจากสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 15 ราย 2. ตัวแทนแหล่งกองทุนที่มีผล การปฏิบัติที่ดี โดยการคำนวณจาก สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 50 แห่ง 3. ตัวแทนเครือข่ายของ ผู้ประกอบการแหล่งกองทุนที่มี ผลการปฏิบัติที่ดี โดยการคำนวณ จากสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 100 คน	1. แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) 2. แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง (structural interview form)	1. สถิติเชิงเปรียบเทียบ (Comparative statistic) เพื่อหาความแตกต่างระหว่าง กลุ่ม ได้แก่ T-test 2. สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) เพื่อลดจำนวนตัวแปร 3. ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และภายนอก (swot analysis) จากนั้นทำ การสังเคราะห์เป็น โมเดลต้นแบบ (prototype model)

ตารางที่ 3.1 สรุปวิธีดำเนินการวิจัย เรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

จุดประสงค์	ขั้นตอนการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
<p>4. เพื่อทดสอบและประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบและประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 10 คน</p>	<p>ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 10 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)</p>	<p>แบบประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (assessment form)</p>	<p>การประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อหาค่าเฉลี่ยและแปลผล</p>

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดนำเสนอผลการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีจำนวน 15 ราย จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562 ที่ได้รับรางวัลอันดับที่ 1-3 ตามผลประกาศ และเจาะจงเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในพื้นที่เท่านั้น ตามประเด็น ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี บริบททั่วไปในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรฐานในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

ผลจากการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน n = 15

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	14	93.3
หญิง	1	6.7
2. อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40ปี	4	26.7
41-50 ปี	2	13.3
51-60 ปี	5	33.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 61ปี	4	26.7
ค่าต่ำสุด = 30 ปี ค่าสูงสุด = 73 ปี ค่าเฉลี่ย = 50.93 SD=13.360		
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	5	33.3
ปริญญาโท	9	60.0
ปริญญาเอก	1	6.7
4. ตำแหน่งงาน		
ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน	2	13.3
นายกเทศมนตรี	6	40.0
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	1	6.6
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	1	6.6
นักพัฒนาการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัด	1	6.6
ปลัดเทศบาล	1	6.6
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	1	6.6
ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเกษตร	1	6.6
รองนายกเทศมนตรี	1	6.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)	n=15	
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	11	73.3
11-20 ปี	3	20.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 21ปี	1	6.7
ค่าต่ำสุด = 1ปี ค่าสูงสุด = 24 ปี ค่าเฉลี่ย = 9.20 SD= 5.321		

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีพบว่า

1. เพศ พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีร้อยละ 93.3 เป็นเพศชาย และร้อยละ 6.7 เป็นเพศหญิง

2. อายุ พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีมีอายุเฉลี่ย 50.9 ปี โดย 30 ปี อายุต่ำสุด และ 73 ปี อายุสูงสุด

3. ระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีร้อยละ 60 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 33.3 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 6.7 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก เรียงตามลำดับ

4. ตำแหน่งงาน พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีร้อยละ 40 มีตำแหน่งงานเป็นนายกเทศมนตรี ร้อยละ 13.3 มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงานและร้อยละ 6.7 มีตำแหน่งงานเป็นนักวิชาการเกษตรชำนาญการ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล นายองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ช่วยเจ้าพนักงานการเกษตร และรองนายกเทศมนตรี เรียงตามลำดับ

5. ประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 9.20 ปี โดย 1 ปีมีประสบการณ์ทำงานต่ำสุด และ 24 ปี มีประสบการณ์ทำงานสูงสุด

1.2 บริบททั่วไปในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลจากการศึกษาบริบททั่วไปในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามประเด็นสภาพทั่วไป สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม

และสภาพสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA) การปฏิบัติที่ดี 9 ด้าน และองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยว 5A โดยมีผลการศึกษาคือดังนี้

1.2.1 สภาพทั่วไป

ผลจากการวิเคราะห์สภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 15 แห่งพบว่า มีความแตกต่างกันตั้งแต่จำนวนเนื้อที่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่แต่ละแห่ง รวมไปถึงจุดเด่นในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัฒนธรรม มีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันตามสภาพบริบทของพื้นที่ซึ่งการประกอบอาชีพในส่วนของพื้นที่บริเวณภาคเหนือเป็นพื้นที่ป่าไม้ เป็นภูเขาบางแห่งเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองพื้นที่ดิน ทำให้การคิดทำโครงการต่างๆต้องขออนุญาตใช้พื้นที่ จึงยากต่อการส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีเนื้อที่เป็นแสนไร่ แต่งบประมาณในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติมีแค่ 20 ล้านบาทต่อปี ซึ่งมีไม่เพียงพอต่อการพัฒนาบางพื้นที่เป็นเมืองใหญ่มีเนื้อที่ไม่มากแต่มีงบประมาณหลายร้อยล้านบาทต่อปี ทำให้สามารถพัฒนาท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนได้ ส่วนใหญ่ประชาชนจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคในการทำการเกษตร เนื่องจากอาศัยน้ำจากชลประทานที่เปิดมาเป็นช่วงๆ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม

1.2.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

ผลจากการวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจพบว่า โดยส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ มีแปลงสาธิตการทำการเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรปลูกผักแบบเกษตรอินทรีย์และพัฒนากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้บริการอาหารและที่พัก รวมไปถึงมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวที่สนใจมาเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์อยู่กับธรรมชาติพร้อมกับเที่ยวชมและมีการจำหน่ายผลผลิต โดยนักท่องเที่ยวสามารถเก็บผลผลิตได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการท่องเที่ยววิถีชุมชน มุ่งเน้นส่งเสริมรายได้ โดยการจำหน่ายสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ มีการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและทำการเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามฤดูกาล เช่น เทียวสวนส้ม สวนสตอเบอรี่เปิดบริการช่วงมีผลผลิต แต่ก็มีพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีชื่อเสียงโด่งดังระดับประเทศได้ เช่น ไร่รื่นรมย์ เจมส์คันทองคำ บึงปลาอุทัย เป็นต้น

1.2.3 สภาพทางสังคม

ผลจากการวิเคราะห์สภาพทางสังคม ส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะกำหนดวิสัยทัศน์แต่ละท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชุมชนของตน เน้นการอบรมให้ความรู้ ร่วมกับภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน มีการวางแผนหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น และดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น เพื่อนำมาเลือกดำเนินการ โดยตั้งเป็นข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติงบประมาณ ที่สำคัญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก โดยผ่านกระบวนการทำประชาคม ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการที่เสร็จแล้ว

1.2.4 สภาพสิ่งแวดล้อม

ผลจากการวิเคราะห์สภาพสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเส้นทางคมนาคมสะดวกที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงไปยังสถานที่ต่างๆ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีสิ่งแวดล้อมที่สะอาดสวยงามไม่มีมลพิษ ไม่มีโรงงานและมีพื้นที่ป่าตามภูเขาอุดมสมบูรณ์ ซึ่งแตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่มีโรงงานมาก ทำให้เกิดมลพิษจำนวนมาก ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีปัญหาด้านสุขภาพ

1.2.5 กระบวนการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA)

ผลจากการวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA) พบว่า ด้านการวางแผน การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนทุกขั้นตอน เพราะจะทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และความต้องการของชุมชนแต่ละพื้นที่ สามารถกำหนดแผนการพัฒนาได้ตรงจุด ด้านการจัดองค์กรมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้อย่างชัดเจน ครบถ้วนตามภารกิจ ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน มีการทำข้อตกลงปฏิบัติราชการงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างชัดเจน มีแนวทางการพัฒนาเพิ่มศักยภาพให้บุคลากรมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีการประเมินผลตามข้อตกลง ด้านการอำนาจ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่และประชาชนเสนอความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ได้ มอบอำนาจ สั่งการตามสายบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ยุติธรรม ด้านการประสานงานมีการประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้เกิดความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กร งานทุกอย่างเป็นไปด้วยความราบรื่น ด้านการรายงานผล มีการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สรุปเสนอผู้บริหารนำผลไปปรับปรุงแก้ไข ด้านงบประมาณ มีการใช้งบประมาณส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

เกษตรอย่างเหมาะสม เป็นธรรม คุ่มค่า เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านนโยบาย ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย แนวนโยบายงานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น เป็นรูปธรรมชัดเจน และด้านอำนาจหน้าที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานตามหน้าที่ มีกฎระเบียบ และกฎหมายกำหนดไว้ โดยเฉพาะด้านการบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2.6 วิธีการปฏิบัติที่ดี 9 ด้าน

ผลจากการวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติที่ดี 9 ด้าน พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีความรับผิดชอบ ต่อชุมชน ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า มีการร่วมกันวางแผน ร่วมคิดเตรียมความพร้อม ประชุม ร่วมกำหนดกฎระเบียบ ร่วมจัดการควบคุมดูแลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและร่วมกันวางแผนไว้ ตลอดจนร่วมติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรคงอยู่ต่อไป ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียมทั่วถึงด้วยความตระหนัก มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน เช่น ด้านเศรษฐกิจมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้ดีขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการเพิ่มคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ส่งเสริมอาชีพเพิ่มทักษะให้ประชาชน ด้านสังคม มีแผนยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ด้านสิ่งแวดล้อมมีแผนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ดีขึ้น มีความสามัคคีปรองดอง ทำงานเป็นทีม เท่าเทียมทั่วถึง มีความเมตตา เอื้ออาทร สามัคคี ปรองดองต่อกัน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ไม่มีความขัดแย้ง มีนวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการริเริ่มใหม่ที่เป็นประโยชน์ ทันยุคทันสมัย และถูกใจประชาชน มีมาตรฐาน คือ มีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระเบียบ ประหยัด คุ่มค่า ยั่งยืน บุคลากรดี มีความรู้ความสามารถมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความรักความสามัคคี มุ่งมั่นตั้งใจ ขยันทำงาน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีเครื่องมือ อุปกรณ์ดำเนินงานครบถ้วน ทันยุคทันสมัยเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่น มีงบประมาณที่เพียงพอ และมีผู้นำองค์กรดี คือ มีภาวะความเป็นผู้นำสูง สามารถจูงใจผู้อื่นได้ วิสัยทัศน์กว้างไกล สื่อสารได้ชัดเจน ส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยตนเอง

1.2.7 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 5A

ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 5A พบว่า ด้านที่พักคือ มีการจัดสถานที่ไว้ให้คนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก รูปแบบต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท ทูติก

โฮเทล บังกะโล เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ลอร์จ เป็นต้น ด้านการคมนาคม มีบทบาทในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีหลายรูปแบบ เช่น ทางรถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ เป็นต้น มีสิ่งดึงดูดใจสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยว เช่น มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงาม ได้แก่ ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ หาดทราย หรือมีขนบธรรมเนียมประเพณีดึงดูดใจ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง หรือสิ่งโดดเด่นอื่นๆ เช่น ทะเลหมอก น้ำพุร้อน เป็นต้น มีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเอื้อประโยชน์หรืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา อินเทอร์เน็ต เป็นต้น และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น การเดินป่า การนั่งช้าง การดูนก การดำน้ำ ตกปลา เป็นต้น

1.3 มาตรฐานในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลของการปฏิบัติในส่วนของการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผลที่เป็นการปฏิบัติของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมาตรฐานในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประเด็น มาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและมาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1.3.1 มาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลจากการวิเคราะห์มาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยจัดให้มีถนนสะดวกสบาย มีป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำจุดท่องเที่ยวต่างๆ แผนที่ท่องเที่ยว บางแห่งจัดให้มีรถให้บริการ เช่น การปั่นจักรยานเข้าพื้นที่ การขี่รถ ATV ชมแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มความความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเมืองใหญ่จะดำเนินการได้ดี มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น จัดให้มีห้องน้ำที่มีปริมาณเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว จัดให้มีถังขยะอินทรีย์เพื่อไม่ให้มีรถเก็บขยะเน้นจัดการที่ต้นทาง มีไฟฟ้าแสงสว่างเพียงพอ มีศาลาพักผ่อน มีศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยวและอินเทอร์เน็ตฟรีไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว ส่วนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นชนบทต้องส่งเสริมและพัฒนาอีกมาก และมีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเมืองใหญ่จะดูแลยากแต่สามารถดำเนินการได้อย่างมีระเบียบแบบแผน โดยการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ มีการสนับสนุนหรือจัดให้มีผู้รับผิดชอบรักษาความสะอาด รมรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนัก

ถึงการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การคัดแยกขยะ มีคนสวนดูแลภูมิทัศน์ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือมากกว่าช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดโดยไม่ต้องใช้งบประมาณมาก

1.3.2 มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลจากการวิเคราะห์มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรพบว่า มีบริการด้านความปลอดภัย ส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยมีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ มีเครื่องมือสื่อสารใช้เพื่อการประสานงานที่รวดเร็ว มีรถกู้ชีพกรณีเกิดเหตุต่างๆ มีการติดตั้งระบบเตือนภัย ได้แก่ กล้องวงจรปิด ไว้บริการนักท่องเที่ยว รวมไปถึงมีป้ายเตือนอันตรายต่างๆ เป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเมืองใหญ่จะดำเนินการสนับสนุนจัดให้มีร้านอาหารที่สะอาด เน้นคุณภาพ ส่งเสริมให้มีร้านอาหารที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับและมีการควบคุมให้ผู้ประกอบการผลิตอาหารถูกหลักสุขาภิบาล มีร้านอาหารจำหน่ายอาหารว่างหรือมีร้านเล็กๆ ไว้ให้บริการและยังส่งเสริมเพื่อยกระดับร้านอาหารและแผงลอยผ่านเกณฑ์มาตรฐานรวมถึงมีโครงการออกตรวจสุขาภิบาลอาหาร ความสะอาดร้านค้า และเครื่องมืออุปกรณ์ประกอบอาหาร ส่วนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นชนบทต้องส่งเสริมและพัฒนาอีกมาก และยังไม่มีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการภัตตาคาร มีบริการสินค้าและของที่ระลึก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีการบริการสินค้า มีของที่ระลึกผลิตภัณฑ์ของชุมชนผลผลิตทางการเกษตร ไว้จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน โอท็อป (OTOP) โดยการจัดตั้งกลุ่มต่างๆ บางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดงานของดีประจำตำบลเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมให้สำหรับนักท่องเที่ยวทุกแห่ง ทุกรูปแบบ ตามสภาพแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ได้แก่ โรงแรมโฮมสเตย์เดย์ท์โฮม ให้บริการในราคาที่ถูกเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ต้องเพิ่มประสิทธิภาพ มาตรฐานที่พักแรม มาตรฐานความปลอดภัยเพิ่มขึ้น และความหลากหลายให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยให้นักเรียน นักศึกษาในพื้นที่เป็นฝ่ายต้อนรับบริการนำเที่ยว เพื่อสร้างเด็กให้รักบ้านเกิด บางแห่งมักใช้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทน บางแห่งอาจจะมีคนในชุมชนช่วยนำเที่ยว หรือบางแห่งยังไม่มีการสนับสนุนและให้บริการนำเที่ยวมัคคุเทศก์ และยังมีการส่งเสริมและพัฒนาน้อยมาก ยังต้องส่งเสริมและพัฒนาต่อไป มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ ส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เน้นการแสดงพื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก เช่น มีการแสดง การละเล่นตามประเพณีของแต่ละท้องถิ่น การแสดงวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นต้น บางพื้นที่โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเมืองใหญ่จะมีปฏิทินการแสดงตลาดทั้งปีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการท่องเที่ยว แต่ก็ยังมีบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ แต่ภาพรวมใหญ่ยังต้องพัฒนาอีกมาก มีบริการด้านสารสนเทศ ส่วนใหญ่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดให้มีการบริการด้านสารสนเทศที่ดำเนินการคืออยู่แล้ว บางแห่งมีการเพิ่มการเชื่อมต่อเครือข่ายระยะไกล โทรทัศน์วงจรปิดและพัฒนาระบบ Smart City เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีงานสารสนเทศดูแลระบบโดยตรง บางแห่งเพิ่มนวัตกรรมด้านการจัดการรายการวิทยุกระจายเสียงเสียงตามสาย ทำให้เข้าถึงได้ง่ายสามารถสื่อสารได้รวดเร็วตามต้องการ มีบริการด้านขนส่ง ส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง เช่น มีรถตู้ชีพไว้บริการ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและปลอดภัย อุปกรณ์ช่วยเหลือคนพิการได้แก่ รถเข็น ทางลาด บางแห่งจัดให้มีบริการด้านขนส่งทุกรูปแบบ มีบริการเหตุฉุกเฉินต่างๆ ช่วยเหลือตลอด 24 ชั่วโมง แต่ในขณะเดียวกันบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีการสนับสนุน หรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง และยังต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นต่อไป

1.3.3 มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยว

ผลจากการวิเคราะห์มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวพบว่า มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนหรือมีแผนการกำหนดการตลาดท่องเที่ยว แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน เช่น มีช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่น้อยเกินไป บางแห่งก็ยังไม่มีการสนับสนุนหรือกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีเส้นทาง การเชื่อมโยงเส้นทางกิจกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการปรับภูมิทัศน์สองข้างทางให้สวยงาม แต่บางแห่งเช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่บนที่ราบสูง การเดินทางยังลำบาก ต้องส่งเสริมและพัฒนาอีกมาก แต่ก็ยังมีจุดเด่นบางอย่างสามารถสร้างเส้นทางเชื่อมโยง กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ เช่น ความสวยงามของภูเขา ป่าไม้ แหล่งท่องเที่ยวในเส้นทางผ่านอื่นๆ ในขณะเดียวกันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่งก็ยังไม่มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาอีกต่อไป และมีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่มีการสนับสนุนได้ดีเท่าที่ควร มีเพียงทางเฟซบุ๊ก วารสาร แผ่นพับ หรือเว็บไซต์ของท้องถิ่นเท่านั้น จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติม เพิ่มช่องทางการโฆษณาที่มีความหลากหลายเพื่อไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

1.4 สรุปผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากอง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

แนวปฏิบัติที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีหลักความรับผิดชอบ ต่อชุมชน ต่อ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้
งบประมาณอย่างคุ้มค่า มีการร่วมกันวางแผน ร่วมคิดเตรียมความพร้อม ประชุม ร่วมกำหนด
กฎระเบียบ ร่วมจัดการควบคุมดูแลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการร่วมกันปฏิบัติ
ตามแผน ร่วมทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและร่วมกันวางแผนไว้ ตลอดจนร่วมติดตาม
ประเมินผล มีความสามัคคีปรองดอง ทำงานเป็นทีม เท่าเทียมทั่วถึง มีความเมตตา เอื้ออาทร สามัคคี
ปรองดองต่อกัน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ไม่มีความขัดแย้ง มีนวัตกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มี
การริเริ่มใหม่ที่เป็นประโยชน์ ทันยุคทันสมัย และถูกใจประชาชน มีบุคลากรดี มีความรู้
ความสามารถมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความรักความ
สามัคคี มุ่งมั่นตั้งใจ ขยันทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีเครื่องมือ อุปกรณ์ดำเนินงาน
ครบถ้วน ทันยุคทันสมัยเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่น มีงบประมาณที่เพียงพอ
และมีผู้นำองค์กรดี คือ มีภาวะความเป็นผู้นำสูง สามารถจูงใจผู้อื่นได้ วิสัยทัศน์กว้างไกล สื่อสารได้
ชัดเจน ส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยตนเอง

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรตาม
อำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น 3 ด้าน คือ มีหน้าที่วางแผนพัฒนากองท่องเที่ยว มีหน้าที่ปรับปรุงดูแล
แหล่งท่องเที่ยว และออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 ด้านคือ มาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มาตรฐานด้าน
การบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยว นอกจากมาตรฐาน 3
ด้านนี้แล้ว ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีแนวทางการบูรณาการร่วมกันเพื่อเชื่อมโยง
อุตสาหกรรมเกษตร การพัฒนาชุมชนและเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง
เกษตร ส่งเสริมการตลาดร่วมกัน และสามารถร่วมกันสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ และที่สำคัญใช้หลักการมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลต่อสังคม
เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญการจัดการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี จำนวน 50 แห่ง จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับรางวัล “แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม” ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2561 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview form) ตามประเด็น ข้อมูลทั่วไปตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี บริบททั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีโดยมีผลการศึกษาดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

ผลจากการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีจำนวนตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี จำนวนตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน n = 50

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	32	64.0
หญิง	18	36.0
2. อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40ปี	16	32.0
41-50 ปี	16	32.0
51-60 ปี	10	20.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 61ปี	8	16.0
ค่าต่ำสุด = 28 ปี ค่าสูงสุด = 67 ปี ค่าเฉลี่ย = 47.66 SD=10.546		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n=50

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา/ปวช.	2	4.0
อนุปริญญา/ปวส.	1	2.0
ปริญญาตรี	37	74.0
ปริญญาโท	9	18.0
ปริญญาเอก	1	2.0
4. ตำแหน่งงาน		
หัวหน้าควบคุมงาน	2	4.0
ผู้จัดการ/ประธานกลุ่ม	29	58.0
เจ้าของกิจการ	6	12.0
อื่นๆ ได้แก่ นักวิชาการเกษตร	13	26.0
5. ประสบการณ์ดำเนินการมาแล้ว		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	17	34.0
6-10 ปี	8	16.0
11-15 ปี	9	18.0
16-20 ปี	12	24.0
ค่าต่ำสุด = 3 ปี ค่าสูงสุด = 30 ปี ค่าเฉลี่ย = 12.44 SD=7.445		

จากตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

1. เพศ พบว่า ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ร้อยละ 64.0 เป็นชาย และร้อยละ 36.0 เป็นหญิง

2. อายุ พบว่า ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี มีอายุเฉลี่ย 47.6 ปี โดย 28 ปี มีอายุต่ำสุด และ 67 ปี มีอายุสูงสุด

3. ระดับการศึกษา พบว่า ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ร้อยละ 74.0 สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 18.0 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 4.0 สำเร็จ

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือปวช. และร้อยละ 2.0 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกและระดับ
อนุปริญญาหรือปวส. ตามลำดับ

4. ตำแหน่งงาน พบว่า ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีร้อยละ 58.0 มีตำแหน่ง
งานเป็นผู้จัดการหรือประธานกลุ่ม ร้อยละ 26.0 มีตำแหน่งอื่นๆซึ่งได้แก่ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตร
ร้อยละ 12.0 มีตำแหน่งงานเป็นเจ้าของกิจการ และร้อยละ 4.0 มีตำแหน่งงานเป็นหัวหน้าควบคุม
งาน ตามลำดับ

5. ประสบการณ์ดำเนินการมาแล้ว พบว่า ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี มี
ประสบการณ์การดำเนินงานเฉลี่ย 12.44 ปี โดย 3 ปี มีประสบการณ์การดำเนินงานต่ำสุด และ 30 ปี
ประสบการณ์การดำเนินงาน

2.2 ข้อมูลสภาพพื้นฐานของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

ผลจากการสัมภาษณ์แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีตามประเด็น จำนวนพื้นที่แหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรระยะเวลาในการดำเนินการลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรรายได้ทั้งหมดต่อ
เดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) และลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่างแหล่ง
ท่องเที่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

n = 50

ข้อมูลสภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ต่ำกว่าหรือ เท่ากับ 20 ไร่	18	36.0
21-40 ไร่	12	24.0
41-60 ไร่	7	14.0
81-100 ไร่	3	6.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 101 ไร่	10	20.0
ต่ำสุด = 1 ไร่ สูงสุด = 450 ไร่ ค่าเฉลี่ย = 74.08 SD = 101.437		

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n=50

ข้อมูลสภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
2. ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
การประมง	1	2.0
เกษตรผสมผสาน	26	52.0
การแปรรูปสินค้าเกษตร	3	6.0
3. รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย)		
น้อยกว่า 30,000 บาท	3	6.0
30,001- 50,000 บาท	3	6.0
50,001 – 100,000 บาท	3	6.0
100,001 – 200,000 บาท	9	18.0
200,001 – 300,000 บาท	13	26.0
สูงกว่า 300,000 บาท	19	38.0
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับ อปท.		
ร่วมทุกขั้นตอน	42	84.0
ไม่ได้ร่วม	8	8.0

จากตารางที่ 4.3 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี พบว่า

1. จำนวนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า จำนวนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 74.08 ไร่ โดย 1 ไร่ มีจำนวนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่ำสุด และ 450 ไร่ มีจำนวนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสูงสุด

2. ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ร้อยละ 52.0 ทำเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 40.0 ปลูกพืช ร้อยละ 6.0 การแปรรูปสินค้าเกษตรและร้อยละ 2.0 การประมง เรียงตามลำดับ

3. รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) ของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ร้อยละ 38.0 มีรายได้สูงกว่า 300,000 บาท ร้อยละ 26.0 มีรายได้ 200,001-300,000

บาท ร้อยละ 18.0 มีรายได้ 100,001-200,000 บาท และร้อยละ 6.0 เท่านั้น คือ มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000 บาท 30,001-50,000 บาท และมีรายได้ 50,001-100,000 บาท เรียงตามลำดับ

4. ลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ร้อยละ 84.0 มีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกขั้นตอน และร้อยละ 16.0 ไม่ได้มีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

ผลจากการศึกษาความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA) มีจิตใจธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน มีความสามัคคีปรองดอง มีนวัตกรรม มีมาตรฐาน มีต้นทุนที่ดี และมีผู้นำองค์กรที่ดีดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความสำคัญในการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 9 ด้าน	ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (n=50)		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการ(POSDCoRB+PA)	4.24	0.543	มากที่สุด
1.1 การวางแผน (Planning)	4.48	0.677	มากที่สุด
1.2 งบประมาณ (Budgeting)	4.40	0.728	มากที่สุด
1.3 นโยบาย(Policy)	4.28	0.809	มากที่สุด
1.4 การจัดองค์กร (Organizing)	4.26	0.694	มากที่สุด
1.5 การอำนวยการ (Directing)	4.24	0.625	มากที่สุด
1.6 การประสานงาน (Coordinating)	4.20	0.728	มาก
1.7 การรายงานผล (Reporting)	4.16	0.738	มาก
1.8 การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing)	4.14	0.670	มาก
1.9 อำนาจหน้าที่ (Authority)	4.04	0.856	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีของแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 9 ด้าน	ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (n=50)		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	แปลผล
2. มีจิตใจซรรมากิบาล 6 ด้าน	4.59	0.505	มากที่สุด
2.1 มีหลักความคุ้มค่า	4.68	0.513	มากที่สุด
2.2 มีหลักความโปร่งใส	4.66	0.519	มากที่สุด
2.3 มีหลักความรับผิดชอบ	4.64	0.525	มากที่สุด
2.4 มีหลักการมีส่วนร่วม	4.58	0.538	มากที่สุด
2.5 มีหลักคุณธรรม	4.54	0.572	มากที่สุด
2.6 มีหลักนิติธรรม	4.52	0.677	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วม	4.10	0.697	มาก
3.1 ร่วมกันวางแผน	4.14	0.729	มาก
3.2 ร่วมกันปฏิบัติตามแผน	4.10	0.707	มาก
3.3 ร่วมกันรับผลประโยชน์	4.06	0.793	มาก
4. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน	4.25	0.633	มากที่สุด
4.1 ด้านสิ่งแวดล้อม	4.30	0.704	มากที่สุด
4.2 ด้านสังคม	4.24	0.687	มากที่สุด
4.3 ด้านเศรษฐกิจ	4.22	0.737	มากที่สุด
5. มีความสามัคคีปรองดอง	3.92	0.807	มาก
5.1 สามัคคีปรองดอง	3.92	0.807	มาก
6. มีนวัตกรรม	3.98	0.845	มาก
6.1 มีนวัตกรรม	3.98	0.845	มาก
7. มีมาตรฐาน	4.06	0.867	มาก
7.1 มีมาตรฐาน	4.06	0.867	มาก
8. มีต้นทุนที่ดี	3.96	0.748	มาก
8.1 งบประมาณ	4.04	0.781	มาก
8.2 บุคลากรดี	3.96	0.807	มาก
8.3 เครื่องมือ	3.88	0.824	มาก
9. มีผู้นำองค์กรดี	4.02	0.769	มาก
9.1 ผู้นำองค์กรดี	4.02	0.769	มาก
รวม	4.24	0.493	มาก

จากตารางที่ 4.4 ความสำคัญในการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี พบว่า ในภาพรวม ให้ความสำคัญระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, $SD.=0.493$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA) ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ให้ความสำคัญการบริหารจัดการในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.24$, $SD.=0.543$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับ ความสำคัญ ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ ได้แก่ ด้านการวางแผน ($\bar{x} = 4.48$, $SD.=0.677$) งบประมาณ ($\bar{x} = 4.40$, $SD.=0.728$) นโยบาย ($\bar{x} = 4.28$, $SD.=0.809$) การจัดองค์กร ($\bar{x} = 4.26$, $SD.=0.694$) และการ อำนาจการ ($\bar{x} = 4.24$, $SD.=0.625$) รองลงมาประเด็นที่ให้ความสำคัญในระดับมาก 4 ข้อ ได้แก่ การ ประสานงาน ($\bar{x} = 4.20$, $SD.=0.728$) การจับบุคลากรปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.14$, $SD.=0.670$) การรายงานผล ($\bar{x} = 4.16$, $SD.=0.738$) และอำนาจหน้าที่ ($\bar{x} = 4.04$, $SD.=0.856$)

2. มีจิตใจธรรมาภิบาล ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญการมี จิตใจธรรมาภิบาลในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, $SD.=0.505$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความสำคัญ ใน ระดับมากที่สุด 6 ข้อ ได้แก่ มีหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.68$, $SD.=0.513$) มีหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.66$, $SD.=0.519$) มีหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 4.64$, $SD.=0.525$) มีหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.58$, $SD.=0.538$) มีหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.54$, $SD.=0.572$) และมีหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.52$, $SD.=0.677$)

3. การมีส่วนร่วม ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญการมีส่วนร่วม ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, $SD.=0.697$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความสำคัญ ในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ ร่วมกันวางแผน ($\bar{x} = 4.14$, $SD.=0.729$) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ($\bar{x} = 4.10$, $SD.=0.707$) และร่วมกันรับ ผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.06$, $SD.=0.793$)

4. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ ความสำคัญด้านการมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$, $SD.=0.633$) 3 ข้อ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.30$, $SD.=0.704$) ด้านสังคม ($\bar{x} = 4.24$, $SD.=0.687$) และด้าน เศรษฐกิจ ($\bar{x} = 4.22$, $SD.=0.737$)

5. มีความสามัคคีปรองดอง ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้แสดง ความสำคัญด้านการมีความสามัคคีปรองดอง ในระดับมาก คือ สามัคคีปรองดอง ($\bar{x} = 3.92$, $SD.=0.807$)

6. มีนวัตกรรม ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญด้านการมี นวัตกรรม ในระดับมาก คือ มีนวัตกรรม ($\bar{x} = 3.98$, $SD.=0.845$)

7. มีมาตรฐาน ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญด้านการมีมาตรฐาน ในระดับมาก คือ มีมาตรฐาน ($\bar{x} = 4.06$, $SD.=0.867$)

8. มีต้นทุนที่ดี ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญด้านการมีต้นทุนที่ดี ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, $SD.=0.748$) 3 ข้อ ได้แก่ งบประมาณ ($\bar{x} = 4.04$, $SD.=0.781$) บุคลากรดี ($\bar{x} = 3.96$, $SD.=0.807$) และเครื่องมือ ($\bar{x} = 3.88$, $SD.=0.824$)

9. มีผู้นำองค์กรดี ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญด้านการมีผู้นำองค์กรดี ในระดับมาก คือ ผู้นำองค์กรดี ($\bar{x} = 4.02$, $SD.=0.769$)

2.4 ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

ผลของความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ตามประเด็นมาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม มาตรฐานด้านการบริการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมาตรฐาน ด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีผลการศึกษาดังนี้ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี

มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (n=50)		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	แปลผล
1. มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม	3.88	0.786	มาก
1.1 สิ่งอำนวยความสะดวก	4.00	0.904	มาก
1.2 มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.96	0.925	มาก
1.3 สิ่งดึงดูดใจ	3.96	0.880	มาก
1.4 การคมนาคม	3.90	0.763	มาก
1.5 มีสิ่งอำนวยความสะดวก	3.82	0.850	มาก
1.6 มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.88	0.872	มาก
1.7 ที่พัก	3.78	0.910	มาก
1.8 กิจกรรม	3.76	0.870	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (n=50)		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	แปลผล
2. มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.95	1.197	มาก
2.1 มีบริการด้านความปลอดภัย	4.84	0.714	มาก
2.2 มีบริการนำเที่ยวและมีทัศนียภาพ	3.90	0.886	มาก
2.3 มีบริการด้านขนส่ง	3.90	0.839	มาก
2.4 มีบริการด้านสารสนเทศ	3.88	0.872	มาก
2.5 มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร	3.84	0.866	มาก
2.6 มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ	3.84	0.842	มาก
2.7 มีบริการสินค้าและของที่ระลึก	3.72	0.784	มาก
2.8 มีบริการที่พักค้างแรม	3.68	0.978	มาก
3. มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.90	0.703	มาก
3.1 มีบริการด้านการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.96	0.903	มาก
3.2 มีบริการด้านการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว	3.96	0.832	มาก
3.3 มีบริการด้านการกำหนดแผนการตลาด มีช่องทางการขาย และการสื่อสาร	3.78	0.864	มาก
รวม	3.91	0.796	มาก

จากตารางที่ 4.5 ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี พบว่า ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$, $SD = 1.197$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ มีบริการด้านความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.84$, $SD = 0.714$) มีบริการนำเที่ยวและมีทัศนียภาพ ($\bar{x} = 3.90$, $SD = 0.886$) มีบริการด้านขนส่ง ($\bar{x} = 3.90$, $SD = 0.839$) มีบริการด้านสารสนเทศ

$\bar{x} = 3.88$, $SD.=0.872$) มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร ($\bar{x} = 3.84$, $SD.=0.866$) มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ ($\bar{x} = 3.84$, $SD.=0.842$) มีบริการสินค้าและของที่ระลึก ($\bar{x} = 3.72$, $SD.=0.784$) และมีบริการที่พักค้างแรม ($\bar{x} = 3.68$, $SD.=0.978$)

มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, $SD.=0.703$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ มีบริการด้านการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{x} = 3.96$, $SD.=0.903$) มีบริการด้านการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.90$, $SD.=0.832$) และมีบริการด้านการกำหนดแผนการตลาด มีช่องทางการขาย และการสื่อสาร ($\bar{x} = 3.78$, $SD.=0.864$)

มาตรฐานมาตรฐานด้านองค์ประกอบ / แหล่ง/กิจกรรม ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$, $SD.=0.786$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 4.00$, $SD.=0.904$) มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{x} = 3.96$, $SD.=0.924$) สิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x} = 3.96$, $SD.=0.880$) การคมนาคม ($\bar{x} = 3.90$, $SD.=0.763$) มีสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.82$, $SD.=0.850$) มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{x} = 3.88$, $SD.=0.872$) ที่พัก ($\bar{x} = 3.78$, $SD.=0.910$) และกิจกรรม ($\bar{x} = 3.76$, $SD.=0.870$)

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญการจัดการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการสัมภาษณ์ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 100 แห่ง จากเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับรางวัล “แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม” ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2561 ตามประเด็น ข้อมูลทั่วไป บริบททั่วไปของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีผลการศึกษาดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลจากการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน n=100

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	29	29.0
หญิง	71	71.0
2. อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 40ปี	29	29.0
41-50 ปี	35	35.0
51-60 ปี	17	17.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 61ปี	19	19.0
ค่าต่ำสุด = 25 ปี ค่าสูงสุด = 72 ปี ค่าเฉลี่ย = 47.68 SD=11.585		
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	13	13.0
อนุปริญญา/ปวส.	18	18.0
ปริญญาตรี	57	57.0
ปริญญาโท	12	12.0
4. ตำแหน่งงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ผู้ช่วยผู้จัดการ /รองประธาน	11	11
ผู้จัดการ/ประธาน	59	59
เจ้าของกิจการ	30	30
5. มีประสบการณ์ดำเนินงานเฉลี่ย		
ต่ำกว่าหรือ เท่ากับ 5 ปี	57	57.0
6-10 ปี	21	21.0
11-15 ปี	10	10.0
16-20 ปี	9	9.0
มากกว่าหรือ เท่ากับ 21 ปี	3	3.0
ต่ำสุด = 1 ปี สูงสุด = 30 ปี ค่าเฉลี่ย = 8.16 SD = 6.090		

จากตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

1. เพศ พบว่า ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 71 เป็นหญิง และร้อยละ 29 เป็นชาย

2. อายุ พบว่า ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีอายุเฉลี่ย 47.68 ปี โดย 25 ปี มีอายุน้อยที่สุด และ 72 ปี มีอายุสูงสุด

3. การศึกษา พบว่า ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 57 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 18 สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือปวส. ร้อยละ 13 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. และร้อยละ 12 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท เรียงตามลำดับ

4. ตำแหน่งงาน พบว่า ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 59 มีตำแหน่งงานเป็นผู้จัดการหรือประธานกลุ่ม ร้อยละ 30 มีตำแหน่งงานเป็นเจ้าของกิจการ และร้อยละ 11 มีตำแหน่งงานเป็นผู้ช่วยผู้จัดการหรือรองประธานกลุ่ม เรียงตามลำดับ

5. มีประสบการณ์ดำเนินงานเฉลี่ย พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินการเฉลี่ย 8.16 ปี โดย 1 ปี ระยะเวลาในการดำเนินการต่ำสุด และ 3 ปี ระยะเวลาในการดำเนินการสูงสุด

3.2 บริบทของเครือข่ายตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามประเด็น จำนวนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ระยะเวลาในการดำเนินการ ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) ลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลสภาพพื้นฐานของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร n=100

ข้อมูลสภาพพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนเนื้อที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ต่ำกว่าหรือ เท่ากับ 20ไร่	59	59.0
21-40ไร่	18	18.0
41-60ไร่	14	14.0
61-80 ไร่	4	4.0
81-100 ไร่	2	2.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 101ไร่	3	3.0
ต่ำสุด = 3ไร่ สูงสุด = 230 ไร่ ค่าเฉลี่ย=29.03 SD=33.469		
2. ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ปลูกพืช	27	27.0
การประมง	2	2.0
เกษตรผสมผสาน	65	65.0
การแปรรูปสินค้าเกษตร	6	6.0
3. รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
น้อยกว่า 30,000 บาท	19	19.0
30,001- 50,000 บาท	33	33.0
50,001 – 100,000 บาท	28	28.0
100,001 – 200,000 บาท	11	11.0
200,001 – 300,000 บาท	4	4.0
สูงกว่า 300,000 บาท	5	5.0
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับ อปท.		
ร่วมทุกขั้นตอน	97	97.0
ไม่ได้ร่วม	3	3.0

จากตารางที่ 4.7 ข้อมูลสภาพพื้นฐานของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า

1. จำนวนเนื้อที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า จำนวนเนื้อที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 29.32 ไร่ โดย 3 ไร่ จำนวนเนื้อที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่ำสุด และ 230 ไร่ จำนวนเนื้อที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสูงสุด

2. ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ร้อยละ 65 ทำเกษตรแบบเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 27 ทำเกษตรแบบปลูกพืช ร้อยละ 6 ทำการแปรรูปสินค้าเกษตร และร้อยละ 2 ทำการประมง เรียงตามลำดับ

3. รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย) พบว่า ร้อยละ 33 มีรายได้ในช่วง 30,001-50,000 บาท ร้อยละ 28 มีรายได้ในช่วง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 19 มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท ร้อยละ 11 มีรายได้ในช่วง 100,001-200,000 บาท ร้อยละ 5 มีรายได้สูงกว่า 300,000 บาท และร้อยละ 4 มีรายได้ในช่วง 200,001-300,000 บาท เรียงตามลำดับ

4. ลักษณะการมีส่วนร่วมระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ร้อยละ 97 มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และ ร้อยละ 3 ไม่ได้มีส่วนร่วม

3.3 ความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลของความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA) มีจิตใจธรรมมาภิบาล 6 ด้าน การมีส่วนร่วม มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน มีความสามัคคีปรองดอง มีนวัตกรรม มีมาตรฐาน มีต้นทุนที่ดี และมีผู้นำองค์กรดี ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ของ เครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9 ด้าน	ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (n=100)		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	แปลผล
1. ด้านการบริหารจัดการ(POSDCoRB+PA)	4.26	0.689	มากที่สุด
1.1 การวางแผน (Planning)	4.48	0.594	มากที่สุด
1.2 งบประมาณ (Budgeting)	4.42	0.684	มากที่สุด
1.3 นโยบาย (Policy)	4.31	0.775	มากที่สุด
1.4 การจัดองค์กร (Organizing)	4.28	0.668	มากที่สุด
1.5 การอำนวยการ (Directing)	4.25	0.592	มากที่สุด
1.6 การประสานงาน (Coordinating)	4.22	0.690	มากที่สุด
1.7 การรายงานผล (Reporting)	4.18	0.702	มาก
1.8 การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing)	4.14	0.667	มาก
1.9 ด้านอำนาจหน้าที่ (Authority)	4.07	0.823	มาก
2. มีจิตใจธรรมภิบาล 6 ด้าน	4.57	0.496	มากที่สุด
2.1 มีหลักความรับผิดชอบ	4.62	0.528	มากที่สุด
2.2 มีหลักความคุ้มค่า	4.61	0.530	มากที่สุด
2.3 มีหลักความโปร่งใส	4.61	0.530	มากที่สุด
2.4 มีหลักคุณธรรม	4.58	0.572	มากที่สุด
2.5 มีหลักการมีส่วนร่วม	4.54	0.558	มากที่สุด
2.6 มีหลักนิติธรรม	4.51	0.674	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วม	4.09	0.720	มาก
3.1 ร่วมกันวางแผน	4.14	0.739	มาก
3.2 ร่วมกันปฏิบัติตามแผน	4.14	0.739	มาก
3.3 ร่วมกันรับผลประโยชน์	4.01	0.927	มาก
4. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน	4.28	0.596	มากที่สุด
4.1 ด้านสิ่งแวดล้อม	4.30	0.674	มากที่สุด
4.2 ด้านสังคม	4.28	0.697	มากที่สุด
4.3 ด้านเศรษฐกิจ	4.27	0.723	มากที่สุด

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ของ เครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9 ด้าน	ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (n=100)		
	ค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)	ค่าSD	แปลผล
5. มีความสามัคคีปรองดอง	4.03	0.822	มาก
5.1 สามัคคีปรองดอง	4.03	0.822	มาก
6. มีนวัตกรรม	3.97	0.846	มาก
6.1 มีนวัตกรรม	3.97	0.846	มาก
7. มีมาตรฐาน	4.05	0.845	มาก
7.1 มีมาตรฐาน	4.05	0.845	มาก
8. มีต้นทุนที่ดี	4.00	0.733	มาก
8.1 งบประมาณ	4.11	0.790	มาก
8.2 บุคลากรดี	3.99	0.823	มาก
8.3 เครื่องมือ	3.91	0.793	มาก
9. มีผู้นำองค์กรดี	4.04	0.751	มาก
9.1 ผู้นำองค์กรดี	4.04	0.751	มาก
รวม	4.25	0.471	มาก

จากตารางที่ 4.8 ความสำคัญของการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ในภาพรวมให้ความสำคัญระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, $SD.=0.471$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA) ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$, $SD.=0.689$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความสำคัญในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ได้แก่ การวางแผน ($\bar{x} = 4.48$, $SD.=0.594$) งบประมาณ ($\bar{x} = 4.42$, $SD.=0.684$) นโยบาย ($\bar{x} = 4.31$, $SD.=0.775$) การจัดองค์กร ($\bar{x} = 4.28$, $SD.=0.668$) การอำนวยการ ($\bar{x} = 4.25$, $SD.=0.592$) และการประสานงาน ($\bar{x} = 4.22$, $SD.=0.690$) รองลงมาประเด็นที่ให้ความสำคัญในระดับมาก 3 ข้อ ได้แก่ การรายงานผล ($\bar{x} = 4.18$, $SD.=0.702$) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.14$, $SD.=0.667$) และด้านอำนาจหน้าที่ ($\bar{x} = 4.07$, $SD.=0.823$)

2. **ด้านมีจิตใจธรรมมาภิบาล** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57, SD.=0.496$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความสำคัญในระดับมากที่สุด 6 ข้อ ได้แก่ มีหลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{x} = 4.62, SD.=0.528$) มีหลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.61, SD.=0.530$) มีหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.61, SD.=0.530$) มีหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.58, SD.=0.572$) มีหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 4.54, SD.=0.558$) และมีหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.51, SD.=0.674$)

3. **ด้านการมีส่วนร่วม** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09, SD.=0.720$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความสำคัญในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ ร่วมกันวางแผน ($\bar{x} = 4.14, SD.=0.739$) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ($\bar{x} = 4.14, SD.=0.739$) และ ร่วมกันรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.01, SD.=0.927$)

4. **ด้านแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.28, SD.=0.596$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความสำคัญในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.30, SD.=0.674$) ด้านสังคม ($\bar{x} = 4.28, SD.=0.697$) และ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 4.27, SD.=0.723$)

5. **ด้านความสามัคคีปรองดอง** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03, SD.=0.822$)

6. **ด้านมีนวัตกรรม** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97, SD.=0.846$)

7. **ด้านมีมาตรฐาน** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05, SD.=0.845$)

8. **ด้านมีต้นทุนที่ดี** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00, SD.=0.733$) ซึ่งสามารถแบ่งตามระดับความสำคัญในระดับมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ งบประมาณ ($\bar{x} = 4.11, SD.=0.790$) บุคลากรดี ($\bar{x} = 3.99, SD.=0.823$) และ เครื่องมือ ($\bar{x} = 3.91, SD.=0.793$)

9. **ด้านมีผู้นำองค์กรดี** ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04, SD.=0.751$)

3.4 ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการสัมภาษณ์ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามประเด็นมาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรมมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและมาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีผลการศึกษา ดังนี้ ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (n=100)		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	แปลผล
1. มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม	3.84	0.751	มาก
1.1 สิ่งอำนวยความสะดวก	3.94	0.886	มาก
1.2 สิ่งดึงดูดใจ	3.90	0.859	มาก
1.3 มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.90	0.859	มาก
1.4 การคมนาคม	3.88	0.769	มาก
1.5 กิจกรรม	3.84	0.861	มาก
1.6 มีสิ่งอำนวยความสะดวก	3.80	0.829	มาก
1.7 มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.78	0.836	มาก
2. มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.73	0.734	มาก
2.1 มีบริการด้านขนส่ง	3.83	0.805	มาก
2.2 มีบริการด้านสารสนเทศ	3.77	0.827	มาก
2.3 มีบริการด้านความปลอดภัย	3.76	0.842	มาก
2.4 มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	3.76	0.818	มาก
2.5 มีบริการสินค้าและของที่ระลึก	3.74	0.787	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (n=100)		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	แปลผล
2.6 มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ	3.72	0.792	มาก
2.7 มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร	3.66	0.768	มาก
2.8 มีบริการที่พักค้างแรม	3.62	0.962	มาก
3. มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.75	0.814	มาก
3.1 มีบริการด้านการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว	3.78	0.848	มาก
3.2 มีบริการด้านการกำหนดแผนการตลาด มีช่องทางการขาย และการสื่อสาร	3.76	0.842	มาก
3.3 มีบริการด้านการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.72	0.866	มาก
รวม	3.78	0.713	มาก

จากตารางที่ 4.9 ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ความสำคัญของมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, $SD.=0.713$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

มาตรฐานมาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$, $SD.=0.751$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.94$, $SD.=0.886$) สิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x} = 3.90$, $SD.=0.859$) มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{x} = 3.90$, $SD.=0.859$) การคมนาคม ($\bar{x} = 3.88$, $SD.=0.769$) กิจกรรม ($\bar{x} = 3.84$, $SD.=0.861$) มีสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.80$, $SD.=0.829$) มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{x} = 3.78$, $SD.=0.836$) และ ที่พัก ($\bar{x} = 3.68$, $SD.=0.909$)

มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 3.75$, $SD.=0.814$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญใน

ระดับมาก ได้แก่ มีบริการด้านการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.78, SD.=0.848$) มีบริการด้านการกำหนดแผนการตลาด มีช่องทางการขาย และการสื่อสาร ($\bar{x} = 3.76, SD.=0.842$) และมีบริการด้านการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{x} = 3.72, SD.=0.866$)

มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73, SD.=0.734$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ให้ความสำคัญในระดับมาก ได้แก่ มีบริการด้านขนส่ง ($\bar{x} = 3.83, SD.=0.805$) มีบริการด้านสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.77, SD.=0.827$) มีบริการด้านความปลอดภัย ($\bar{x} = 3.76, SD.=0.842$) มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ($\bar{x} = 3.76, SD.=0.818$) มีบริการสินค้าและของที่ระลึก ($\bar{x} = 3.74, SD.=0.787$) มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ ($\bar{x} = 3.72, SD.=0.792$) มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร ($\bar{x} = 3.66, SD.=0.768$) และมีบริการที่พักค้างแรม ($\bar{x} = 3.62, SD.=0.962$)

ขั้นตอนที่ 4 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการวิจัยเรื่องโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ร่วมกับการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 3 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลปฏิบัติที่ดี 15 แห่ง ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 50 แห่ง และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 100 แห่ง เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนการกำหนดแนวทางเป็นยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

4.1 ผลจากการวิเคราะห์ (SWOT Analysis)

นำผลการจากวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ได้จากการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติเปรียบเทียบ (t-test) การวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) นำข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) จุด

แข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบตัวแปรที่อยู่ภายใต้การส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน

จุดแข็ง (Strength)

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าของงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลทรัพยากรธรรมชาติมีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีขอบเขตรับผิดชอบชัดเจน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเองได้
- การมีส่วนร่วมของประชาชนดีในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จุดอ่อน (Weakness)

- บุคลากรด้านส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจและมีภารกิจรับผิดชอบเยอะ
- งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ในการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่เพียงพอ
- มีระเบียบการที่เกี่ยวข้องพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก ทำให้ซ้ำต่อการขับเคลื่อน
- บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โอนย้ายบ่อย ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง
- การเมืองเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้นโยบายด้านการพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดความต่อเนื่อง (ระดับท้องถิ่น)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

โอกาส (Opportunity)

- มีนโยบายภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้การสนับสนุน
- มีองค์กรสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณด้านการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสม

อุปสรรค (Threat)

- มีภัยพิบัติต่างๆเกิดขึ้นบ่อย เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม วาดภัย ฯลฯ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานเชิงเกษตร
- มีโรคระบาด เช่น ไข้เลือดออก COVID-19 ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานเชิงเกษตร
- การเมืองเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่อง (ระดับประเทศ) ส่งผลกระทบต่อการทำงานเชิงเกษตร

4.2 ผลการวิเคราะห์การใช้ TOWS Matrix

หลังการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรคแล้ว จึงนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์เพื่อที่จะกำหนดแนวทางแก้ไขในรูปแบบความสัมพันธ์แบบ Matrix โดยใช้ตาราง TOWS Matrix ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงข้อมูลการวิเคราะห์ (TOWS Matrix)

	Strength(จุดแข็ง)	Weakness(จุดอ่อน)
	<ul style="list-style-type: none"> • อปท.เป็นเจ้าของงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร • อปท. มีอำนาจหน้าที่ดูแลทรัพยากรธรรมชาติมีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีขอบเขตรับผิดชอบชัดเจน • อปท. สามารถกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเองได้ • การมีส่วนร่วมของประชาชนดีในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> • บุคลากรด้านส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีน้อย ขาดความรู้ความเข้าใจและมีการกีดกันปิดขอบเขต • งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ในการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่เพียงพอ • การบริหารจัดการ ไม่มีคุณภาพ และระเบียบการที่เกี่ยวข้องพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก ทำให้ช้าต่อการขับเคลื่อน • บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโอนย้ายบ่อย ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง • การเมืองเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้นโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดความต่อเนื่อง (ระดับท้องถิ่น)
Opportunity(โอกาส)	SO (กลยุทธ์เชิงรุก)	WO (กลยุทธ์เชิงแก้ไข)
<ul style="list-style-type: none"> • มีนโยบายภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้การสนับสนุน • มีองค์กรสนับสนุนด้านวิชาการและงบประมาณด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสม 	กำหนดนโยบาย ตั้งงบประมาณส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่น โดยสร้างการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับนโยบายของทุกภาคส่วน และกำหนดเป็นรูปแบบการส่งเสริมมีการมุ่งเน้นการสร้างงาน สร้างอาชีพ	การอบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยบูรณาการร่วมกับภาคส่วนต่างๆ และการกำหนดแนวทางให้ความรู้การบริหารจัดการที่ดี

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

Threat(อุปสรรค)	ST (กลยุทธ์เชิงป้องกัน)	WT (กลยุทธ์เชิงรับ)
<ul style="list-style-type: none"> มีภัยพิบัติต่างๆเกิดขึ้นบ่อย เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม วิกฤติ ฯลฯ มีโรคระบาด เช่น ไข้เลือดออก COVID-19 และการเมืองเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่อง (ระดับประเทศ) ส่งผลกระทบต่อการทำงานเชิงเกษตร 	กำหนดนโยบายเชิงรับในการส่งเสริมอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเยียวยาภัยพิบัติต่างๆ ตลอดจนรองรับการว่างงานของเกษตรกร โดยการมีส่วนร่วม	สนับสนุนงบประมาณวิชาการ และเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย รวมถึงจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาชน รวมถึงไปถึงการส่งเสริมให้ยั่งยืนทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากการนำแนวคิด TOWS Matrix มาแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยได้กำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลยุทธ์ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy)

กำหนดนโยบาย ตั้งงบประมาณส่งเสริมและพัฒนาการทำงานเชิงเกษตรในท้องถิ่น โดยสร้างการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับนโยบายของทุกภาคส่วน และกำหนดเป็นรูปแบบการส่งเสริม มีการมุ่งเน้นการสร้างงาน สร้างอาชีพ

ข้อดี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถกำหนดงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาการทำงานเชิงเกษตรได้ดีขึ้น

ข้อเสีย

ภาระงานและความรับผิดชอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy)

การอบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร โดยบูรณาการร่วมกับภาคส่วนต่างๆ และการกำหนดแนวทางให้ความรู้การบริหารจัดการที่ดี

ข้อดี

เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มีระบบระเบียบมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสีย

เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานแบบใหม่ บุคลากรอาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ระบบใหม่

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy)

กำหนดนโยบายเชิงรับในการส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู และเยียวยาภัยพิบัติต่างๆ ตลอดจนรองรับการว่างงานของเกษตรกร โดยการมีส่วนร่วม

ข้อดี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ข้อเสีย

สร้างนิสัยของรัฐอุปถัมภ์แก่เกษตรกรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางกลุ่ม

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy)

สนับสนุนงบประมาณวิชาการ และเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย รวมถึงจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาชน รวมไปถึงการส่งเสริมให้ยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ข้อดี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณในการใช้จ่ายด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเพียงพอ

ข้อเสีย

ขาดความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร

4.4 ผลจากการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ทำให้เห็นถึงทิศทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืนและเห็นถึงแนวปฏิบัติว่าจะดำเนินการอย่างไร การกำหนดพันธกิจเป็นกรอบในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดพันธกิจนี้จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าใจรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสามารถกำหนดเป้าประสงค์ของแต่ละยุทธศาสตร์พร้อมกับตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

(แผนยุทธศาสตร์ 5 ปี) ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนากองทัพอากาศ
เชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ดังตารางที่ 4.1

แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
วิสัยทัศน์	เป็นข้อมูลและคลังความรู้ที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืน			
พันธกิจ	ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามขบวนการบริหารจัดการที่ดี	ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐาน	ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีรูปแบบ	ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืน
คำนิยาม	Extension and Development		Model	Agrotourism
ยุทธศาสตร์	อปท.มีการบริหารจัดการที่ดีในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	อปท.มีมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	มีรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างยั่งยืน
เป้าประสงค์	ประชาชนได้รับประโยชน์	แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐาน	เกษตรกรมีอาชีพและรายได้	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยั่งยืน
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย(5ปี)	ประชาชนได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นทุกปี	แหล่ง การบริการ และการตลาดท่องเที่ยว มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น	เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถพึ่งพาตนเองได้
กลยุทธ์	ให้ความรู้ตามขบวนการบริหารจัดการที่ดี โดยประชาชนมีส่วนร่วม	ก่อสร้างปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อประชาสัมพันธ์ ตามมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ฝึกอบรมการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา	ให้การส่งเสริมและพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและครบวงจร

ภาพที่ 4.1 แสดงแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากตารางที่ 4.1 แสดงแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสรุปได้ว่า เป็นข้อมูลและคลังความรู้ที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืน โดยมีพันธกิจหลักคือ 1) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามกระบวนการบริหารจัดการที่ดี โดยการให้ความรู้ตามกระบวนการการบริหารจัดการที่ดีโดยประชาชนมีส่วนร่วมทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ดีในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่งผลให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นทุกปี 2) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐาน โดยการก่อสร้างปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อประชาสัมพันธ์ ตามมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยว การบริการ และการตลาดท่องเที่ยวมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น 3) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีรูปแบบ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน มีการฝึกอบรมการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา ส่งผลให้เกษตรกรมีอาชีพและเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น 4) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมและพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและครบวงจร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยั่งยืน

4.4 การเปรียบเทียบระดับความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งหมด 9 ด้าน โดยใช้สถิติเปรียบเทียบ (t-test) ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 ด้าน	ตัวแทนแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีผล การปฏิบัติที่ดี (n=50)		ตัวแทนเครือข่าย แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร (n=100)		ค่า t (t-test)	Sig
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD		
	1. ด้านการบริหารจัดการ(POSDCoRB+PA)	4.24	0.543	4.26		
1.1 การวางแผน (Planning)	4.48	0.677	4.48	0.594	0.000	1.000
1.2 งบประมาณ (Budgeting)	4.40	0.728	4.42	0.684	0.165	0.869
1.3 นโยบาย(Policy)	4.28	0.809	4.31	0.775	0.220	0.826
1.4 การจัดองค์กร (Organizing)	4.26	0.694	4.28	0.668	0.171	0.865
1.5 การอำนวยการ (Directing)	4.24	0.625	4.25	0.592	0.096	0.924
1.6 การประสานงาน (Coordinating)	4.20	0.728	4.22	0.690	0.164	0.870
1.7 การรายงานผล (Reporting)	4.16	0.738	4.18	0.702	0.162	0.872
1.8 การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing)	4.14	0.670	4.14	0.667	0.000	1.000
1.9 ด้านอำนาจหน้าที่ (Authority)	4.04	0.856	4.07	0.823	0.206	0.837
2. มิติจริยธรรม 6 ด้าน	4.59	0.505	4.57	0.496	0.212	0.832
2.1 มีหลักความรับผิดชอบ	4.68	0.513	4.62	0.528	0.291	0.827
2.2 มีหลักความคุ้มค่า	4.66	0.519	4.61	0.530	0.771	0.442
2.3 มีหลักความโปร่งใส	4.64	0.525	4.61	0.530	0.548	0.584
2.4 มีหลักคุณธรรม	4.58	0.538	4.58	0.572	0.402	0.688
2.5 มีหลักการมีส่วนร่วม	4.54	0.572	4.54	0.558	0.419	0.676
2.6 มีหลักนิติธรรม	4.52	0.677	4.51	0.674	0.253	0.801
3. การมีส่วนร่วม	4.10	0.697	4.09	0.720	0.000	1.000
3.1 ร่วมกันวางแผน	4.14	0.729	4.14	0.739	0.270	0.745
3.2 ร่วมกันปฏิบัติตามแผน	4.10	0.707	4.14	0.739	0.317	0.752
3.3 ร่วมกันรับผลประโยชน์	4.06	0.793	4.01	0.927	0.752	0.752

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 ด้าน	ตัวแทนแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีผล การปฏิบัติที่ดี (n=50)		ตัวแทนเครือข่าย แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร (n=100)		ค่า t (t- test)	Sig
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD		
	4. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน	4.25	0.633	4.28		
4.1 ด้านสิ่งแวดล้อม	4.30	0.704	4.30	0.674	0.000	1.000
4.2 ด้านเศรษฐกิจ	4.24	0.687	4.28	0.697	0.397	0.692
4.3 ด้านสังคม	4.22	0.737	4.27	0.723	0.337	0.740
5. มีความสามัคคีปรองดอง	3.92	0.804	4.03	0.822	0.495	0.622
5.1 สามัคคีปรองดอง	3.92	0.804	4.03	0.822	0.495	0.622
6. มีนวัตกรรม	3.98	0.845	3.97	0.846	0.068	0.946
6.1 นวัตกรรม	3.98	0.845	3.97	0.846	0.068	0.946
7. มีมาตรฐาน	4.06	0.867	4.05	0.845	0.680	0.946
7.1 มีมาตรฐาน	4.06	0.867	4.05	0.845	0.680	0.946
8. มีต้นทุนที่ดี	3.96	0.748	4.00	0.733	0.339	0.735
8.1 งบประมาณ	4.04	0.781	4.11	0.790	0.513	0.608
8.2 บุคลากรดี	3.96	0.807	3.99	0.823	0.212	0.832
8.3 เครื่องมือ	3.88	0.824	3.91	0.793	0.216	0.830
9. มีผู้นำองค์กรดี	4.02	0.769	4.04	0.751	0.153	0.879
9.1 ผู้นำองค์กรดี	4.02	0.769	4.04	0.751	0.153	0.879
รวม	4.24	0.493	4.25	0.471	0.133	0.894

จากตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ในภาพรวมทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญไม่แตกต่างกัน ($t=0.133$, $sig= 0.894$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งสองกลุ่ม พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ($t=0.000$, $sig= 1.000$) มีจิตใจธรรมาภิบาล ($t=0.212$, $sig= 0.832$) การมีส่วนร่วม

($t=0.000$, $\text{sig}= 1.000$) มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาจับเคลื่อน ($t=0.284$, $\text{sig}= 0.832$) มีความสามัคคี
 ประรองคอง($t=0.495$, $\text{sig}= 0.622$) มีนวัตกรรม ($t=0.068$, $\text{sig}= 0.946$) มีมาตรฐาน ($t=0.680$, $\text{sig}=$
 0.946) มีต้นทุนที่ดี ($t=0.339$, $\text{sig}= 0.735$) มีผู้นำองค์กรดี ($t=0.153$, $\text{sig}= 0.879$)

4.5 ระดับความสำคัญของมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลการเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่ง
 ท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
 เกษตรทั้งหมด 3 ด้าน ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่าย
 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของมาตรฐานการส่งเสริมการ
 ท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งหมด 3 ด้าน

มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง เกษตร	ตัวแทนแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีผล การปฏิบัติที่ดี (n=50)		ตัวแทนเครือข่าย แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร (n=100)		ค่า t (t-test)	Sig
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD		
	1. มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม	3.88	0.786	3.84		
1.1 สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)	4.00	0.904	3.94	0.886	0.389	0.698
1.2 มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.96	0.925	3.90	0.859	0.393	0.695
1.3 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)	3.96	0.880	3.90	0.859	0.400	0.690
1.4 การคมนาคม (Accessibility)	3.90	0.763	3.88	0.769	0.151	0.881
1.5 มีสิ่งอำนวยความสะดวก	3.82	0.850	3.84	0.861	0.139	0.890
1.6 มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	3.88	0.872	3.80	0.829	0.681	0.497
1.7 ที่พัก (Accommodation)	3.78	0.910	3.78	0.836	0.635	0.526
1.8 กิจกรรม (Activity)	3.76	0.870	3.68	0.909	0.534	0.594
2. มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิง เกษตร	3.95	1.197	3.73	0.734	1.374	0.172
2.1 มีบริการด้านขนส่ง	3.90	0.839	3.82	0.805	0.495	0.621
2.2 มีบริการด้านสารสนเทศ	3.88	0.872	3.77	0.827	0.754	0.542

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง เกษตร	แหล่งท่องเที่ยวที่มี ผลการปฏิบัติที่ ดี (n=50)		เครือข่ายแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตร (n=100)		ค่า t (t-test)	Sig
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า SD		
	2.3 มีบริการด้านความปลอดภัย	4.84	0.714	3.76	0.842	1.495
2.4 มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	3.90	0.872	3.76	0.818	0.961	0.383
2.5 มีบริการสินค้าและของที่ระลึก	3.72	0.784	3.74	0.787	0.147	0.883
2.6 มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ	3.84	0.842	3.72	0.792	0.856	0.393
2.7 มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร	3.84	0.866	3.66	0.768	1.296	0.197
2.8 มีบริการที่พักค้างแรม	3.68	0.978	3.62	0.962	0.358	0.721
3. มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิง เกษตร	3.90	0.703	3.75	0.814	1.086	0.279
3.1 มีบริการด้านการโฆษณาไปยังกลุ่ม นักท่องเที่ยว	3.96	0.832	3.78	0.848	1.233	0.219
3.2 มีบริการด้านการกำหนดแผนการตลาด มี ช่องทางการขาย และการสื่อสาร	3.78	0.864	3.76	0.842	0.136	0.892
3.3 มีบริการด้านการสร้างเส้นทางหรือ กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.96	0.903	3.72	0.866	1.578	0.117
รวม	3.91	0.796	3.78	0.713	1.032	0.304

จากตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งหมด 3 ด้าน พบว่า ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ($t=1.032, \text{Sig}=0.304$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม ($t=0.332, \text{Sig}=0.741$) มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($t=1.374, \text{Sig}=0.172$) มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($t=1.086, \text{Sig}=0.279$)

4.6 ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA)

ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) และจัดกลุ่มปัจจัยเป็นรูปแบบ (model) การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยและจัดกลุ่มปัจจัยต่างๆ เป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน จากปัจจัยประเภทต่างๆ โดยใช้สถิติ Factor Analysis วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหาค่า (1) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) (2) องค์ประกอบ (factor Extraction) โดยวิธี Principle Component Analysis ซึ่งเป็นค่าความผันแปรของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละองค์ประกอบ (3) เพื่อให้การแปลความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีหมุนแกนองค์ประกอบแบบ ออโธกอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธี แวริแมกซ์ (Varimax) เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากนั้นพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ โดยผลการวิเคราะห์ปัจจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี

การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี	องค์ประกอบ				การให้อ่านจ หน้าที่เพื่อ ประโยชน์ต่อ ส่วนรวม
	บุคลากรดีมี มาตรฐานสร้าง นวัตกรรม	วางแผน ปฏิบัติงานตาม หลักธรรมาภิบาล	บริหาร องค์กรอย่าง มืออาชีพ	วางแผนการใช้ งบประมาณและ ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	
1. ด้านการมีนวัตกรรม	0.897				
2. ด้านการมีมาตรฐาน	0.889				
3. ด้านมีงบประมาณเพียงพอ	0.840				
4. ด้านความสามัคคีปรองดอง	0.840				
5. ด้านการมีผู้นำองค์กรดี	0.835				
6. ด้านมีเครื่องมืออุปกรณ์ครบถ้วน ทันสมัย	0.821				
7. ด้านมีบุคลากรที่ดี	0.763				
8. ด้านหลักคุณธรรม		0.962			
9. ด้านหลักความรับผิดชอบ		0.954			

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

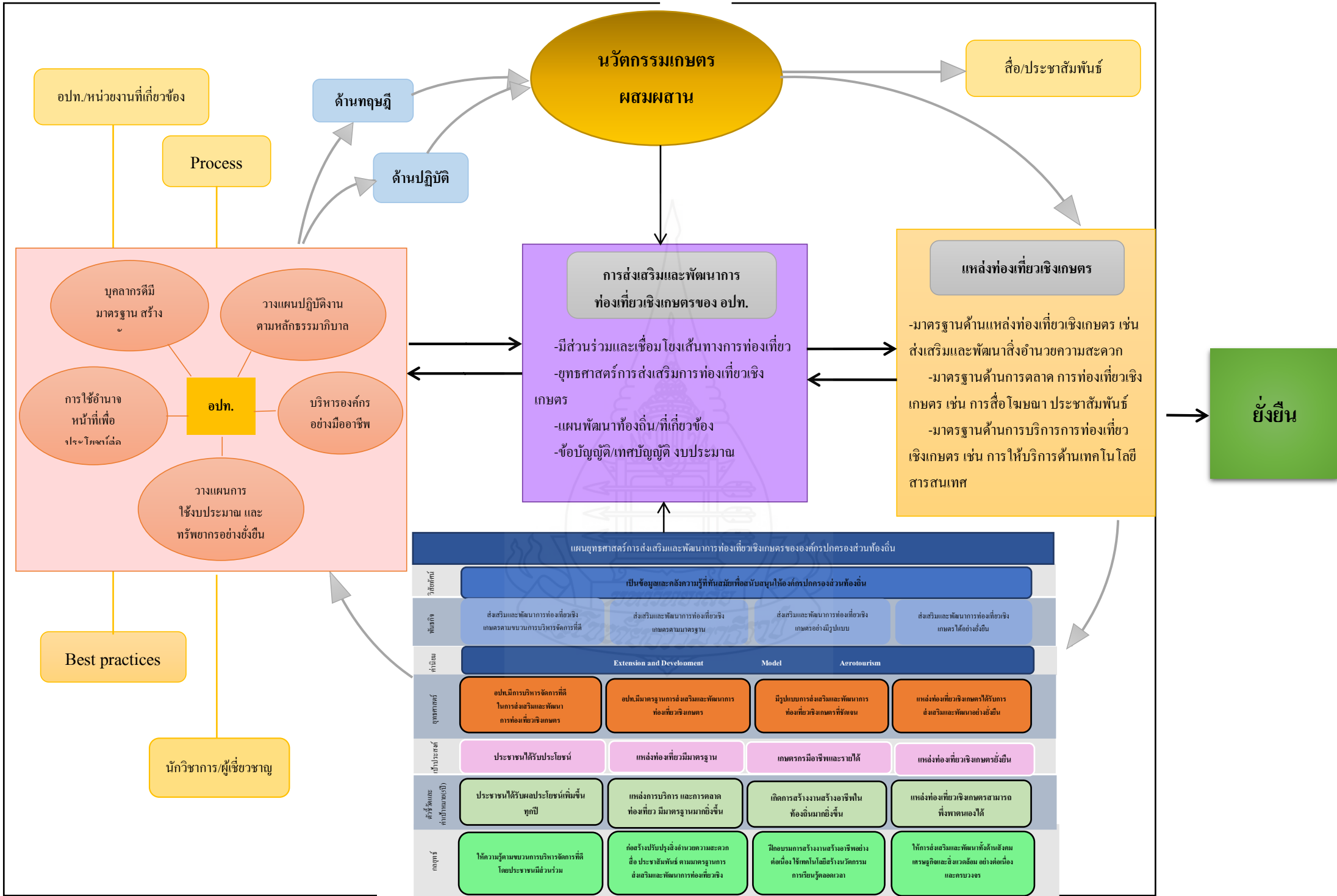
การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี	องค์ประกอบ				การให้อ่านจ หน้าที่เพื่อ ประโยชน์ต่อ ส่วนรวม
	บุคลากรที่มี มาตรฐานสร้าง นวัตกรรม	วางแผน ปฏิบัติงานตาม หลักธรรมาภิบาล	บริหาร องค์กรอย่าง มืออาชีพ	วางแผนการใช้ งบประมาณและ ทรัพยากรอย่างยั่งยืน	
10. ด้านหลักการมีส่วนร่วม		0.933			
11. ด้านหลักความโปร่งใส		0.892			
12. ด้านหลักความคุ้มค่า		0.856			
13. ด้านหลักนิติธรรม		0.835			
14. ด้านนโยบาย		0.562			
15. ด้านร่วมกันวางแผน		0.464			
16. ด้านร่วมกันปฏิบัติตามแผน		0.445			
17. ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน			0.852		
18. ด้านการจัดองค์กร			0.786		
19. ด้านการอำนวยความสะดวก			0.724		
20. ด้านการรายงานผล			0.667		
21. ด้านการประสานงาน			0.627		
22. ด้านสิ่งแวดล้อม				0.845	
23. ด้านเศรษฐกิจ				0.763	
24. ด้านสังคม				0.724	
25. ด้านงบประมาณ				0.614	
26. ด้านการวางแผน				0.498	
27. ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์					0.763
28. ด้านอ่านจหน้าที่					0.672

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีพบว่า การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) และหมุนแกนด้วยเทคนิค Varimax ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้มีจำนวนตัวแปรที่น้อยที่สุดและมีค่า Factor loading มากในแต่ละด้านทั้งหมด 9 ด้าน ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 28 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านมีจิตใจธรรมาภิบาล ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาจับเคลื่อน ด้านมีความสามัคคีปรองดอง ด้านมีนวัตกรรม ด้านมีมาตรฐาน ด้านมีต้นทุนที่ดี และด้านมีผู้นำองค์กรดี เมื่อพิจารณาตามความเหมาะสมสามารถสรุปการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี จัดกลุ่มใหม่ได้จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ **ด้านที่ 1 บุคลากรดีมีมาตรฐานสร้างนวัตกรรม** ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการมีนวัตกรรม ด้านการมีมาตรฐาน ด้านมีงบประมาณเพียงพอ ด้านความสามัคคีปรองดอง ด้านการมีผู้นำองค์กรดี ด้านมีเครื่องมืออุปกรณ์ครบถ้วนทันสมัย และด้านมีบุคลากรที่ดี โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.763 ถึง 0.897 **ด้านที่ 2 การวางแผนปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล** ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านนโยบาย ด้านร่วมกันวางแผน ด้านร่วมกันปฏิบัติตามแผน โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.445 ถึง 0.962 **ด้านที่ 3 การบริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ** ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรายงานผล ด้านการประสานงาน โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.627 ถึง 0.852 **ด้านที่ 4 การวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างยั่งยืน** ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านงบประมาณ ด้านการวางแผน ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.498 ถึง 0.845 และ**ด้านที่ 5 การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม** ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ ด้านอำนาจหน้าที่ โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.672 ถึง 0.763

4.7 การวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ได้จากการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติเปรียบเทียบ (t-test) การวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก (swot analysis) จากนั้นทำการสังเคราะห์เป็นโมเดลต้นแบบ (prototype model) โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทางการบริหารและการส่งเสริมการเกษตรเป็นกรอบในการสังเคราะห์โมเดลมีผลการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ 4.2 โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากภาพที่ 4.2 แสดงโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้หลักการปฏิบัติที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหาร POSDCoRB + PA และมาตรฐานการส่งเสริมการท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมาเป็นกรอบในการส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและการพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์นำไปกำหนดเป็นแผนงาน โครงการส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ต่อไป โดยมีรายละเอียดของโมเดลการส่งเสริมและการพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 บุคลากรดีมีมาตรฐานสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย ด้านการมีนวัตกรรม ด้านการมีมาตรฐาน ด้านมีงบประมาณเพียงพอ ด้านความสามัคคีปรองดอง ด้านการมีผู้นำองค์กรดี ด้านมีเครื่องมืออุปกรณ์ครบถ้วนทันสมัย และด้านมีบุคลากรที่ดี ด้านที่ 2 การวางแผนปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านนโยบาย ด้านร่วมกันวางแผน ด้านร่วมกันปฏิบัติตามแผน ด้านที่ 3 การบริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร ด้านการอำนาจการ ด้านการรายงานผล ด้านการประสานงาน ด้านที่ 4 การวางแผนการใช้งบประมาณอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านงบประมาณ ด้านการวางแผน ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ และด้านที่ 5 การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวม ประกอบด้วย ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ ด้านอำนาจหน้าที่

ส่วนที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเส้นทางกรท้องที่เชิงเกษตร มียุทธศาสตร์การส่งเสริมการท้องที่เชิงเกษตร โดยกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีพันธกิจ คือ ส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรตามกระบวนการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ ส่งเสริมและพัฒนากองท้องที่เชิงเกษตรตามมาตรฐาน ส่งผลให้แหล่งท้องที่เชิงเกษตรมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น มีการ

ส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่ชาวเชียงใหม่อย่างมีรูปแบบ ทำให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้สร้างงานสร้างอาชีพในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้น รวมทั้ง มีแผนพัฒนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตั้งเป็นโครงการไว้ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ งบประมาณเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะต้องประกอบไปด้วยมาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น มีการส่งเสริมและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก มาตรฐานด้านการตลาด เช่น มีการส่งเสริมและพัฒนาสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น มีการส่งเสริมและพัฒนาให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากนั้นสามารถส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่ชาวเชียงใหม่ได้อย่างยั่งยืน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลให้เศรษฐกิจมั่นคง สังคมมั่นคง และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่ชาวเชียงใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการนำโมเดลต้นแบบ (prototype model) ที่ได้จากระยะพัฒนาในขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 10 คน ได้แก่ 1) กองทุนที่ชาวและกีฬาจังหวัดตรัง 2) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดตรัง 3) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและขยายพันธุ์พืชที่ 2 จังหวัดตรัง 4) นายกเทศมนตรีตำบลนาตาล อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง 5) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาโยงใต้ อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง 6) ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลเมืองนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี 7) ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร วังเทพธาโร จังหวัดตรัง 8) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต เชื้อจำ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง 9) อาจารย์ ดร.พิเชตวุฒิ นิลละออ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี และ 10) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง เพื่อนำมาปรับปรุงให้เป็นโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่ชาวเชียงใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบบประเมินประสิทธิผลแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) หลักการสร้างโมเดล 2) การเชื่อมโยงของโมเดล 3) องค์ประกอบด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร และ

5) แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 4.14 ผลจากการประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม (1-5)	ความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติ (1-5)	ความสอดคล้องกับบริบท (1-5)	ความเป็นประโยชน์ (1-5)
1. หลักการสร้างโมเดล	4.75	4.70	4.57	4.52
1.1 จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4.70	5.00	4.50	4.40
1.2 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี รวมถึงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.80	4.70	4.80	4.40
1.3 จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ทางสถิติ เช่น t-test , factor analysis	4.80	4.60	4.70	4.50
1.4 จากการทำ swot analysis , tows matrix และวิเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.70	4.50	4.30	4.80
2. การเชื่อมโยงของโมเดล	4.60	4.65	4.50	4.70
2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี	4.30	4.70	4.30	4.90
2.2 รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.70	4.60	4.60	4.60
2.3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.70	4.50	4.50	4.70
2.4 เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม	4.70	4.80	4.60	4.70
3. องค์ประกอบด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.76	4.58	4.68	4.54
3.1 บุคลากรที่มีมาตรฐานสร้างนวัตกรรม	4.80	4.70	4.70	4.60
3.2 วางแผนปฏิบัติงานตามหลัก ธรรมภิบาล	4.70	4.40	4.60	4.60
3.3 บริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ	4.70	4.70	4.70	4.30
3.4 วางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างยั่งยืน	4.70	4.50	4.70	4.60
3.5 การให้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.90	4.60	4.70	4.60

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	ความ เหมาะสม (1-5)	ความเป็นได้ ในการนำไปปฏิบัติ (1-5)	ความสอดคล้อง กับบริบท (1-5)	ความเป็น ประโยชน์ (1-5)
4. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ เกษตรกร	4.60	4.70	4.53	4.63
4.1 มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม	4.50	4.90	4.50	4.60
4.2 มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.70	4.60	4.70	4.50
4.3 มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.60	4.60	4.40	4.80
5. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.65	4.72	4.52	4.85
5.1 นวัตกรรมเกษตรผสมผสาน	4.60	5.00	4.60	5.00
5.2 สร้างการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยว	4.70	4.60	4.60	4.40
5.3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงเกษตร	4.50	4.60	4.50	5.00
5.4 แผนพัฒนาท้องถิ่น และงบประมาณ	4.80	4.70	4.40	5.00
รวม	4.68	4.67	4.57	4.64
รวมทั้ง 4 ด้าน			4.64	

โดยคะแนนที่ได้รับจะนำมาวิเคราะห์และแปลผลของค่าเฉลี่ยตามระดับความคิดเห็นโดยมี
เกณฑ์ให้คะแนนแต่ละระดับตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80	น้อยที่สุด
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60	น้อย
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40	ปานกลาง
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20	มาก
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 ผลจากการประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ โมเดลการส่งเสริม
และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่ง
มีค่าเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ด้านความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และด้านความสอดคล้องกับบริบท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 จากการประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ดังนั้น โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับบริบท และความเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำไปใช้ได้จริง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Agro-tourism Extension and Development Model by Local Administrative Organizations) ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นประเด็นสำคัญ โดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี 2) เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของการจัดการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) เพื่อประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed method) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม 1) ศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 7,850 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยคัดเลือกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีปีงบประมาณ พ.ศ.2560-2562 ที่ได้รับรางวัลอันดับที่ 1-3 ตามผลประกาศและเจาะจงเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในพื้นที่เท่านั้น จำนวน 15 ราย 2) ศึกษาจากประชากรที่เป็นตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี จำนวน 50 ราย โดยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จที่ได้รับรางวัล “แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องชม” ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี 2561 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) เป็น

ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี แหล่งละ 1 ราย รวมจำนวน 50 ราย 3) ประชากรเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 134 แห่ง โดยเป็นเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาโร ยามานะ (Taro Yamane) จำนวน 100 ราย และ 4) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ราย โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 10 ราย

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-dept interview) สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคำถามและคำถามปลายเปิด (opened-end question) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structural interview form) สำหรับสัมภาษณ์ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นคำถามปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด และแบบประเมินประสิทธิผล (assessment form) สำหรับประเมิน โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากคำถามปลายเปิด และวิเคราะห์เนื้อหาเข้าสู่ตัวแปรและปัจจัยสำคัญ สถิติเชิงเปรียบเทียบ (comparative statistic) เพื่อหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ได้แก่ t-test สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) เพื่อลดจำนวนตัวแปร จากนั้นใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอก (swot analysis) วิเคราะห์กำหนดแนวทางแก้ไข (tows analysis) เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แล้วทำการสังเคราะห์เป็น โมเดลต้นแบบ (prototype model) และประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี พบว่า 1.1) ด้านข้อมูลทั่วไป ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดีร้อยละ 93.3 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.93 ปี ร้อยละ 60 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 40 มีตำแหน่งงานเป็นนายกเทศมนตรี และมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 9.20 ปี 1.2) ด้านสถานการณ์

ทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ตามขนาดพื้นที่ จำนวนประชากร และงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และลักษณะของการเกษตรพบว่า ส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกผักแบบเกษตรอินทรีย์และพัฒนากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งเป็นการท่องเที่ยววิถีชุมชน มุ่งเน้นส่งเสริมรายได้ รูปแบบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะกำหนดวิสัยทัศน์แต่ละท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชุมชนของตน โดยการอบรมให้ความรู้ ร่วมกับภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน องค์กรประกอบของแหล่งท่องเที่ยวพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการส่งเสริมและพัฒนาด้าน องค์กรประกอบแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ที่พัก การคมนาคม สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม มีการส่งเสริมและพัฒนาครบทั้ง 5 ด้าน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชม 1.3) ด้านมาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพบว่า มีการจัดเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดให้มีถนนสะดวกสบาย มีป้ายบอกทาง จุดท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่ นักท่องเที่ยว มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดให้มีห้องน้ำที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีอินเทอร์เน็ตฟรีไว้บริการนักท่องเที่ยว และมีระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการจัดระเบียบได้อย่างมีแบบแผน โดยการใช้งบประมาณอย่างเพียงพอ สนับสนุนให้มีผู้รับผิดชอบรักษาความสะอาด รมรงค์สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงการ ร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม 1.4) ด้านมาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า มีการบริการด้านความปลอดภัย โดยมีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ มีเครื่องมือสื่อสารที่ใช้เพื่อการประสานงานที่รวดเร็ว มีการส่งเสริมให้ร้านอาหารได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับถูกหลัก สุขาภิบาล มีการบริการสินค้าของที่ระลึก ไว้จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน มีบริการที่พักค้างแรมให้สำหรับนักท่องเที่ยวทุกรูปแบบตามสภาพแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง มีการ สนับสนุนให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยการให้นักเรียน นักศึกษาในพื้นที่เป็นฝ่ายต้อนรับบริการนำ เที่ยว ด้านการบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเน้นการ แสดงพื้นเมืองเป็นหลัก โดยการแสดงพื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก มีการพัฒนาระบบเพื่อ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและปลอดภัย อุปกรณ์ ช่วยเหลือคนพิการ ได้แก่ รถเข็น ทางลาด เป็นต้น 1.5) มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวพบว่า มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นบางแห่งยังไม่มีการสนับสนุนหรือกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยว มีการสร้างเส้นทางหรือ กิจกรรมท่องเที่ยว โดยการเชื่อมโยงเส้นทางกิจกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ปรับภูมิทัศน์สองข้าง

ทางให้สวยงาม ในการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีการสนับสนุนได้ดีเท่าที่ควร จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติม เพิ่มช่องทางการโฆษณาให้มีความหลากหลายมากขึ้น 2) จากผลศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี พบว่า 2.1) ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ร้อยละ 64.0 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 47.66 ปี ร้อยละ 74.0 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 58 มีตำแหน่งงานเป็นผู้จัดการหรือประธานกลุ่ม และมีประสบการณ์ดำเนินงานเฉลี่ย 12.44 ปี 2.2) ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี พบว่า จำนวนพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 74.08 ไร่ ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 52.0 ทำเกษตรแบบผสมผสาน รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 38.0 มีรายได้สูงกว่า 300,000 บาท และร้อยละ 84.0 มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2.3) ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$, $SD.=0.493$) การบริหารจัดการในด้านการวางแผน ($\bar{x} = 4.48$, $SD.=0.677$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.68$, $SD.=0.513$) ร่วมกันวางแผน ($\bar{x} = 4.14$, $SD.=0.729$) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.30$, $SD.=0.704$) ความสามัคคีปรองดอง ($\bar{x} = 3.92$, $SD.=0.807$) มินิวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.98$, $SD.=0.845$) มีมาตรฐาน ($\bar{x} = 4.06$, $SD.=0.867$) มีงบประมาณ ($\bar{x} = 4.04$, $SD.=0.781$) และมีผู้นำองค์กรดี ($\bar{x} = 4.02$, $SD.=0.769$) 2.4) ตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีให้ความสำคัญกับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านความปลอดภัย ($\bar{x} = 4.84$, $SD.=0.714$) ด้านการบริการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและด้านการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.96$, $SD.=0.903$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 4.00$, $SD.=0.904$) 3) จากการศึกษา ระดับความสำคัญการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความต้องการส่งเสริมและพัฒนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า 3.1) ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 71 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 47.68 ปี ร้อยละ 57 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 59 มีตำแหน่งงานเป็นผู้จัดการหรือประธานกลุ่ม และมีประสบการณ์ดำเนินงานเฉลี่ย 8.16 ปี 3.2) ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า จำนวนเนื้อที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉลี่ย 29.32 ไร่ ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 65 ทำเกษตรแบบผสมผสาน รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรร้อยละ 33 มีรายได้ในช่วง 30,001-50,000 บาท และร้อยละ 97 มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3.3) ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$, $SD.=0.471$) การบริหารจัดการในด้านการวางแผน ($\bar{x} = 4.48$, $SD.=0.594$) หลักความรับผิดชอบต่อ ($\bar{x} = 4.62$, $SD.=0.528$) ร่วมกันวางแผน ($\bar{x} = 4.14$, $SD.=0.739$)

สิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.30, SD.=0.674$) ความสามัคคีปรองดอง ($\bar{x} = 4.03, SD.=0.822$) นวัตกรรม ($\bar{x} = 3.97, SD.=0.846$) มีมาตรฐาน ($\bar{x} = 4.05, SD.=0.845$) มีต้นทุนที่ดี ($\bar{x} = 4.11, SD.=0.790$) และมีผู้นำองค์กรดี ($\bar{x} = 4.04, SD.=0.751$) 3.4) ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้ ความสำคัญในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78, SD.=0.713$) มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 3.94, SD.=0.886$) ด้านการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.78, SD.=0.848$) และด้านบริการขนส่ง ($\bar{x} = 3.83, SD.=0.805$) 4) จากการวิเคราะห์และ สังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า 4.1) ผลจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการตั้ง งบประมาณการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการ สร้างการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผนและร่วมกันรับผลประโยชน์ ให้ สอดคล้องกับนโยบายทุกภาคส่วน มีการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการร่วมกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่หลากหลายมาก ยิ่งขึ้น กำหนดนโยบายเชิงรับในการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเยียวยาภัยพิบัติต่างๆ ตลอดจน รองรับการว่างงานของเกษตรกร สนับสนุนงบประมาณวิชาการ และเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย รวมถึงจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคประชาชน ในการกำหนดแผน ยุทธศาสตร์ เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยว เชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืน โดยมีพันธกิจหลักคือ (1)ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตาม กระบวนการบริหารจัดการที่ดี โดยการให้ความรู้ตามกระบวนการบริหารจัดการที่ดีโดย ประชาชนมีส่วนร่วมทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการที่ดีในการส่งเสริมและ พัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่งผลให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นทุกปี (2)ส่งเสริมและ พัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐาน โดยการก่อสร้างปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ประชาสัมพันธ์ ตามมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยว การบริการ และการตลาดท่องเที่ยวมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น (3)ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่างมีรูปแบบ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาก ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจน มีการฝึกอบรมการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยี สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา ส่งผลให้เกษตรกรมีอาชีพและเกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ ในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น (4)ส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริม และพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและครบวงจร แหล่งท่องเที่ยวเชิง

เกษตรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยั่งยืน 4.2) การเปรียบเทียบตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ในภาพรวมทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญไม่แตกต่างกัน ($t=0.133$, $sig=0.894$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้งสองกลุ่ม พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ($t=0.000$, $sig=1.000$) มีจิตใจซื่อสัตย์สุจริต ($t=0.212$, $sig=0.832$) การมีส่วนร่วม ($t=0.000$, $sig=1.000$) มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน ($t=0.284$, $sig=0.832$) มีความสามัคคีปรองดอง ($t=0.495$, $sig=0.622$) มีนวัตกรรม ($t=0.068$, $sig=0.946$) มีมาตรฐาน ($t=0.680$, $sig=0.946$) มีต้นทุนที่ดี ($t=0.339$, $sig=0.735$) มีผู้นำองค์กรดี ($t=0.153$, $sig=0.879$) 4.3) การเปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อระดับความสำคัญของมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งหมด 3 ด้าน พบว่า ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ($t=1.032$, $Sig=0.304$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม ($t=0.332$, $Sig=0.741$) มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($t=1.374$, $Sig=0.172$) มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($t=1.086$, $Sig=0.279$) 4.4) แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดี พบว่า การบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) และหมุนแกนด้วยเทคนิค Varimax ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้มีจำนวนตัวแปรที่น้อยที่สุดและมีค่า Factor loading มากในแต่ละด้านได้ทั้งหมด 9 ด้าน ประกอบด้วยตัวแปรทั้งหมด 28 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านมีจิตใจซื่อสัตย์สุจริต ด้านการมีส่วนร่วม ด้านมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน ด้านมีความสามัคคีปรองดอง ด้านมีนวัตกรรม ด้านมีมาตรฐาน ด้านมีต้นทุนที่ดี และด้านมีผู้นำองค์กรดี เมื่อพิจารณาตามความเหมาะสมสามารถสรุปการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีสามารถจัดกลุ่มใหม่ได้จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 บุคลากรมีมาตรฐานสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการมีนวัตกรรม ด้านการมีมาตรฐาน ด้านมีงบประมาณเพียงพอ ด้านความสามัคคีปรองดอง ด้านการมีผู้นำองค์กรดี ด้านมีเครื่องมืออุปกรณ์ครบถ้วนทันสมัย และด้านมีบุคลากรที่ดี โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.763 ถึง 0.897 ด้านที่ 2 การวางแผนปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านนโยบาย ด้านร่วมกันวางแผนด้านร่วมกันปฏิบัติตามแผน โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.445 ถึง 0.962 ด้านที่ 3 การบริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรายงานผล ด้านการประสานงานโดยมี

ค่าน้ำหนักระหว่าง 0.627 ถึง 0.852 **ด้านที่ 4 การวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างยั่งยืน** ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านงบประมาณ ด้านการวางแผน ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.498 ถึง 0.845 และ**ด้านที่ 5 การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม** ประกอบด้วยตัวแปร จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ ด้านอำนาจหน้าที่ โดยมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.672 ถึง 0.763

5) การประเมินประสิทธิผลของโมเดลและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลจากการประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยทั้งหมด 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ด้านความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และด้านความสอดคล้องกับบริบท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 จากการประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ดังนั้น โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสม มีความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับบริบท และความเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำไปใช้ได้จริง

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ผลการศึกษาพบว่า

ส่วนใหญ่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะกำหนดวิสัยทัศน์แต่ละท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชุมชนของตน เน้นการอบรมให้ความรู้ ร่วมกับภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน มีการวางแผนหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับนิรมล ขวาชอง (2559) ที่กล่าวว่า การวางแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน และที่สำคัญคือประชาชนที่อาศัยในชุมชน ชุมชนจะทำหน้าที่บริหารจัดการพื้นที่และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ ร่วมกันแก้ปัญหาหารือและหาทางแก้ไข มีการวางแผน โครงการ มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและได้รับ

ผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีการประเมินผลงานด้านกิจกรรม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทุกคนมีจิตสำนึกในการรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากร ท้องถิ่นที่เขียวเชิงเกษตร รักษาความเป็นเอกลักษณ์และสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งจะนำมารายได้แก่ชุมชน มีการส่งเสริมและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมไม่ว่าจะเป็นที่พักที่มีให้เลือกมากมายทั้งโรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ เพื่อให้มีเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตามฤดูกาล มีการจัดการภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีสิ่งดึงดูดใจหลากหลายทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันเพื่อสร้างความสะดวกสบายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับ มณีรัตน์ สุขเกษม (2559) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวจะได้รับบริการเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินรวมถึงสถานพักแรมที่สะดวกสะอาดและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นซึ่งเป็นรูปแบบของที่พักแบบโฮมสเตย์ และการสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับ รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์ (2559) ที่กล่าวว่า อปท. มีบทบาทในการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ ลักษณะกิจกรรมที่ดำเนินการจะเน้นการส่งเสริมกลุ่มอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว โดยสนับสนุน งบประมาณ การอบรมความรู้ และการศึกษาดูงาน ตลอดจนการสร้างตลาดสินค้าชุมชน เพื่อเป็น แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อสร้างกิจกรรมให้กับเส้นทาง ท่องเที่ยวอุทยาน แห่งชาติ การสนับสนุนสิ่งก่อสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวภายในบริเวณอุทยานฯ และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอุทยานฯ ทั้งนี้หาก อปท. เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวอุทยานฯ มากขึ้น จะสามารถเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเส้นทางอุทยานฯ โดยทำงาน ร่วมกับอุทยานฯ ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ และส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ มีแปลงสาธิตการทำเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปลูกผักแบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับ Khanchit Maraphot and Thaksinat Somboon (2559) ที่กล่าว นักท่องเที่ยวสนใจศึกษาโครงการพระราชดำริชมความสวยงามของธรรมชาติและบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเรียนรู้การทำสวนผลไม้และการทำการเกษตรแบบผสมผสาน การเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านการเกษตร

2.2 แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ผลการศึกษาพบว่า

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ดี (POSDCoRB+PA) ได้แก่ การวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organizing) การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (staffing) การ

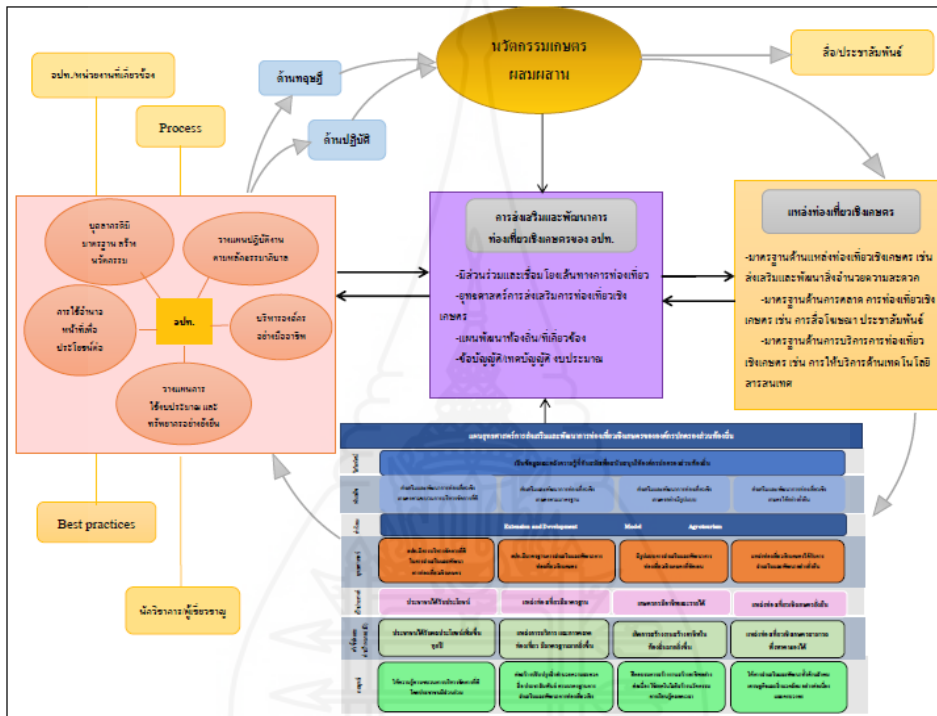
อำนาจการ (directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) งบประมาณ (Budgeting) นโยบาย (Policy) และอำนาจหน้าที่ (Authority) เป็นกรอบในการวิจัยเชิงคุณภาพและทำการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสนับสนุนการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี ตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แล้วนำผลวิจัยที่ได้สร้างมาสร้างโมเดลต้นแบบ (Prototype Model) ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับสุเมธ แสงนิมนวล (2557) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลร่วมของกรณีศึกษาทั้งจากผลการวิจัยเชิงคุณภาพและผลการวิจัยเชิงปริมาณสามารถนำมาสรุปเป็นต้นแบบ (Prototype) การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยได้ 9 ประการ (PA-POSDCoRB) เช่น มีผู้นำองค์กรดี มีการมีส่วนร่วม มีการบริหารจัดการครบถ้วนสมบูรณ์ มีความสามัคคีปรองดอง มีนวัตกรรม มีมาตรฐาน และมีต้นทุนที่ดี ซึ่งต้นแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.3 ระดับความสำคัญการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความต้องการการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการศึกษาพบว่า ความสำคัญขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชิงเกษตร ได้แก่ ที่พัก (Accommodation) การคมนาคม (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) กิจกรรม (Activity) ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับนิรมล ขวาทอง (2559) ที่กล่าวว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านขนานนาอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5 (5 A) องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ด้านที่พักแรม (Accommodation) ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ด้านกิจกรรม (Activities) และด้านบริการต่างๆ (Ancillary) ทำให้การท่องเที่ยวยั่งยืน ต้องเกิดการกลับมาของนักท่องเที่ยวอีกครั้ง ทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการซื้อผลิตภัณฑ์ในชุมชน จึงต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยกมาตรฐานการครองชีพของคนในชุมชนให้ดีขึ้น มีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ลักษณะทางกายภาพ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในชุมชน การบริหารจัดการที่ดีและวิธีการปฏิบัติที่ดี 9 ด้านของตัวแทนแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและตัวแทนเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาพรวมทั้ง 2 กลุ่มให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับสุเมธ แสงนิมนวล (2557) ที่กล่าวว่า ในด้านของกระบวนการบริหารจัดการที่ดีนี้โดยทำการศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อระดับบทบาทความสำคัญของผู้บริหารในการบริหาร

สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร (SWOT Analysis) เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าประสงค์สุดท้าย ที่ต้องการและวิสัยทัศน์ (Vision) อันจะนำไปสู่การกำหนดพันธกิจ (Mission) และถ่ายโอนเป็นวัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) และกลยุทธ์การดำเนินงาน (Strategy) ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors : CSF) และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicators :KPI) ที่สามารถวัดผลของการดำเนินงานได้

ส่วนที่ 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการบริหารจัดการและวิธีการปฏิบัติที่ดีทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 บุคลากรมีมาตรฐานสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย ด้านการมีนวัตกรรม ด้านการมีมาตรฐาน ด้านมีงบประมาณเพียงพอ ด้านความสามัคคีปรองดอง ด้านการมีผู้นำองค์กรที่ดี ด้านมีเครื่องมืออุปกรณ์ครบถ้วนทันสมัย และด้านมีบุคลากรที่ดี ด้านที่ 2 การวางแผนปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วมด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านนโยบาย ด้านร่วมกันวางแผน ด้านร่วมกันปฏิบัติตามแผน ด้านที่ 3 การบริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย ด้านการจัดบุคลากรปฏิบัติงาน ด้านการจัดองค์กร ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการรายงานผล ด้านการประสานงาน ด้านที่ 4 การวางแผนการใช้งบประมาณอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านงบประมาณ ด้านการวางแผน ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ และด้านที่ 5 การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวม ประกอบด้วย ด้านร่วมกันรับผลประโยชน์ ด้านอำนาจหน้าที่ ส่วนที่ 2 การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว มียุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวนเชิงเกษตร โดยกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีพันธกิจ คือ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามกระบวนการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐาน ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น มีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีรูปแบบ ทำให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้สร้างงานสร้างอาชีพในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง มีแผนพัฒนาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตั้งเป็นโครงการไว้ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติ งบประมาณเพื่อดำเนินการต่อไป ส่วนที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะต้องประกอบไปด้วยมาตรฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น มีการ ส่งเสริมและพัฒนาลิ่งอำนวยความสะดวกมาตรฐานด้านการตลาด เช่น มีการส่งเสริมและพัฒนาสื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และมาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวนเชิงเกษตร เช่น มีการส่งเสริมและพัฒนาให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากนั้นสามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้อย่างยั่งยืน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลให้เศรษฐกิจมั่งคั่ง สังคมมั่นคง และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

2.5 การประเมินประสิทธิผลของโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน ($\bar{x} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.68$) ด้านความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.67$) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 4.64$) และด้านความสอดคล้องกับบริบท ($\bar{x} = 4.57$) ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับ ศิริกาญจน์ อะนันเอื้อ (2561) ที่กล่าวว่า จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเกษตร ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ($\bar{x} = 4.88$) ด้านความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติในการนำไปปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.62$) ด้านความสอดคล้องกับบริบท ($\bar{x} = 4.47$) และด้านความเหมาะสมของโมเดล ($\bar{x} = 4.38$)

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ สามารถสรุปประเด็นเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปปรับใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาของท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องเพราะผลการวิจัย พบว่า โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และมีความเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถนำไปใช้ได้จริง

2. ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาโดยนำไปกำหนดในแผนการบริหารองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพราะผลการวิจัยมีแนวทางการปฏิบัติที่ดี 5 ด้าน ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนำไปปรับใช้ต้องพิจารณาถึงมาตรฐานการท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน เพราะผลการวิจัยให้ความสำคัญกับมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการตลาดการท่องเที่ยว คือ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ และด้านบริการการท่องเที่ยว คือ การให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรนำนวัตกรรมเกษตรผสมผสานในการส่งเสริม และพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ให้มีมาตรฐานและยั่งยืน

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เกษตรกร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

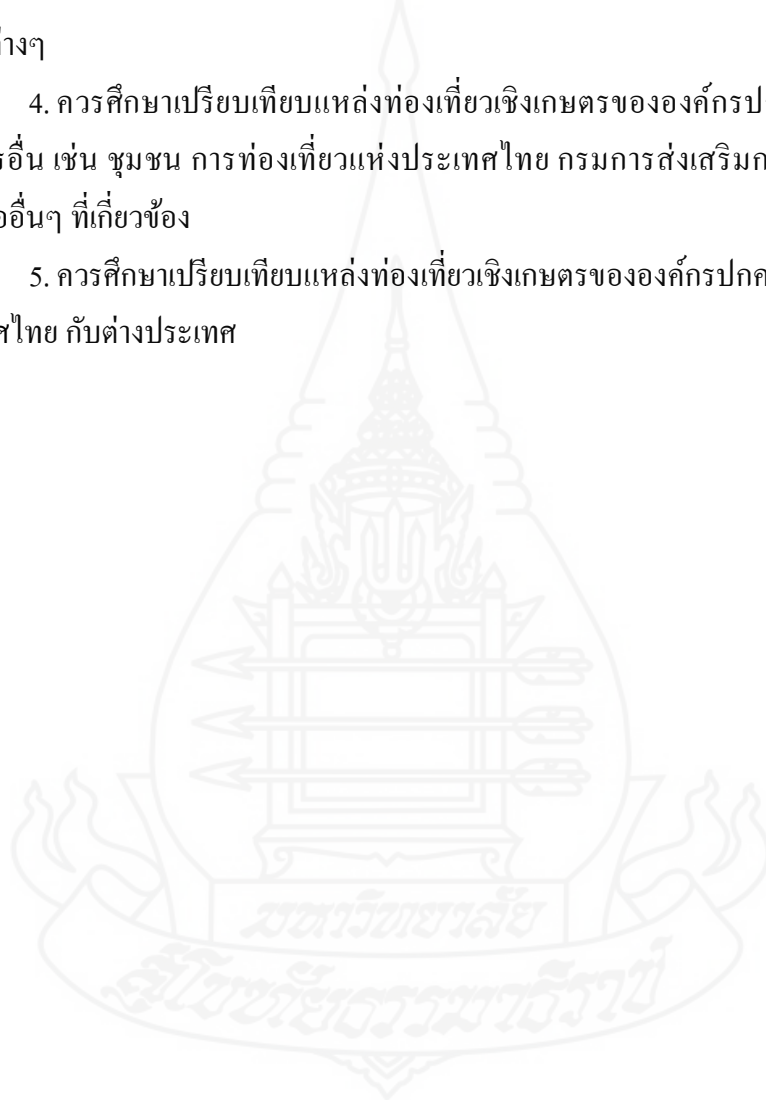
1. ควรศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ปัญหาอุปสรรคของการทำการเกษตร รูปแบบของการทำเกษตร หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และนโยบายของภาครัฐ

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลจากการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้กับหน่วยงานอื่นที่ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาโมเดลต่อไป

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละพื้นที่เพื่อหาความแตกต่าง นวัตกรรม และแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรอื่น เช่น ชุมชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการส่งเสริมการเกษตร โครงการหลวง หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ควรศึกษาเปรียบเทียบแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีในประเทศไทย กับต่างประเทศ

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. (2552). คู่มือการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2544). คู่มือการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวเกษตร. ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2547). การถ่ายโอนภาระกิจเกษตรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2549). มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2556). “หลักสูตรเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาผลิตภัณฑ์และท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรมส่งเสริมการเกษตร” ใน เอกสารประกอบการบรรยายกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, นครราชสีมา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 20) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2557). วารสารประชาสัมพันธ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.
- เกศริน เลิศสกุล . (2552). บทบาทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อความสำเร็จของชุมชนด้านผลิตภัณฑ์กระดาศา กรณีศึกษา : บ้านอนุรักษ์กระดาศา หมู่ 1 ตำบลตมเป้า อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. สืบค้นจาก ฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย
- โกวิท พวงงาม. (2550). “การปกครองท้องถิ่นไทย” ใน เอกสารตำราหลักประกอบการเรียนการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร.
- ครรชิต มาระโกชน์ และทักษิณา สมบูรณ์. (2559). การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อการเรียนรู้ กรณีศึกษาตำบลคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารการบริการและ การท่องเที่ยวไทย, 11(2), 23-36.
- จินดา ขลิบทอง. (2554). “กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมการเกษตร” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร.นนทบุรี

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ฉันทิช วรรณถนอม. (2552). ความหมายและความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.
- ชนาธิป แก้วบ้านดอน. (2557). ความหมาย หลักการ ทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรม.
- ฐณผลการจ คงอินทร์. (2545). การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน กรณีศึกษาย่านนาดี ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- คลฤทัย โกวรรณะกุล. (2558). ท่องเที่ยววิถีไทย. อีสานบิซนิค, 8(15), 23.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2543). การบริหารผลการดำเนินงาน. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ทศพล ถาวร. (2554). ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ยังไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ทิพาดี เมฆสวรรค์. (2543). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ. กรุงเทพมหานคร.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพกร ณ สงขลา. (2556). รูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน ในอำเภอ ช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (ปริญญาคุยฎบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- ไททัศน์ มาลา. (2554). สภาพองค์กรชุมชน: บนเส้นทางที่ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ. ใน “การเมือง” ของ “รัฐ” และ “ท้องถิ่น” ไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ร่วมบทความวิชาการและงานวิจัย การประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 11 (พ.ศ. 2553) Proceedings of the 11th National Conference on Political Science and Public Administration (2010). มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2544). *การปกครองท้องถิ่นฝรั่งเศส*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: นาฏสุดา เขมนะสิริ, (2555). *การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, กรุงเทพมหานคร.
- นาฏสุดา เขมนะสิริ. (2556). การพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนกรณี จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดชลบุรี, *จันทรเกษมสาร*, 19(36), 41 – 48
- นิรมล ขวาชอง เสาวคนธ์ ชูบัว นาดนลิน สีเขียว และจุฑามาศ พรหมมา. (2559). แนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา บ้านขนานนาก อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน วันที่ 8-9 ธันวาคม 2559
- นิออน ศรีสมยง. (2545). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชนบทและทรัพยากรการท่องเที่ยว เชิงเกษตร, การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์.
- เบญจวรรณ แจ่มเจริญ. (2554). *การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตส่งเสริม การเกษตร). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์, สุรพล เศรษฐบุตร. (2553). *แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร ใน ประมวลสาระชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตรหน่วยที่ 3*. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- พะยอม ธรรมบุญ. (2549). “หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” ใน *เอกสารประกอบการเรียนการสอน หลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- พิมพ์ หิรัญกิตติ. (2557). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทย. *สุทธิ ปริทัศน์*. 28(88) :362-384.
- มณีรัตน์ สุขเกษม. (2559). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลงิ้วเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 10 (4), 108
- เขาวดี วิบูลย์ศรี. (2544). *การแนวคิดและแนวปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร. (2558). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน โครงการหลวงปางคะ. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 9(1), 19-35.
- รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์. (2559). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 12(2), 196
- รัตนะ บัวสนธ์. (2562). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราณี อลิษฐ์กุล. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเอกสารการสอนชุดฝึกอบรมทางไกล*. หลักสูตรการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราณี อลิษฐ์กุล (2556) "แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร* หน่วยที่ 1 หน้า 1-57 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
- ราณี อลิษฐ์กุล. (2558) *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไทยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอาเซียน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รุ่งรัตนา เจริญจิตต์. (2555). การปฏิรูปกรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก ฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย
- วรทัศน์ อินทรคัมพร. (2546). *การส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาชนบท*. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร. คณะเกษตรศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันทนา นิมนต์ดอน. (2552). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *SNRU Journal of Science and Technology*, 2(4), 1-16.
- วิภารัตน์ สุราลัย. (2556). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา* (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศิริกาญจน์ อะนันเอื้อ. (2561). โมเดลการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเกษตรสำหรับเยาวชน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 11(3), 2539
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ หอมนาน. (2547). ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณ ศูนย์ การศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ษมาพร คงวร. (2549). การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2552). ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ.
- สมชัย จรรยาไพบุลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปรัญญา ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สิวาพร สุขเอียด. (2559). สถาบันพระปกเกล้า: การปกครองส่วนท้องถิ่น. นนทบุรี: สถาบัน พระปกเกล้า.
- สุจิตราภรณ์ จุสปาโล. (2558). การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านบางเหริ่งใต้. *วารสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 35(2), 89-103
- สุเมธ แสงนันทนวล. (2556). *ต้นแบบการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย*. สถาบันพระปกเกล้า. กรุงเทพมหานคร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). โมเดลคืออะไร. *วารสารวิชาการ*, มีนาคม, 22-25.
- Gulick, Luther and LyndallUrwick. (1973). *The Science of Administration*. New York: Columbia University.
- Hall, J. and Jenkins, M. (1998). *The Policy Dimensions of Rural Tourism and Recreation*. In Butler, R. Hall, M., and Jenkins, J. (eds) *Tourism and Recreation in Rural Areas*. pp. 19-42

บรรณานุกรม (ต่อ)

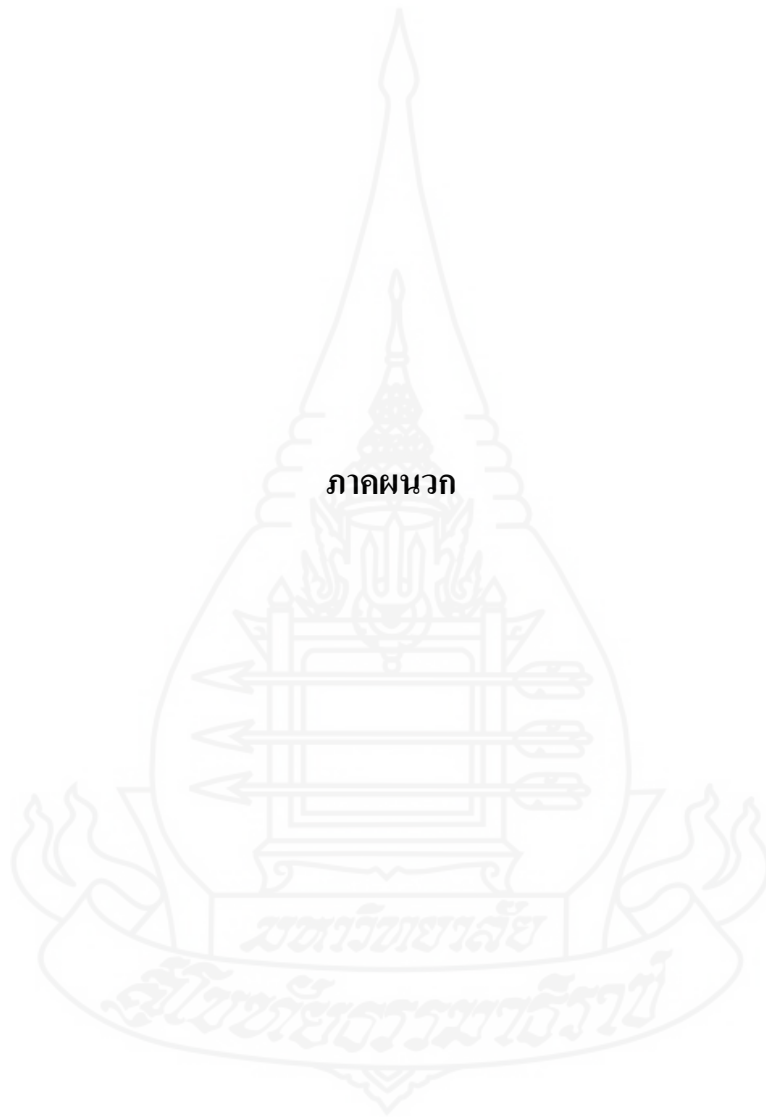
Keeves, Peter J. (1988). *Model and Model Building, Educational Research Methodology and Measurement an International Handbook*. Oxford : Pergamon Press.

Likert, Rensis. (1967). “The Method of Constructing and Attitude Scale”. In Reading in Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

Taro Yamane (1973).*Statistics: An Introductory Analysis*.3rdEd.New York.Harper and Row Publications.

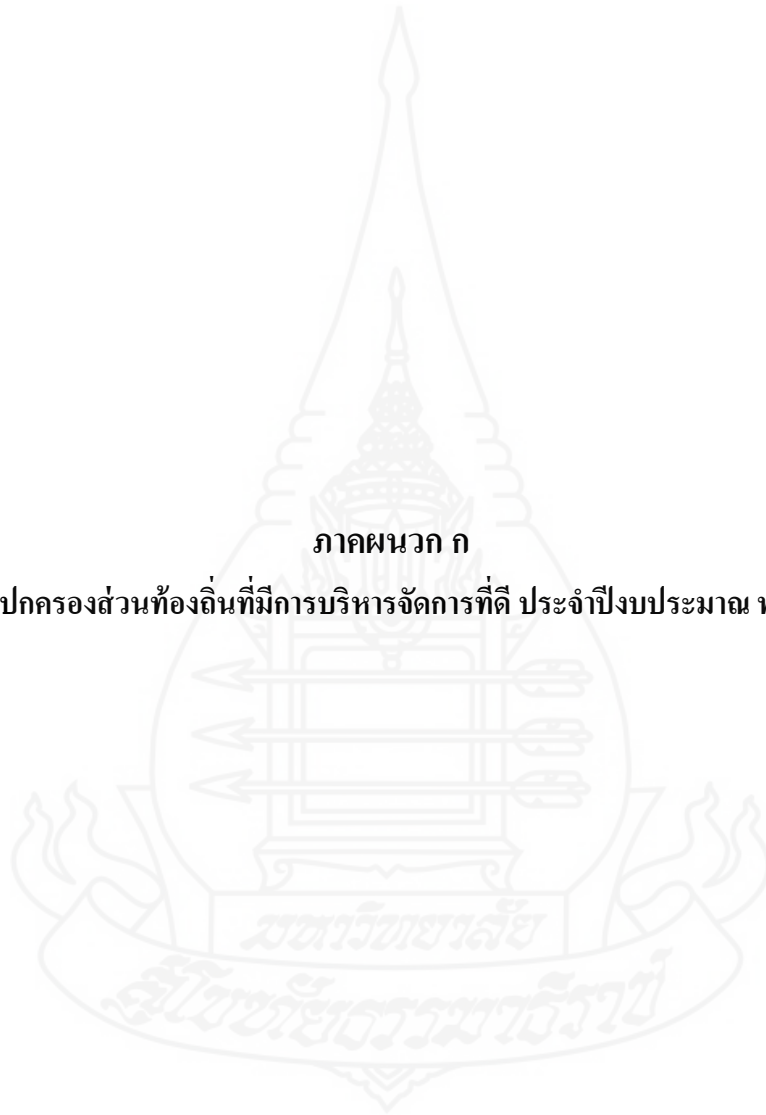

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562

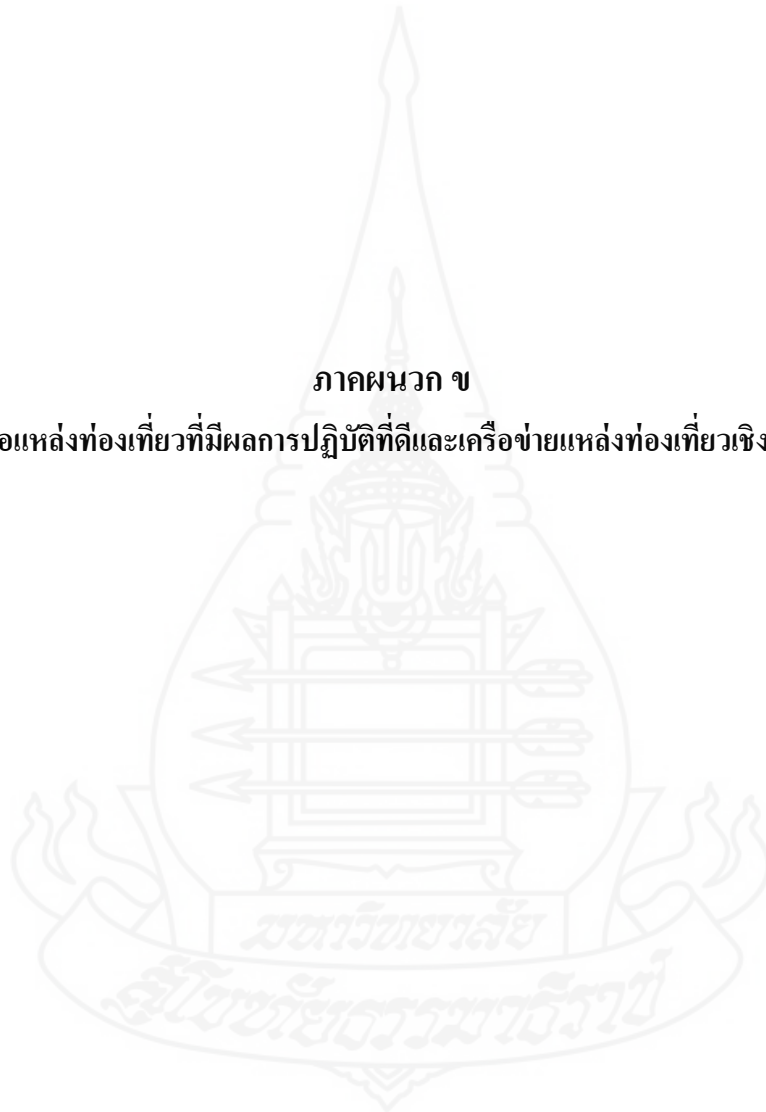

รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562

ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ปีงบประมาณ
1. องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แดด อำเภอท่ายาง จังหวัดเชียงใหม่	2562
2. เทศบาลตำบลวัง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	2560
3. เทศบาลตำบลหาง อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	2561
4. เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี	2562
5. เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	2562
6. เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด	2561
7. องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี	2562
8. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเกตุ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร	2561
9. เทศบาลตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง	2561
10. องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่	2560
11. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา	2561
12. เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	2562
13. เทศบาลตำบลเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี	2562
14. เทศบาลตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน	2561
15. เทศบาลตำบลก่อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	2561

ภาคผนวก ข

รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร"

ที่	จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี/ที่ตั้ง	เครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 จังหวัดชัยนาท			
1.	ลพบุรี	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน ที่อยู่ : เลขที่ 58 ม.6 ต.มหาสอน อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี	1) วัลลภาฟาร์ม ต.เขาพระงาม อ.เมือง จ.ลพบุรี ระยะทาง 35 กิโลเมตร 2) บ้านดินมดแดง ต.โคกตูม อ.เมือง จ.ลพบุรี ระยะทาง 65 กิโลเมตร 3) กลุ่มชาติพันธ์ ต.บ้านทราย อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี ระยะทาง 15 กิโลเมตร 4) ผลิตภัณฑ์ขนมไทย ต.ทองเอน อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี ระยะทาง 25 กิโลเมตร
2.	สระบุรี	วสช. เพื่อการผลิตพืชผักผลไม้ปลอดภัย (GAP) ที่อยู่ : ต.หนองย่างเสือ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี	5) องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ระยะทาง 20 กิโลเมตร 6) ตลาดควาบบอยมวกเหล็ก ระยะทาง 20 กิโลเมตร 7) อุโมงค์ต้นไม้ ระยะทาง 15 กิโลเมตร 8) มวกเหล็ก ฮิลล์ ระยะทาง 10 กิโลเมตร 9) ฟุ้งทานตะวันวังม่วง ระยะทาง 40 กิโลเมตร 10) ตลาดน้ำบ้านน็อก บ้านน็อก อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ระยะทาง 45 กิโลเมตร
3.	กรุงเทพ	ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ที่อยู่ : แขวงบางระมาดเขตคลองสาน กทม.	11) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เขตคลังชั้น 1 กิโลเมตร 12) สวนผักขานเมืองแขวงบางแคเหนือ เขตบางแค ระยะทาง 10 กิโลเมตร 13) ไร่เหมือนจันทร์ แขวงบางไผ่ เขตบางแค 12 กิโลเมตร
4.	สมุทรสาคร	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดสมุทรสาคร ที่ตั้ง : 39 หมู่ 12 ต.ท่าไม้ อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร	14) หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี จำนวน 8 กิโลเมตร 15) สวนคุณพรทับทิมเมล็ดนิ่ม จำนวน 5 กิโลเมตร 16) แปลงใหญ่กล้วยไม้ท่าไม้ หมู่ 2 จำนวน 8 กิโลเมตร 17) แปลงใหญ่กล้วยไม้หนองนกไข่ หมู่ 2 จำนวน 15 กิโลเมตร 18) แปลงใหญ่ฝรั่งหนองนกไข่ หมู่ 8 จำนวน 18 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 2 จังหวัดราชบุรี			
5.	กาญจนบุรี	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดกาญจนบุรี (เกษตรที่สูง) ที่ตั้ง : 198 ม.9 ต.หนองลู อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี	19) จุดการค้าผ่านแดนด่านเจดีย์สามองค์ 9 กิโลเมตร 20) ลำห้วยซองกาเลีย 4 กิโลเมตร 21) เมืองบาดาล (Unseen Thailand) 20 กิโลเมตร
6.	สุพรรณบุรี	อุทยานผักพื้นบ้านเพื่อการยังชีพเฉลิมพระเกียรติบึงฉวาก ที่ตั้ง เลขที่ 102 หมู่ที่ 9 ต.เดิมบาง อ.เดิมบางนางบวช จ.สุพรรณบุรี	22) สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำบึงฉวากเฉลิมพระเกียรติ 500 เมตร 23) สวนสัตว์บึงฉวาก 800 เมตร 24) ตลาด 100 ปี อำเภอสามชุก 30 กิโลเมตร 25) หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย 40 กิโลเมตร

"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร" (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี/ ที่ตั้ง	เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
7.	นครปฐม	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์ ที่ตั้ง : 16/3 ม. 3 ถนนศาลายา ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม	26) ตลาดน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน ระยะทาง 10 กิโลเมตร 27) ตลาดน้ำลำพญา อำเภอบางเลน ระยะทาง 26 กิโลเมตร 28) พุทธมณฑลสถาน อำเภอพุทธมณฑล ระยะทาง 6 กิโลเมตร
8.	สมุทรสงคราม	ชุมชนบ้านบางพลับ ที่ตั้ง : 9/4 หมู่ที่ 4 ต.บางพรหม อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม	29) ตลาดน้ำอัมพวา ระยะทาง 2.5 กิโลเมตร 30) ตลาดน้ำบางน้อย ระยะทาง 3 กิโลเมตร
9.	สมุทรสงคราม	วิสาหกิจชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ ที่ตั้ง : ต.บ้านปรก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม	31) ตลาดน้ำอัมพวา ระยะทาง 3 กิโลเมตร 32) อุทยาน ร.2 ระยะทาง 3 กิโลเมตร
10.	ประจวบคีรีขันธ์	วิสาหกิจชุมชน 100 พันมะพร้าวไทย ที่ตั้ง : 123/1 หมู่ 6 ต.ปากแพรก อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์	33) ศูนย์เรียนรู้ ศพท.เครือข่าย ระยะทาง 1 กิโลเมตร 34) สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร (ศูนย์วิจัยและบริการวิชาการ) ระยะทาง 12 กิโลเมตร
11.	กาญจนบุรี	ไร่คุณมน ที่ตั้ง : 357 หมู่ 2 ต.หนองกุ่ม อำเภอบ่อพลอย จ.กาญจนบุรี	35) ดินจามจूरีย์ักษ์ ระยะทาง 30 กิโลเมตร
12.	เพชรบุรี	วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลท่าไม้รวก (เกาะเกษตรอินทรีย์) ที่ตั้ง : 33 ม.7 ต.ท่าไม้รวก อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี	36) ตลาดท่าไม้รวก ระยะทางห่าง 21 กิโลเมตร 37) ศูนย์เรียนรู้ตามรอยพ่อระยะทางห่าง 2 กิโลเมตร 38) โครงการซังห้วมัน ระยะทางห่าง 21 กิโลเมตร 40) โครงการบ้านดินเขากลิ่ง (เรือนจำชั่วคราวเขากลิ่ง) ระยะทางห่าง 29 กิโลเมตร 41) ถ้ำเขาเตาหม้อ ระยะทางห่าง 13 กิโลเมตร 42) อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ระยะทางห่าง 40 กิโลเมตร
13.	ราชบุรี	วิสาหกิจชุมชนบ้านกุ่มพัฒนา ที่ตั้ง : ม.2 ต.บางแพ อ.บางแพ จ.ราชบุรี	43) เดอะบลูมส์ ออร์คิดปาร์ค ระยะทาง 5 กิโลเมตร 44) ไร่ปลูกรัก ระยะทาง 5 กิโลเมตร 45) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผลไม้ปลอดภัยสารพิษเพื่อส่งออก ระยะทาง 10 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง			
14.	สมุทรปราการ	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ "คู้งบางกะเจ้า" ที่ตั้ง : ต.บางกะเจ้า อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ	46) ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ตำบลบางน้ำผึ้ง 47) สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ ตำบลบางกะเจ้า 48) พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย ตำบลบางกะเจ้า 49) หอดูนก ตำบลบางกะเจ้า 50) พิพิธภัณฑ์เรือ ตำบลบางกอบัว 51) โกดังผักบางกะเจ้า

"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร" (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี/ที่ตั้ง	เครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
15.	ระยอง	สวนขยายคา-เจ็ญญี่ซัน ที่ตั้ง 30 หมู่ที่ 2 ต.ตะพง อ.เมืองระยอง จ. ระยอง	52) สถานีแสดงพันธุ์สัตว์น้ำระยอง 13 กิโลเมตร 53) ตลาดกลางผลไม้ตะพง 6 กิโลเมตร
16.	จันทบุรี	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่ตั้ง : เลขที่ 188/2 หมู่ที่ 1 ต.มะขาม อ. มะขาม จ.จันทบุรี	54) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจันทบุรี (ทุ่งเพล) ระยะทาง 21 กิโลเมตร 55) ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริจังหวัด จันทบุรี ระยะทาง 24 กิโลเมตร 56) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 6 จันทบุรี ระยะทาง 25 กิโลเมตร 57) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระยะทาง 48 กิโลเมตร 58) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านป้อวี ระยะทาง 5 กิโลเมตร
17.	จันทบุรี	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบบผสมผสานตำบลเขาบายศรี ที่อยู่ : เลขที่ 36/1 หมู่ที่ 10 ถนนตำบลเขา บายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี	59) ตลาดชุมชนริมน้ำ ระยะทาง 20 กิโลเมตร 60) ท่องเที่ยวเชิงเกษตรเขาบายศรี ระยะทาง 15 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 4 จังหวัดขอนแก่น			
18.	ขอนแก่น	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตรอำเภอกุฉินารายณ์ที่ตั้ง : สพก.บ้าน น่าน้ำชา หมู่ 5 ตำบลกุฉินารายณ์ อำเภอกุฉินา รายณ์ จังหวัดขอนแก่น	61) โครงการพัฒนาป่าดงลาน ระยะทาง 22 กิโลเมตร
19.	นครพนม	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีเกษตรและ วัฒนธรรมบ้านนาออก ที่ตั้งหมู่ หมู่ 5 ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง นครพนม จังหวัดนครพนม	62) พิพิธภัณฑ์ปลาน้ำจืด ระยะทาง 2 กิโลเมตร
20.	เลย	ตลาดไม้ดอก - ไม้ประดับ ที่ตั้ง : ม.4 ต.หนองบัว อ.ภูเรือ จ.เลย	-
21.	มหาสารคาม	แก้วพะเนาว์ออร์แกนิกฟาร์ม ที่ตั้ง : เลขที่ 93 หมู่ 17 บ้านหนองบัวชุม ตำบลนาภู อำเภอยางศรีสุราชจังหวัด มหาสารคาม	-

"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร"(ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี/ที่ตั้ง	เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
22.	อุดรธานี	ชื่อศูนย์ : ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 10 จังหวัดอุดรธานี. ที่ตั้ง : บ้านคงน้อย 165 หมู่ 4 ต.เมืองเพีย อ.กุดจับ จ.อุดรธานี	63) สวนอินทผาลัม รัชฎพร ต.สร้างก่อ อ.กุดจับ จ.อุดรธานี ระยะทาง 17 กิโลเมตร 64) สวนมะม่วงส่งออก วิชาหกิจชุมชนคนรักมะม่วง จังหวัดอุดรธานี ต.กุดหมากไฟ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี ระยะทาง 45 กิโลเมตร 65) วิชาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองโน ต.หนองโน อ.กุดจับ จ.อุดรธานี ระยะทาง 5 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา			
23.	ตรัง	ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอสิเกา (บ่อหิน ฟาร์มสเตย์/วิชาหกิจชุมชนเลี้ยงปลากระชัง บ้านพรุจูด) ที่ตั้งเลขที่ 145/1 หมู่ที่ 2 ตำบลบ่อหิน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง	-
24.	ยะลา	วิชาหกิจชุมชนกลุ่มไม้ดอกเมืองหนาวบ้านปิยะมิตร 2 ที่ตั้ง : บ้านปิยะมิตร 2 ต. ตาเนาะแมเราะ อ.เบตง จ. ยะลา	-
25.	พัทลุง	สวนสละลุงถิ่น	66) ชุมชนซาไถ่ 8 กม. 67) น้ำตกไพรวัลย์ 30 กม.
26.	ตรัง	ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 2 จังหวัดตรัง ที่ตั้ง 9 ม.11 ต.โคกหล่อ อ.เมือง จ.ตรัง	68) สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง ระยะทาง 5 กิโลเมตร 69) ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเขาหลัก ระยะทางจากศูนย์ 35 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่			
27.	เชียงราย	วิชาหกิจชุมชนวิถีกาแฟและชาอาชาดอยช้าง หมู่ 3 ตำบลลาวี อ.แม่สรวย จ.เชียงราย	70) สิงห์ปาร์ค อ.เมือง 55 กิโลเมตร 71) สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าแม่ลาว อ.แม่ลาว 41 กิโลเมตร 72) หมู่บ้านลาวี อ.แม่สรวย 34 กิโลเมตร 73) เขื่อนแม่สรวย อ.แม่สรวย 22 กิโลเมตร
28.	น่าน	วิชาหกิจชุมชนชีววิถีตำบลน้ำเกีฮัน ที่ตั้ง 130 ม.4 ต.น้ำเกีฮัน อ.ภูเพียง จ.น่าน	-

"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร" (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี/ ที่ตั้ง	เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
29.	แม่ฮ่องสอน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าขนแกะบ้านห้วยห้อม ที่ตั้ง 32 หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยห้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	74) โครงการหลวงบ้านดง ห่างจากชุมชนบ้านห้วยห้อม ประมาณ 15 กม. 75) ศาลาทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ประมาณ 200 เมตร 76) อ่างเก็บน้ำห้วยม่วง บ้านทุ่งรวงทอง อำเภอแม่ลาน้อย ประมาณ 30 กม 77) นาขั้นบันไดบ้านดง ประมาณ 15 กิโลเมตร 78) จุดชมวิวแม่ลาน้อย ประมาณ 40 กิโลเมตร 79) วนอุทยานแก้วโกมล ประมาณ 25 กิโลเมตร
30.	เชียงใหม่	ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ ที่ตั้ง 428 หมู่ 12 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง เชียงใหม่	80) เชียงใหม่ไนท์ซาฟารีห่างจากศูนย์ระยะทาง 750 เมตร 81) อุทยานหลวงราชพฤกษ์ห่างจากศูนย์ระยะทาง 1 กิโลเมตร 82) ศูนย์หัตถกรรมบ้านถาวห่างจากศูนย์ระยะทาง 10 กิโลเมตร
31.	เชียงราย	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเชียงราย (เกษตรที่สูง) สาขาถอยผาหม่น ที่ตั้ง ม.23 ต.ตับเต่า อ.เทิง จ.เชียงราย	83) ภูชี้ฟ้า ต.ตับเต่า อ.เทิง ระยะทาง 11 กิโลเมตร 84) ผาตั้ง ต.ปอ อ.เวียงแก่น ระยะทาง 36 กิโลเมตร 85) ดอยชมดาว ต.ตับเต่า อ.เทิง ระยะทาง 6 กิโลเมตร
32.	พะเยา	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดพะเยา (เกษตรที่สูง) ที่ตั้ง : 124 หมู่ 6 ต.ผาช้างน้อย อ.ปง จ.พะเยา	86) โครงการหลวงปึงคำ ระยะห่างจากศูนย์ฯ ประมาณ 21.8 กิโลเมตร 87) วนอุทยานภูลังกา ระยะห่างจากศูนย์ฯ ประมาณ 25 กิโลเมตร 88) จุดชมวิวผาช้างน้อย ภูลังการีสอร์ท Magic Mountain บ้านทะเลหมอก ระยะห่างจากศูนย์ฯ ประมาณ 6.9 กิโลเมตร 89) อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน ระยะห่างจากศูนย์ฯ ประมาณ 16 กิโลเมตร
33.	เชียงใหม่	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ที่ตั้ง 167 หมู่ 1 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ดจังหวัดเชียงใหม่	90) บ้านไถลือบ้านหลวงใต้ ระยะทางก่อนถึงศูนย์ฯ 7 กิโลเมตร 91) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระยะทางจากศูนย์ฯประมาณ 4 กิโลเมตร 92) โครงการพระราชดำริฯศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรแปลงสาธิต 85ไร่ ระยะทางจากศูนย์ฯถึงประมาณ 7 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 7 จังหวัดนครราชสีมา			
34.	นครราชสีมา	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรปากช่อง ที่ตั้ง : 16 หมู่ 7 ต.ชนงพระ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	93) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ระยะทาง ประมาณ 50 กิโลเมตร

"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร" (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี /ที่ตั้ง	เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
35.	อุบลราชธานี	วิสาหกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแปรรูปผลไม้ อินทรีย์ ที่ตั้ง : 235 หมู่ 10 ต.ธาตุ อ.วารินชำราบ จ. อุบลราชธานี	94) ฟาร์มฮัก ป.อุบล 15 กิโลเมตร 95) ฟุ้งหนองหญ้ามา 5 กิโลเมตร 96) สวนไม้ดอกไม้ประดับบ้านตาดิด 15 กิโลเมตร
36.	ชัยภูมิ	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรลำน้ำพรม ที่ตั้ง : ม. 4 ต. โนนทอง อ.เกษตรสมบูรณ์ จ. ชัยภูมิ	97) แก่งตาดไซ ระยะทาง 9 กิโลเมตร
37.	บุรีรัมย์	แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง ชื่อกลุ่ม:กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โสมสเคย์บ้านโคก เมือง ที่ตั้ง : ม.6 ต.จรเข้มาก อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์	98) กลุ่มซ่อมผ้าภูอัคนี อ.เฉลิมพระเกียรติ ระยะทาง 23 กิโลเมตร
38.	ศรีสะเกษ	กลุ่มท่องเที่ยวเกษตรบ้านชำตารมย์ ที่ตั้ง : หมู่ 7 ต.ตระกาจ อ.กันทรลักษ์จังหวัดศรี สะเกษ	99) น้ำตกสำโรงเกียรติ ระยะทาง 25 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 8 สุราษฎร์ธานี			
39.	นครศรีธรรมราช	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ต.วังอ่าง อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช ที่ตั้ง 191/1 หมู่ที่ 1 ต.วังอ่าง อ.ชะอวด จ. นครศรีธรรมราช	100) การล่องแก่ง หนาน ต่างๆ และน้ำตก ระยะทาง 10 กิโลเมตร 101) ทะเลน้อย 102) นาโปแก ระยะทาง 25 กิโลเมตร
40.	พังงา	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร ที่ตั้ง 41/17 หมู่ที่ 1 ต.มะรุ่ย อ.ทับปุด จ.พังงา 82180	103) เกาะขวาน้อย (เชื่อมโยง โดยทางเรือ) ระยะเวลานั่งเรือ 1.2 ชั่วโมง 104) ถ้ำหัวกะโหลก/ถ้ำผีหัวโต จังหวัดกระบี่ (ทางเรือ) 105) ชุมชนบ้านสามช่องเหนือ ที่ยาวาวพังงา ระยะทาง 58 กิโลเมตร 106) ชุมชนบ้านท่าดินแดง ที่ยาวทุ่งหญ้าสะวันนา เขาหน้ายักษ์ 85 กม. 107) ไร่ปรีดาโฮมสเตย์ อ.อ่าวลึก จ.กระบี่ นั่งเรือระยะเวลา 20 นาที 108) บ้านบางพัฒนา อ.เมืองพังงา นั่งเรือระยะเวลา 50 นาที
41.	สุราษฎร์ธานี	สนสละอาทิตย์ ที่ตั้ง 430 ม.1 ต.คลองปราบ อ. บ้านนาสาร จ.สุราษฎร์ธานี	109) สวนนกล้านวิวิธอร์ท ระยะทาง 5 กิโลเมตร

"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร" (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี /ที่ตั้ง	เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
42.	กระบี่	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร จังหวัดกระบี่ ที่ตั้ง : 401 ม.1 ต.เขาคราม อ.เมือง จ.กระบี่	110) ท่าปอมคลองสองน้ำ ระยะทาง 6.9 กิโลเมตร 111) เขาหงอนนาค ระยะทาง 12 กิโลเมตร 112) สุสานหอย ระยะทาง 19 กิโลเมตร
43.	ชุมพร	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมคุณภาพไม้ผล ตำบลพะโต๊ะ ที่ตั้ง : บ้านคลองช้าง หมู่ที่ 16 ต.พะโต๊ะ อ.พะ โต๊ะ จ.ชุมพร	113) แก่งหินพ่อตาหินช้าง 114) ล่องแพ แลสวน ชม ชม ไม้ตามฤดูกาล 115) ใหญ่แนน โสมสเคย์ 116) น้ำตกเหวเคย 117) น้ำตกเหวพลูหนึ่ง 118) น้ำตกเหวโหลม 119) น้ำตกเหนือเหว
44.	พังงา	วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน เกาะยาว ที่ตั้ง เลขที่ 32/3 หมู่ที่ 1 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะ ยาว จ.พังงา	120) กระชังบ้านมังกร ระยะทาง 5 กิโลเมตร 121) บ่อน้ำจืดในทะเล ระยะทาง 7 กิโลเมตร 122) อ่าวปะการัง ระยะทาง 9 กิโลเมตร 123) หมู่เกาะห้อง ระยะทาง 5 กิโลเมตร
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 9 พิษณุโลก			
45.	อุทัยธานี	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกไม้ผลเกษตรเชิง ท่องเที่ยวบ้านซับป่าพลูใหม่ ที่ตั้ง ม.8 ตำบลป่าอ้ออำเภอลานสักจังหวัด อุทัยธานี	124) เขียวหม้ออุทยานแห่งชาติห้วยขาแข้ง ระยะทาง 12 กิโลเมตร
46.	พิษณุโลก	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ผสมผสานบัวสวรรค์ (กลุ่มสันเขา) ที่ตั้ง : 3/1 หมู่ 9 ต.วังนกแอ่น อ.วังทอง จ. พิษณุโลก	125) ฟุ้งโนนสน ระยะทาง 20 กิโลเมตร
47.	เพชรบูรณ์	ไร่กาแฟจ่านรินทร์เขาค้อ ที่ตั้ง : เลขที่ 63 หมู่ที่ 3 ต.ริมสีม่วง อ.เขาค้อ จ. เพชรบูรณ์	126) บ้านไร่ไอรุ่น ระยะทาง 6.4 กิโลเมตร 127) ไร่ทิพย์เสาวรส ระยะทาง 12.7 กิโลเมตร
48.	ตาก	ไร่ปฐุมเพชร ที่ตั้ง : 15/1 หมู่ที่ 6 ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ จ.ตาก	128) ไร่ตรยาวรรณ ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร 129) อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ ระยะทาง 4.5 กิโลเมตร 130) ไร่เทพพิทักษ์ ระยะทาง 8.5 กิโลเมตร

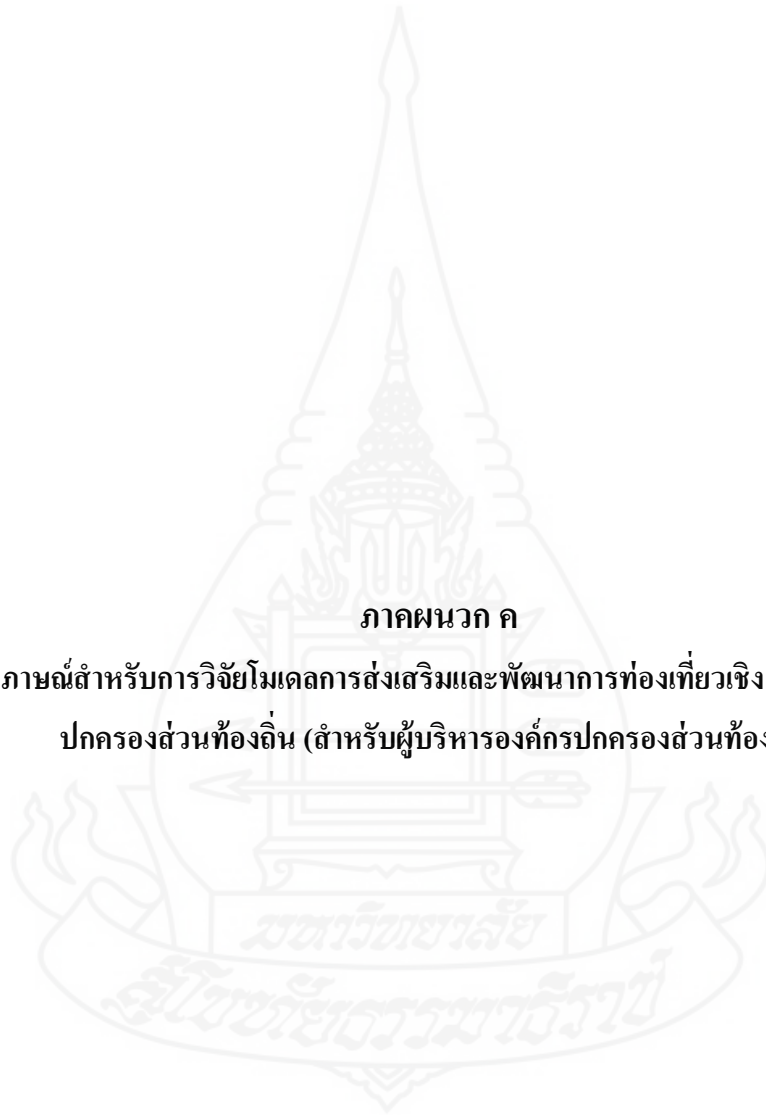
"แหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดีและเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร" (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี / ที่ตั้ง	เครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
49.	อุทัยธานี	แก่นมะกรูดตำบลแก่นมะกรูด ที่ตั้ง : ต.แก่นมะกรูด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	131) ชมไม้ดอกเมืองหนาว ทิวลิป ลิลลี่ แกลดดิโอลัส เบญจมาศ ฯลฯ 132) การปลูกพืชเมืองหนาวปลอดสารพิษ สตรอว์เบอร์รี กะหล่ำปลี 133) ชมวิถีชีวิตพื้นบ้านชาวกะเหรี่ยงโปว์ 134) ส่งเสริมการเกษตรตามแนวพระราชดำริ ไม้สามอย่าง ประโยชน์สี่ อย่าง ไร่กาแฟอร่ามแก้ว
50.	สุโขทัย	ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านนาต้นจั่น ที่ตั้ง : ต.บ้านตึก อ.ศรีสำราญ จ.สุโขทัย	-

ภาคผนวก ค

**แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น (สำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)**

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(สำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานการณ์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
  - 2.1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี
  - 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี
  - 2.3 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและความต้องการการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
  - 2.4 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.5 เพื่อทดสอบและประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เลขที่แบบสัมภาษณ์มีไว้เพื่อการติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น
4. แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 2 บริบททั่วไปในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - ตอนที่ 3 มาตรฐานในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง และผู้สัมภาษณ์เดิมข้อความลงในช่องว่าง ..... ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ
นายทักษิณ รักจริง
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....นามสกุล.....
 ตำแหน่ง.....ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง .....

อายุ.....ปี ศาสนา.....สถานภาพ.....ระดับการศึกษา.....
 ที่อยู่.....
 เบอร์โทรศัพท์.....

ตอนที่ 2 บริบททั่วไปในการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. สถานการณ์ทั่วไปทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นท่านเป็นอย่างไร

.....
 .....
 .....
 .....

2. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอะไรบ้างในพื้นที่ของท่าน ลักษณะเป็นอย่างไร

.....
 .....
 .....
 .....

3. ท่านมีรูปแบบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไรบ้าง

.....
 .....
 .....
 .....

4. องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก (Accommodation) การคมนาคม (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)กิจกรรม(Activity) มีบริบทเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 3 มาตรฐานในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1.1 ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไรบ้าง (เช่น ทางเท้า ทางจักรยาน ทางจักรยาน จีเอ็ม ถนน ทางเรือ มีป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำ เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.1.2 ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไรบ้าง (เช่น ห้องน้ำ ถังขยะ ศาลาพักผ่อน ชุมน โต๊ะเก้าอี้ ไฟฟ้าแสงสว่าง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ป้ายแสดงข้อมูล ลานกิจกรรมและสาธิตกิจกรรม เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.1.3 ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไรบ้าง (เช่น ผู้รับผิดชอบ ชุมชนร่วมรักษาความสะอาด เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....

3.2 มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.2.1 ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัยอย่างไรบ้าง (เช่น มีเครื่องมือสื่อสารให้เจ้าหน้าที่ มีผู้รับผิดชอบความปลอดภัยร่วมทั้งการปฐมพยาบาล ป้ายเตือนอันตราย รั้วขึ้น ระบบสัญญาณเตือนภัย เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.2.2 ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการรถตาการและร้านอาหารอย่างไรบ้าง (เช่น มีร้านอาหารสะอาด มีโครงการสุขภาพอาหาร เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.2.3 ท่านมีการสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึกอย่างไรบ้าง (เช่น มีของที่ระลึกจำหน่าย มีผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลผลิตทางการเกษตรจำหน่าย เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.2.4 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง (เช่น มีโรงแรม โฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ วัด เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.2.5 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์อย่างไรบ้าง (เช่น มีนักเรียนนักศึกษา มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

3.2.6 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการอย่างไรบ้าง (เช่น มีการแสดง การละเล่นตามประเพณี เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

3.2.7 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศอย่างไรบ้าง (เช่น เอกสาร แผ่นพับ โทรสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

3.2.8 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีบริการด้านขนส่งอย่างไรบ้าง (เช่น มีรถไว้บริการ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและปลอดภัยสำหรับผู้พิการ อุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยว

3.3.1 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไรบ้าง (เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ ช่องทางการสื่อสาร การขาย เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.3.2 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไรบ้าง (เช่น การกำหนดเส้นทาง การเชื่อมโยงเส้นทาง เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

3.3.3 ท่านมีการสนับสนุน หรือจัดให้มีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง (เช่น ผ่านสื่อต่างๆ ร่วมกิจกรรมส่งเสริมการขายกับภาคส่วนต่างๆ เป็นต้น)

.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

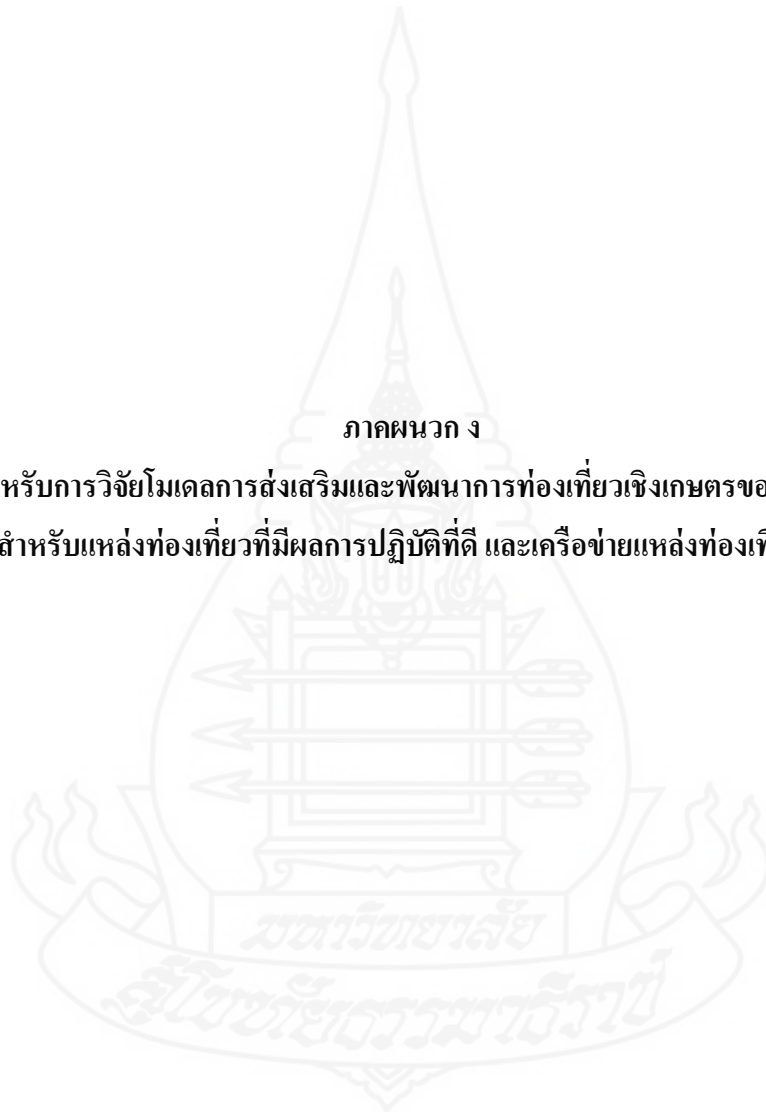
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัยโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น (สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร)

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลการปฏิบัติที่ดี และเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเกษตร)

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานการณ์การส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริงและความคิดเห็นของท่าน
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
  - 2.1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี
  - 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการกองทุนที่วิสาหกิจเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดี
  - 2.3 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของการจัดการกองทุนที่วิสาหกิจเกษตรและความต้องการการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจเกษตรของเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเกษตร
  - 2.4 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์โมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
  - 2.5 เพื่อทดสอบและประเมินประสิทธิผลโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เลขที่แบบสัมภาษณ์มีไว้เพื่อการติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น
4. แบบสัมภาษณ์การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว
  - ตอนที่ 2 บริบททั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
  - ตอนที่ 3 ความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวนิเวศ
  - ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวนิเวศ
  - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟัง และผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ใน ( ) หน้าข้อความที่ต้องการของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นายทักษิณ รักจริง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชื่อ.....
 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง.....ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง.....อายุ.....ปี
 ศาสนา.....สถานภาพ.....ระดับการศึกษา.....
 ที่อยู่.....
 เบอร์โทรศัพท์.....

ตอนที่ 2 บริบททั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ

( ) 1 ชาย ( ) 2 หญิง

2. อายุ.....ปี

3. การศึกษา

( ) 1 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ( ) 2 มัธยมศึกษา /ปวช.
 ( ) 3 อนุปริญญา/ปวส. ( ) 4 ปริญญาตรี
 ( ) 5 ปริญญาโท ( ) 6 อื่นๆ ระบุ.....

4. ตำแหน่งงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

( ) 1 พนักงาน ( ) 2 หัวหน้าควบคุมงาน
 ( ) 3 ผู้ช่วยผู้จัดการ ( ) 4 ผู้จัดการ
 ( ) 5 เจ้าของกิจการ ( ) 6 อื่นๆ ระบุ.....

5. ระยะเวลาในการดำเนินการ.....ปี (เกิน 6 เดือนนับเป็น 1ปี)

6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท่านมีเนื้อที่.....ไร่

7. รายได้ทั้งหมดต่อเดือนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ยังไม่หักค่าใช้จ่าย)

( ) 1 น้อยกว่า 30,000 บาท ( ) 2 30,001- 50,000 บาท
 ( ) 3 50,001 – 100,000 บาท ( ) 4 100,001 – 200,000 บาท
 ( ) 5 200,001 – 300,000 บาท ( ) 6 สูงกว่า 300,000 บาท

8. ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท่านเป็นอย่างไร

( ) 1 ปลูกพืช ( ) 2 เลี้ยงสัตว์
 ( ) 3 การประมง ( ) 4 ป่าไม้
 ( ) 5 เกษตรผสมผสาน ( ) 6 การแปรรูปสินค้าเกษตร
 ( ) 7 อื่นๆ ระบุ.....

9. แหล่งท่องเที่ยวของท่านมีส่วนร่วมร่วมกับอปท. ในพื้นที่อย่างไรบ้าง

- ( ) 1 ร่วมสำรวจ
- ( ) 2 ร่วมวางแผนพัฒนา
- ( ) 3 ร่วมดูแลความปลอดภัย
- ( ) 4 ร่วมบริหารจัดการสาธารณประโยชน์
- ( ) 5 ร่วมประชาสัมพันธ์/ทำการตลาด
- ( ) 6 อื่นๆ ระบุ .....

10. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางนโยบายของอปท. อย่างไรบ้าง

- ( ) 1 ร่วมทำประชาคม
- ( ) 2 ร่วมแสดงความคิดเห็น
- ( ) 3 ร่วมประชุมปฏิบัติการ
- ( ) 4 ร่วมรับประโยชน์จากโครงการ
- ( ) 5 อื่นๆ ระบุ .....

ตอนที่ 3 ความสำคัญของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ตามระดับความสำคัญที่ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความสำคัญ

- 5 หมายถึง มีความสำคัญมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความสำคัญมาก
- 3 หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความสำคัญน้อย
- 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อยที่สุด

การบริหารจัดการที่ดีและวิธีปฏิบัติที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 ด้าน	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการบริหารจัดการ (POSDCoRB+PA)					
1.1 ด้านการวางแผน (Planning) ในการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนทุกขั้นตอนเพราะจะทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และความต้องการของชุมชนแต่ละพื้นที่ สามารถกำหนดแผนการพัฒนาได้ตรงจุด					
1.2 ด้านการจัดองค์กร (Organizing) มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้อย่างชัดเจน ครอบคลุมตามภารกิจ					
1.3 การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) มีการทำข้อตกลงปฏิบัติราชการงานท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างชัดเจน มีแนวทางการพัฒนาเพิ่มศักยภาพให้บุคลากรมีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีการประเมินผลตามข้อตกลง					

การบริหารจัดการที่ดีและวิธีปฏิบัติที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 ด้าน	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
1.4 การอำนวยการ (Directing) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่และประชาชนเสนอความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจได้ มอบอำนาจ สั่งการตามสายบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ยุติธรรม					
1.5 การประสานงาน (Coordinating) มีการประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทำให้เกิดความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกองค์กร งานทุกอย่างเป็นไปด้วยความราบรื่น					
1.6 การรายงานผล (Reporting) มีการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สรุปเสนอผู้บริหาร นำผลไปปรับปรุงแก้ไข					
1.7 งบประมาณ (Budgeting) มีการใช้งบประมาณ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเหมาะสม เป็นธรรม คุ่มค่า เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
1.8 ด้านนโยบาย (Policy) ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย แนวนโยบายงานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น เป็นรูปธรรมชัดเจน					
19. ด้านอำนาจหน้าที่ (Authority) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานตามหน้าที่ มีกฎระเบียบ และกฎหมายกำหนดไว้ โดยเฉพาะด้านการบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
2. มีจิตใจธรรมภิบาล 6 ด้าน					
2.1 มีหลักนิติธรรม ยึดมั่นในระเบียบกฎหมาย ความถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ในงานส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
2.2 มีหลักคุณธรรม บริหารงานตามระบบคุณธรรมเน้นความซื่อสัตย์สุจริต เป็นธรรม ทัวถึงทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
2.3 มีหลักความโปร่งใส ถูกต้องตรวจสอบได้ ประชาชนรับทราบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทุกขั้นตอน					
2.4 มีหลักการมีส่วนร่วม บริหารแบบบูรณาการร่วม ส่งเสริมหลักประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ					

การบริหารจัดการที่ดีและวิธีปฏิบัติที่ดีขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น 9 ด้าน	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
2.5 มีหลักความรับผิดชอบต่อชุมชน ต่อทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
2.6 มีหลักความคุ้มค่า ใช้งบประมาณ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่าง คุ้มค่า					
3. การมีส่วนร่วม					
3.1 ร่วมกันวางแผน ร่วมคิดเตรียมความพร้อม ประชุม ร่วมกำหนด กฎระเบียบร่วมจัดการควบคุมดูแลองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร					
3.2 ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และร่วมกันวางแผนไว้ ตลอดจนร่วมคิดตามประเมินผล และร่วม บำรุงรักษาให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรคงอยู่ต่อไป					
3.3 ร่วมกันรับผลประโยชน์ ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิรับ ผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียมทั่วถึงด้วยความตระหนักและห่วง แหนอันจะทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรดำเนินไปได้อย่างยั่งยืน					
4. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตมาขับเคลื่อน					
4.1 ด้านเศรษฐกิจมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นให้ดีขึ้นมีรายได้ เพิ่มขึ้น มีการเพิ่มคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ท้องถิ่น ส่งเสริมอาชีพเพิ่มทักษะให้ประชาชน					
4.2 ด้านสังคมมีแผนยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ประชาชนอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข					
4.3 สิ่งแวดล้อมมีแผนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาองค์ประกอบ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ดีขึ้น					
5. มีความสามัคคีปรองดอง					
5.1 สามัคคีปรองดอง ทำงานเป็นทีม เท่าเทียมทั่วถึง มีความเมตตา เอื้ออาทร สามัคคี ปรองดองต่อกัน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ไม่มีความ ขัดแย้ง					

การบริหารจัดการที่ดีและวิธีปฏิบัติที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 ด้าน	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
6. มีนวัตกรรม					
6.1 มีนวัตกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการริเริ่มใหม่ที่เป็นประโยชน์ ทันยุคทันสมัย และถูกใจประชาชน					
7. มีมาตรฐาน					
7.1 มีมาตรฐาน คือมีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นระเบียบ ประหยัด คุ่มค่า ยั่งยืน					
8. มีต้นทุนที่ดี					
8.1 บุคลากร มีความรู้ความสามารถมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความรักความสามัคคี มุ่งมั่นตั้งใจ ขยันทำงาน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง					
8.2 เครื่องมือ อุปกรณ์ดำเนินงานครบถ้วน ทันยุคทันสมัยเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่น					
8.3 งบประมาณเพียงพอ หากไม่เพียงพอสามารถขอสนับสนุนจนสามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ประสบความสำเร็จได้					
9. มีผู้นำองค์กรดี					
9.1 ผู้นำองค์กรดี คือ มีภาวะความเป็นผู้นำสูง สามารถจูงใจผู้อื่นได้ วิสัยทัศน์กว้างไกล สื่อสารได้ชัดเจน ลงพื้นที่ขับเคลื่อนด้วยตนเอง การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยตนเอง					

ตอนที่ 4 ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงที่ท่านต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความสำคัญ

5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

4 หมายถึง มีความต้องการมาก

3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

2 หมายถึง มีความต้องการน้อย

1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

ความต้องการรับการส่งเสริมและพัฒนากองทัพเรือเชิงเกษตรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม					
1.ที่พัก (Accommodation) คือสถานที่ที่จัดไว้ให้คนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก รูปแบบต่างๆเช่น โรงแรม รีสอร์ท ทุตติกโฮเทล บังกะโล เกสท์เฮ้าท์ โฮมสเตย์ลอร์จ เป็นต้น					
2. การคมนาคม (Accessibility) มีบทบาทในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆมีหลายรูปแบบ เช่น การบิน การเดินเรือ ทางรถยนต์ รถโดยสาร รถไฟฟ้า เป็นต้น					
3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยว เช่นมีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่สวยงามได้แก่ ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ หาดทราย ฯลฯ หรือมีขนบธรรมเนียมประเพณี ดึงดูดใจ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง ฯลฯ หรือสิ่งโดดเด่นอื่นๆ เช่น ทะเลหมอก น้ำพุร้อน ฯลฯ					
4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึงสิ่งจัดขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์หรืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น					
5. กิจกรรม (Activity) หมายถึงผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น การเดินป่า การนั่งช้าง การดูนก การดำน้ำ ตกปลา เป็นต้น					
6. ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนา หรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่ เช่น ทางเท้า ทางจักรยาน ทางจักรยาน ชีมน้ำ ถนน ทางเรือ มีป้ายบอกทาง มีป้ายแนะนำ เป็นต้น					
7. ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือไม่ เช่น ห้องน้ำ ถังขยะ ศาลาพักผ่อน ชุมน โต๊ะเก้าอี้ ไฟฟ้าแสงสว่าง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ป้ายแสดงข้อมูล ลานกิจกรรม และการสาธิตกิจกรรม เป็นต้น					
8. ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีระบบการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่ เช่น มีผู้รับผิดชอบงานโดยตรง ชุมชนร่วมรักษาความสะอาด เป็นต้น					

ความต้องการรับการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
9.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการด้าน ความปลอดภัยหรือไม่ เช่น มีเครื่องมือสื่อสาร มีผู้รับผิดชอบด้าน ความปลอดภัยรวมทั้งการปฐมพยาบาล ป้ายเตือนอันตราย รั้วขึ้น ระบบสัญญาณเตือนภัย เป็นต้น					
10.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการ ภัตตาคารและร้านอาหารหรือไม่ เช่น มีร้านอาหารสะอาด มี โครงการสุขภาพ เป็นต้น					
11.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการ สินค้าและของที่ระลึกหรือไม่ เช่น มีของที่ระลึกจำหน่าย มี ผลิตภัณฑ์ชุมชน มีผลผลิตทางการเกษตรจำหน่าย เป็นต้น					
12.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการที่พัก ค้างแรมหรือไม่ เช่น โรงแรม โฮมสเตย์ เป็นต้น					
13.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการนำ เที่ยวและมัคคุเทศก์หรือไม่ เช่น มีนักศึกษา มัคคุเทศก์ท้องถิ่น					
14.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการด้าน บันเทิงและนันทนาการหรือไม่ เช่น มีการแสดง การละเล่นตาม ประเพณีต่างๆ เป็นต้น					
15.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการด้าน สารสนเทศหรือไม่ เช่น เอกสารประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ โทรสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น					
16.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการด้าน ขนส่งหรือไม่ เช่น มีรถให้บริการ มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและ ปลอดภัยสำหรับผู้พิการ อุปกรณ์ช่วยเหลือคนพิการ เป็นต้น					
มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
17.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการด้าน การกำหนดแผนการตลาดมีช่องทางการขาย การสื่อสาร เป็นต้น					

ความต้องการรับการส่งเสริมและพัฒนากองทัพเรือเชิงเกษตรจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
18.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการด้าน การสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือไม่ เช่นการกำหนดเส้นทาง การเชื่อมโยงเส้นทาง เป็นต้น					
19.ท่านต้องการให้ อปท.ส่งเสริมและพัฒนาหรือจัดให้มีบริการด้าน การโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวหรือไม่เช่นผ่านสื่อต่างๆ รวม กิจกรรมส่งเสริมการขายกับภาคส่วนต่างๆ เป็นต้น					

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนากองทัพเรือเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

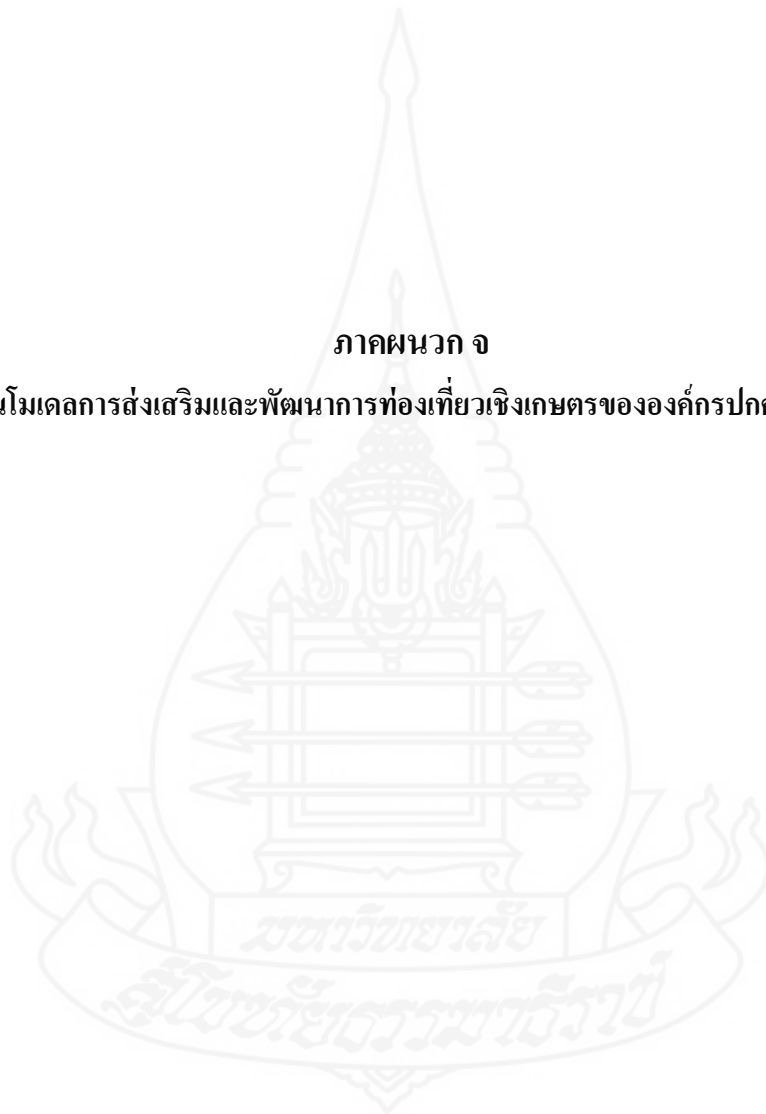
.....

ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก จ

แบบประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แบบประเมินการวิจัยเรื่องโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

*****

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ โมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. แบบประเมินนี้มีหัวข้อการประเมิน 5 ข้อ ได้แก่

2.1 หลักการสร้างโมเดล ซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีผลการปฏิบัติที่ดีรวมถึงเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ทางสถิติ และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) และวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อวิเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.2 การเชื่อมโยงของโมเดล มาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีรูปแบบการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2.3 องค์ประกอบด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : PCA) และหมุนแกนด้วยเทคนิค Varimax ซึ่งเป็นเทคนิคที่ทำให้มีจำนวนตัวแปรที่น้อยที่สุดและมีค่า Factor loading มาก สามารถจัดกลุ่มใหม่ได้จำนวน 5 ด้าน คือ บุคลากรมีมาตรฐานสร้างนวัตกรรม มีการวางแผนปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล สามารถบริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ มีการวางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างยั่งยืน รวมไปถึงการให้อำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวม

2.4 แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร ตามมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านแหล่งและองค์ประกอบ ด้านการบริการ และด้านการตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.5 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นนวัตกรรมเกษตรผสมผสาน มีการสร้างการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว มียุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีแผนพัฒนาท้องถิ่นและใช้งบประมาณในการขับเคลื่อน

3. ประเด็นคำถามแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นได้ในการนำไปปฏิบัติด้านความสอดคล้องกับบริบท และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงโดยขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นตามระดับ ดังนี้ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ตอนที่ 1 การประเมินโมเดลการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาหกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวข้อการประเมิน	ความ เหมาะสม (1-5)	ความเป็นได้ ในการนำไปปฏิบัติ (1-5)	ความสอดคล้อง กับบริบท (1-5)	ความเป็น ประโยชน์ (1-5)
1. หลักการสร้างโมเดล				
1.1 จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง				
1.2 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติที่ดี รวมถึงเครือข่ายแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร				
1.3 จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ทางสถิติ เช่น t-test , factor analysis				
1.4 จากการทำ swot analysis , tows matrix และ วิเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนากอง ทุนที่วิสาหกิจเชิงเกษตร				
2. การเชื่อมโยงของโมเดล				
2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหาร จัดการที่ดี				
2.2 รูปแบบการส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่วิสาห กิจเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
2.3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร				
2.4 เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม				
3. องค์ประกอบด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยเชิงเกษตร				
3.1 บุคลากรที่มีมาตรฐานสร้างนวัตกรรม				
3.2 วางแผนปฏิบัติงานตามหลัก ธรรมภิบาล				
3.3 บริหารองค์กรอย่างมืออาชีพ				
3.4 วางแผนการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่าง ยั่งยืน				
3.5 การให้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม				
4. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยเชิงเกษตรของ เกษตรกร				
4.1 มาตรฐานด้านองค์ประกอบ /แหล่ง/กิจกรรม				
4.2 มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยเชิงเกษตร				
4.3มาตรฐานด้านการตลาดการท่องเที่ยเชิงเกษตร				
5.แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยเชิงเกษตรของ				

หัวข้อการประเมิน	ความ เหมาะสม (1-5)	ความเป็นได้ใน การนำไปปฏิบัติ (1-5)	ความสอดคล้อง กับบริบท (1-5)	ความเป็น ประโยชน์ (1-5)
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
5.1 นวัตกรรมเกษตรผสมผสาน				
5.2 สร้างการมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงเส้นทางการ ท่องเที่ยว				
5.3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงเกษตร				
5.4 แผนพัฒนาท้องถิ่น และงบประมาณ				

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะโมเดลการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

.....

.....

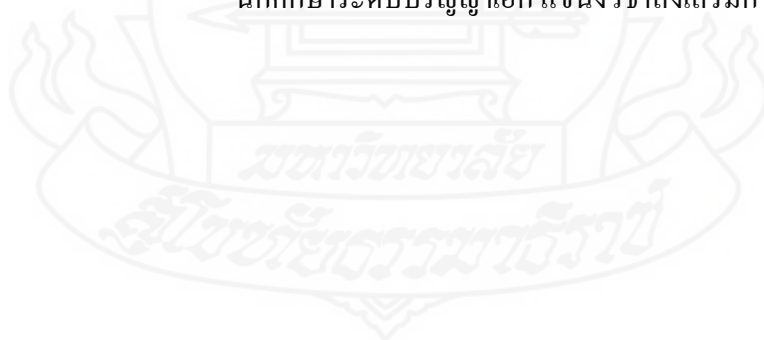
.....

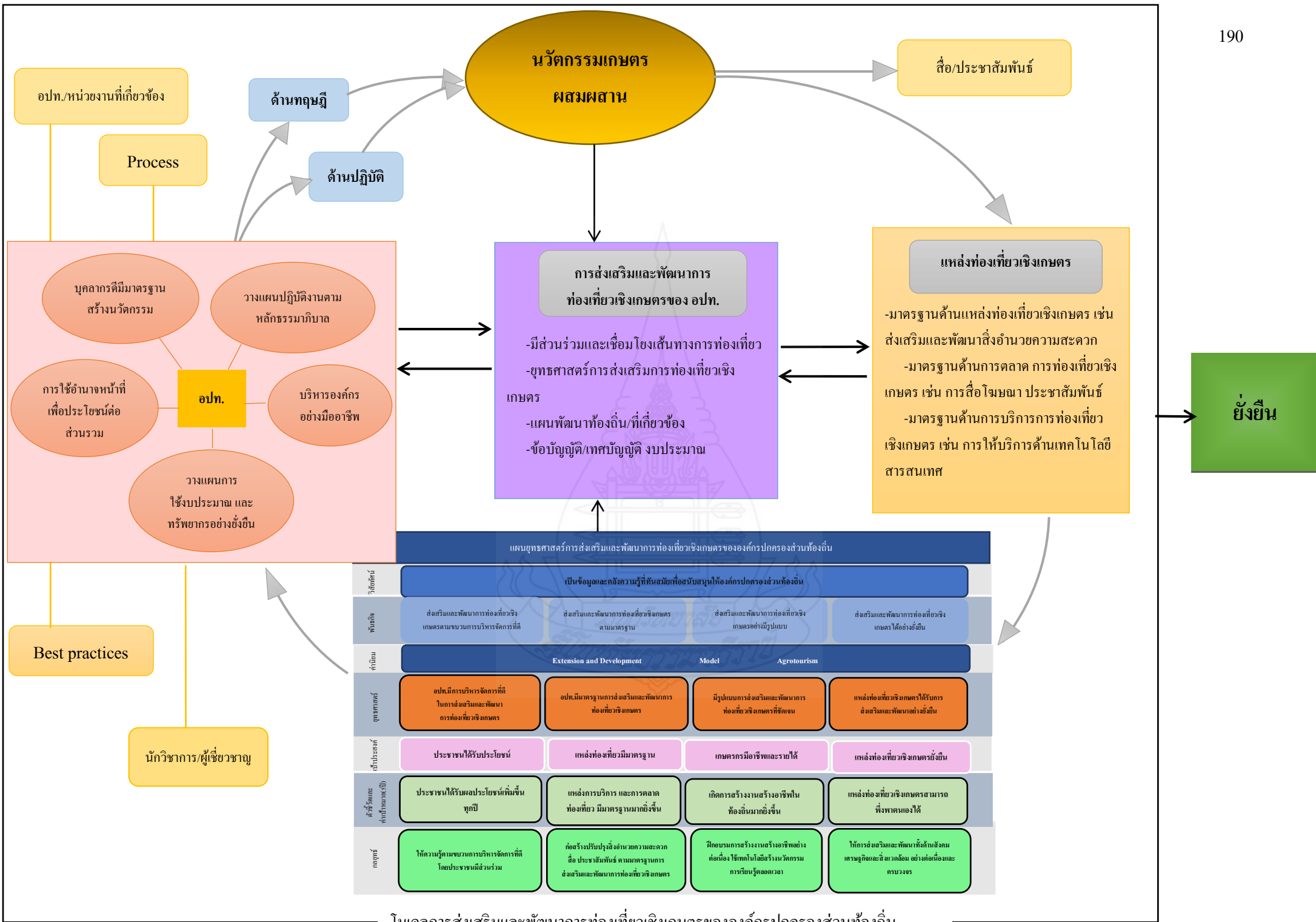
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

นายทักษิณ รักจริง

นักศึกษาระดับปริญญาเอก แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร มสธ.

ภาคผนวก ฉ
ภาพกิจกรรม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายทักษิณ รักจริง
วัน เดือน ปีเกิด	23 มีนาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สัตวศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) ส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลควนปริง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง
ตำแหน่ง	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนปริง

